

ถอดบทเรียน
การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์
คำพิพากษาฎีกา
คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหาเรือนายทะเบียนสหกรณ์

คำนำ

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ นับเป็นเครื่องมือสำคัญและมีประโยชน์ในการบริหารจัดการองค์การให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการศึกษารายละเอียดจากกรณีตัวอย่างแต่ละเหตุการณ์ในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งนี้ เพื่อให้ระดับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสหกรณ์ในอนาคตอยู่ในระดับที่สหกรณ์ยอมรับได้ หรือควบคุมได้อย่างเป็นระบบ

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) ในฐานะที่เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ จัดทำขึ้นเพื่อให้สหกรณ์สมาชิกเป็นแนวทางในการดำเนินงานและป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นภายในสหกรณ์ และเป็นสื่อกลางที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรสหกรณ์ออมทรัพย์เกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานสหกรณ์ที่ป้องกันความเสี่ยง ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของสหกรณ์ ผู้จัดทำขอขอบคุณกรมส่งเสริมสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความรู้ คำแนะนำในการจัดทำแนวทางการถอดบทเรียนกรณีศึกษาการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อนำมาสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องต่อไป

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

พฤษภาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ ๑ ถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์	๑
๑.๑ การจ่ายโบนัส	๓
กรณีศึกษา เรื่อง ชุมนุมสหกรณ์จ่ายโบนัสให้แก่กรรมการที่ยังปฏิบัติหน้าที่แต่พ้นจากการเป็นผู้แทนสหกรณ์ต้นสังกัด	๕
๑.๒ การจ่ายค่าชดเชย	๗
กรณีศึกษา เรื่อง เจ้าหน้าที่ขอลาออกแล้วจะยกเลิกได้หรือไม่ และต้องจ่ายค่าชดเชยกรณีลาออกหรือไม่	๙
กรณีศึกษา เรื่อง การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้จัดการตามสัญญาจ้าง	๑๒
๑.๓ การขาดอายุความ	๑๕
กรณีศึกษา เรื่อง สหกรณ์จ่ายเงินสวัสดิการให้กับทายาทของสมาชิกผู้ตายโดยไม่หักหนี้เงินกู้จนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ	๑๗
กรณีศึกษา เรื่อง การไม่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการชดเชยก่อนจนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ	๑๙
๑.๔ การฟ้องร้องดำเนินคดี	๒๑
กรณีศึกษา เรื่อง การฟ้องคดีแทนสหกรณ์โดยไม่มีมติมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการฟ้องอย่างไรก็ดี	๒๓
กรณีศึกษา เรื่อง อำนาจฟ้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิก	๒๕

สารบัญ (ต่อ)

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

	หน้า
๑.๕ การหักเงินจากหน่วยงานต้นสังกัด	๒๗
กรณีศึกษา เรื่อง การหักเงินจากหน่วยงานต้นสังกัดให้ เจ้าพนักงานบังคับคดี	๒๙
๑.๖ การละเลยการปฏิบัติหน้าที่	๓๑
กรณีศึกษา เรื่อง ความรับผิดชอบที่เกิดจากการละเลยของสหกรณ์	๓๓
๑.๗ การเพิกถอนนิติกรรม	๓๕
กรณีศึกษา เรื่อง การเพิกถอนนิติกรรมที่ทำให้สหกรณ์เสียหาย	๓๗
๑.๘ การปฏิบัติตามระเบียบ	๓๙
กรณีศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนแปลงระเบียบที่ไม่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่	๔๑
กรณีศึกษา เรื่อง เหนียวญิกไม่ปฏิบัติตามระเบียบต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์	๔๓
๑.๙ การปลอมเอกสาร	๔๕
กรณีศึกษา เรื่อง ภริยาปลอมลายมือชื่อสามีกู้เงินสหกรณ์	๔๗
กรณีศึกษา เรื่อง รับเงินกู้แทนสมาชิกผู้กู้ไม่ส่งมอบเป็นการละเมิด	๔๘
ต่อสหกรณ์	
๑.๑๐ สินสมรส	๔๙
กรณีศึกษา เรื่อง เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์เป็นสินสมรส	๕๑
๑.๑๑ การจัดการทรัพย์สิน	๕๓
กรณีศึกษา เรื่อง อำนาจจัดการทรัพย์สินของสมาชิกที่ตกเป็น บุคคลล้มละลาย	๕๕

สารบัญ (ต่อ)

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

	หน้า
๑.๑๒ การบริหารงานนอกกรอบวัตถุประสงค์	๕๗
กรณีศึกษา เรื่อง คณะกรรมการดำเนินการลงทุนขายลอตเตอรี่รับผิด ในความเสียหายต่อสหกรณ์	๕๙
กรณีศึกษา เรื่อง ถูกจำคุกเพราะลงทุนจำหน่ายลอตเตอรี่	๖๓
๑.๑๓ การเพิกถอนมติ	๖๕
กรณีศึกษา เรื่อง รองนายทะเบียนเพิกถอนมติคณะกรรมการ ดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๖๗
๑.๑๔ การจัดซื้อจัดจ้าง	๗๑
กรณีศึกษา เรื่อง การจัดซื้อรถยนต์เกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติ	๗๓
ส่วนที่ ๒ เรื่องความรู้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	๗๕
๒.๑ คำหุ้น	๗๗
เรื่องที่ ๑ การกำหนดระเบียบว่าด้วยหุ้นให้สมาชิกหยุดส่งคำหุ้น รายเดือน	๗๙
เรื่องที่ ๒ การกำหนดข้อบังคับให้สมาชิกถอนคืนคำหุ้นได้บางส่วน ในขณะที่ยังคงสมาชิกภาพอยู่	๘๐
เรื่องที่ ๓ สหกรณ์จะโอนจำนวนเงินคำหุ้นของสมาชิกที่ขาด สมาชิกภาพไปแล้วหลายปีเป็นทุนสำรอง	๘๑
เรื่องที่ ๔ การนำหุ้นมาเป็นหลักประกันเงินกู้ และหักเงินกู้บางส่วน เป็นเงินฝากเพื่อประกันเงินกู้	๘๒
เรื่องที่ ๕ สหกรณ์ขาดทุนสะสมแต่ได้มีการจ่ายคืนคำหุ้นเต็มจำนวน ให้แก่สมาชิกที่ขอลาออก	๘๔

สารบัญ (ต่อ)

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

	หน้า
๒.๒ การปฏิบัติตามมติที่ประชุม	๘๕
เรื่องที่ ๖ คณะกรรมการดำเนินการมีมติให้จ่ายค่าเบี้ยประชุม เกินกว่าอัตราที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด	๘๗
๒.๓ การพ้นจากตำแหน่ง	๘๙
เรื่องที่ ๗ การพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการ และการจ้างผู้จัดการ คนเดิมต่อเป็นคราวๆ	๙๑
เรื่องที่ ๘ คณะกรรมการฯ พ้นจากตำแหน่งในที่ประชุมใหญ่ทั้งคณะ จะต้องเลือกตั้งคณะกรรมการฯ ชุดใหม่ทันทีหรือต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วย การสรรหา	๙๒
เรื่องที่ ๙ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดำเนินการที่ผิดนัดชำระหนี้	๙๓
๒.๔ การเป็นสมาชิก	๙๕
เรื่องที่ ๑๐ สมาชิกที่รับเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นอยู่แล้ว	๙๗
เรื่องที่ ๑๑ สมาชิกย้ายหน่วยงานโดยยังมีหนี้สินอยู่กับสหกรณ์ สามารถใช้หนังสือยินยอมเดิมได้หรือไม่	๙๘
เรื่องที่ ๑๒ สมาชิกที่ขอโอนไปสหกรณ์อื่นขอชะลอการโอนหุ้นเพื่อ จะขอรับเงินปันผล	๙๙
๒.๕ การปฏิบัติตามระเบียบ	๑๐๑
เรื่องที่ ๑๓ คณะกรรมการฯ มีมติให้สมาชิกบางรายกู้เงินเกินกว่าเพดาน ขั้นสูงที่กำหนดไว้	๑๐๓
เรื่องที่ ๑๔ การช่วยเหลือสมาชิกที่มีภาระหนี้สินจำนวนมากโดยการ ขยายวงดชำระหนี้เกินกว่าระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้กำหนดไว้	๑๐๔

สารบัญ (ต่อ)

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

	หน้า
เรื่องที่ ๑๕ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบหลักทรัพย์ จากสมาชิกผู้ชื้อหุ้น	๑๐๕
เรื่องที่ ๑๖ การกำหนดระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์โดยผูกเงื่อนไข เวลาการถอน	๑๐๖
๒.๖ การประชุม	๑๐๗
เรื่องที่ ๑๗ ข้อบังคับกำหนดให้ประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก หากสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ การประชุมใหญ่ครั้งนั้นจะต้องใช้ องค์ประชุมโดยสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก	๑๐๗
เรื่องที่ ๑๘ สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการไม่ได้ เข้าร่วมประชุมใหญ่	๑๑๐
เรื่องที่ ๑๙ ที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ 1 ตำแหน่ง จะนับวาระการดำรงตำแหน่งในปีต่อไปอย่างไร	๑๑๑
เรื่องที่ ๒๐ การประชุมใหญ่และการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ	๑๑๒
เรื่องที่ ๒๑ การเข้าร่วมประชุมกรณีเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับวาระที่ พิจารณา	๑๑๓
๒.๗ อำนาจกระทำการของคณะกรรมการดำเนินการ	๑๑๕
เรื่องที่ ๒๒ ตำแหน่งประธานกรรมการว่างลงจะมีผลต่อองค์ประกอบ คณะกรรมการ ดำเนินการหรือไม่	๑๑๗
๒.๘ การปฏิบัติตามข้อบังคับ	๑๑๙
เรื่องที่ ๒๓ สหกรณ์ไม่ได้ส่งข้อความเต็มสำนวนของข้อบังคับที่จะ แก้ไขเพิ่มเติมให้สมาชิกทราบพร้อมหนังสือแจ้งกำหนดการประชุมใหญ่	๑๒๑
เรื่องที่ ๒๔ การกำหนดข้อบังคับให้ที่ประชุมใหญ่เป็นผู้มีอำนาจ คัดเลือกและแต่งตั้งผู้จัดการ	๑๒๒

สารบัญ (ต่อ)

การถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

หน้า

๒.๙ การขาดคุณสมบัติ	๑๒๓
เรื่องที่ ๒๕ สมาชิกรายใดจะตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้และขาดคุณสมบัติเป็นกรรมการดำเนินการหรือผู้ตรวจสอบกิจการ	๑๒๕
เรื่องที่ ๒๖ ประธานกรรมการประกาศด้วยวาจาขอลาออกจากตำแหน่งต่อที่ประชุมใหญ่	๑๒๖
๒.๑๐ บำเหน็จตกทอด	๑๒๗
เรื่องที่ ๒๗ สหกรณ์จะทำ MOU กับกรมบัญชีกลางเพื่อให้ออกหนังสือรับรองสิทธิในบำเหน็จตกทอดให้แก่สมาชิกเพื่อเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงินจากสหกรณ์ได้หรือไม่	๑๒๙
๒.๑๑ การบริหารจัดการ	๑๓๑
เรื่องที่ ๒๘ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการที่เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์	๑๓๓
เรื่องที่ ๒๙ ผู้ตรวจสอบกิจการขอเข้าตรวจสอบระหว่างการจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์	๑๔๐
เรื่องที่ ๓๐ สมาชิกนำเงินสดมาชำระหนี้ที่สหกรณ์ด้วยตนเอง	๑๔๑
ส่วนที่ ๓ คำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวข้อง	๑๔๓
ภาคผนวก	๒๓๑
- รายชื่อคณะผู้จัดทำ	๒๓๓

ส่วนที่ ๑
ถอดบทเรียน
การบริหารงานสหกรณ์
ออมทรัพย์

๑.๑ การจ่ายโบนัส

กรณีศึกษา

ชุมนุมสหกรณ์จ่ายโบนัสให้แก่กรรมการที่ยังปฏิบัติหน้าที่แต่พ้นจากการเป็นผู้แทนสหกรณ์ต้นสังกัด

ลามิกอร์ได้เป็นการได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ปราศจากมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๐๖ ในการที่ผู้แทนสหกรณ์มาปฏิบัติหน้าที่ในชุมนุมสหกรณ์ฐานะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์แต่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ปรากฏว่ามีเหตุให้ต้องพ้นสภาพการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้นสังกัด ประเด็นต้องวิเคราะห์ว่าเงินและสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น ค่าเบี้ยประชุม และสิทธิอื่นๆ ที่ได้รับเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ชุมนุมสหกรณ์มอบหมายต้องคืนให้แก่ชุมนุมสหกรณ์หรือไม่

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๖๐ ศาลได้วินิจฉัยพอสสรุปสาระสำคัญไว้ว่าเงินค่าเบี้ยประชุม และเงินอื่นๆ จากชุมนุมสหกรณ์ในขณะที่ทำงานเป็นกรรมการดำเนินการนั้น มิใช่เป็นลามิกอร์ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๐๖ เพราะเงินค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่ชุมนุมสหกรณ์จ่ายให้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิปรากฏว่ามีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือนอกขอบวัตถุประสงค์ หรือปฏิบัติหน้าที่ส่อไปในทางทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมนุมสหกรณ์ จึงมิใช่กรณีที่ปราศจากมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่ต้องคืนเงินหรือค่าตอบแทนต่างๆ ให้แก่ชุมนุมสหกรณ์ฐานลามิกอร์ได้

ส่วนเงินโบนัสประจำปี ซึ่งเป็นบำเหน็จรางวัลแก่กรรมการดำเนินการรวมทั้งผู้แทนของสหกรณ์แห่งนั้นด้วย ต่อมารองนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แห่งนั้น การที่ชุมนุมสหกรณ์จ่ายโบนัสให้แก่ผู้แทนสหกรณ์ จึงเป็นการได้รับไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้จึงเป็นลามิกอร์ได้ การที่ชุมนุมสหกรณ์จ่ายโบนัสให้แก่

ผู้แทนสหกรณ์ย่อมเป็นการที่ชุมนุมสหกรณ์ได้กระทำการชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้ยู่่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๐๗ ชุมชนสหกรณ์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินโบนัสคืนได้

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่าคำตอบแทนต่าง ๆ ที่ชุมนุมสหกรณ์จ่ายให้แก่กรรมการดำเนินการตามระเบียบในระหว่างปฏิบัติหน้าที่มิใช่ลามิควรได้เพราะมีมูลอันอ้างตามกฎหมายได้ ชุมชนสหกรณ์จึงเรียกคืนมิได้

ส่วนเงินโบนัสที่ได้รับจากชุมนุมสหกรณ์หลังจากที่กรรมการดำเนินการได้รับหลังจากพ้นสภาพการเป็นกรรมการดำเนินการต้นสังกัดแล้ว เป็นการชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้ยู่่าชุมนุมสหกรณ์ไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระชุมนุมสหกรณ์ จึงไม่มีสิทธิเรียกโบนัสคืนเช่นเดียวกัน

ข้อคิดสะกิดใจ การจ่ายค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง หากยังมีข้อพิพาทกันอยู่ควรระงับไว้ก่อนจนกว่าข้อพิพาทจะถึงที่สุด มิฉะนั้นคณะกรรมการดำเนินการอาจต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น เพราะถือว่าเป็นการกระทำที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑.๒ การจ่ายค่าชดเชย

กรณีศึกษา

เจ้าหน้าที่ขอลาออกแล้วจะยกเลิกได้หรือไม่ และต้องจ่าย ค่าชดเชยกรณีลาออกหรือไม่

สหกรณ์มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงมีสถานะเป็นนายจ้างของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ซึ่งเป็นลูกจ้างตามกฎหมายแรงงาน ดังนั้น สหกรณ์และเจ้าหน้าที่สหกรณ์จึงมีสิทธิหน้าที่ต่อกันตามกฎหมายแรงงาน กล่าวคือ สหกรณ์มีสิทธิมอบหมายงานให้ทำ โดยมีหน้าที่จ่ายค่าจ้างตามสัญญาจ้าง และมีสิทธิเลิกจ้างหรือบอกเลิกสัญญา โดยจ่ายหรือไม่จ่ายค่าชดเชย ส่วนเจ้าหน้าที่มีสิทธิในการได้รับค่าจ้าง โดยมีหน้าที่ทำงานตามสัญญาจ้าง และมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหรือลาออกตามกฎหมายแรงงานเช่นกัน การบอกเลิกสัญญาหรือการลาออกของเจ้าหน้าที่สหกรณ์จะมีผลเมื่อใด และมีสิทธิได้รับค่าชดเชยหรือไม่เพียงใดนั้น

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐๐/๒๕๔๒ ศาลวินิจฉัยข้อสรุปสาระสำคัญไว้ว่า เจ้าหน้าที่สหกรณ์ได้ยื่นหนังสือลาออกเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยระบุให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ เจ้าหน้าที่ได้ขอยกเลิกหนังสือลาออกดังกล่าว และเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการดำเนินการอนุมัติหนังสือลาออกของเจ้าหน้าที่ ต่อมาวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ เจ้าหน้าที่ได้ยื่นหนังสือขอรับค่าชดเชย และคณะกรรมการดำเนินการมีมติให้จ่ายค่าชดเชยให้แก่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว เมื่อจ่ายเงินแล้วสหกรณ์มีหนังสือหารือไปยังสหกรณ์จังหวัดได้รับแจ้งว่ากรณีของสหกรณ์มิใช่การเลิกจ้างจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย หากมีการจ่ายเงินแล้วขอให้ทบทวนมติและให้เรียกเงินคืน สหกรณ์มีมติยกเลิกมติที่ให้จ่ายค่าชดเชยพร้อมทั้งให้เรียกเงินคืน มีการทวงถามเรียกเงินคืนแต่เจ้าหน้าที่เพิกเฉย ไม่คืนเงินค่าชดเชยให้แก่สหกรณ์ ในกรณีนี้ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า ลูกจ้างมีสิทธิเลิกสัญญาจ้างได้ด้วยการลาออก และหลังจากลูกจ้างแสดงเจตนาลาออกแล้วหาสิทธิถอนเจตนา นั้นได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาดินชัยมาตรา ๓๘๖ วรรคสอง ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ยื่นหนังสือขอลาออกจากงานต่อ สหกรณ์โดยระบุให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ถือว่าการแสดงเจตนา ลาออกจากงานมีผลตามกฎหมายแล้วนับแต่วันยื่นหนังสือขอลาออก แม้ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ยื่น หนังสืออีกฉบับขอยกเลิกหนังสือขอลาออกดังกล่าว หนังสือขอลาออกของเจ้าหน้าที่ยังคงมีผล ต่อไป เมื่อคณะกรรมการดำเนินการอนุญาตแล้วจึงให้ถือว่า การออกจากงานมีผลใช้บังคับแก่ สหกรณ์และเจ้าหน้าที่ ดังนั้นการที่เจ้าหน้าที่ต้องออกจากงานหาใช่เพราะถูกสหกรณ์เลิกจ้าง สหกรณ์ย่อมไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่เจ้าหน้าที่

การที่สหกรณ์จ่ายค่าชดเชยให้แก่เจ้าหน้าที่ เนื่องจากลาออกจากงานจึงเป็นการชำระหนี้ ตามอำเภอใจ โดยรู้ว่าคุณไม่มี ความผูกพันที่ต้องชำระ สหกรณ์หาสิทธิเรียกค่าชดเชยคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๐๗

จากการถอดบทเรียนตามคำพิพากษานี้ เห็นได้ว่าลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างได้ด้วยการลาออกจากงาน และหลังจากแสดงเจตนาลาออกแล้ว ลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่ไม่มีสิทธิถอนเจตนาการลาออกได้ แม้ยังไม่ถึงวันที่ระบุการลาออกก็ตาม การที่ลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่ขอลาออกจึงไม่มีผลตามกฎหมาย ดังนั้นการพ้นสภาพ การจ้างของเจ้าหน้าที่จึงเป็นการพ้นสภาพการจ้างเนื่องจากการลาออกมิใช่เป็นการเลิกจ้าง สหกรณ์จึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย แต่ถ้าสหกรณ์จ่ายค่าชดเชยให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ลาออกก็เป็นการ ชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้ว่าคุณไม่มี ความผูกพันที่ต้องชำระ สหกรณ์จึงไม่มีสิทธิเรียก ค่าชดเชยคืน กรณีเช่นนี้คณะกรรมการอาจต้องรับผิดชอบต่อความเสียหาย เพราะถือว่าการ ลงมติที่ขัดต่อกฎหมายและเป็นการกระทำที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ข้อคิดสะกิดใจ การบริหารจัดการสหกรณ์มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ดังนั้น

คณะกรรมการดำเนินการควรศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องในสาระสำคัญ โดยเฉพาะกฎหมายแรงงานที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์ (นายจ้าง) กับเจ้าหน้าที่ (ลูกจ้าง) ซึ่งแต่ละฝ่ายมีสิทธิหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อกัน และหากมีข้อสงสัยหรือมีความเห็นไม่ตรงกันควรปรึกษาหารือ นายทะเบียนสหกรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นก่อนดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ดังเช่นกรณีตามคำพิพากษา ๑๙๐๐/๒๕๕๒

กรณีศึกษา

การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้จัดการตามสัญญาจ้าง

การจัดจ้าง ลูกจ้างสหกรณ์ในตำแหน่งผู้จัดการ ข้อบังคับของสหกรณ์บางแห่งได้กำหนดไว้ ๒ ประเภท คือ การทำสัญญาจ้างจนเกษียณอายุ ๖๐ ปี กับการทำจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนครั้งละ ๒-๔ ปี ผู้จัดการทั้ง ๒ ประเภทนี้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายแรงงานไม่มีความแตกต่างกัน คงมีความแตกต่างกันเฉพาะระยะเวลาทำงานให้แก่สหกรณ์ และเงินชดเชยเท่านั้น

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๘๒/๒๕๔๕ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปสาระสำคัญไว้ว่า สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกัน โดยสมาชิกในฐานะผู้ถือหุ้นร่วมลงทุนและรับฝากเงินจากสมาชิกแล้วนำมาให้สมาชิกกู้โดยคิดดอกเบี้ย หากมีเงินทุนเหลือก็จะนำไปให้สหกรณ์อื่นกู้ สหกรณ์มีรายได้เป็นค่าธรรมเนียมจากการเข้าเป็นสมาชิกและดอกเบี้ยจากการให้สมาชิก และสหกรณ์อื่นกู้ยืม เมื่อมีกำไรก็จัดสรรเป็นเงินทุนสำรอง ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ และจ่ายเป็นเงินค่าตอบแทนให้แก่สมาชิกในรูปเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับจ่ายโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่อันเป็นการแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ สหกรณ์จึงมิใช่ห้างหุ้นส่วนซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ ตามข้อ(๓) แห่งกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน จึงต้องนำมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติ มาใช้บังคับ เมื่องานที่สหกรณ์จ้างมิใช่การจ้างในโครงการเฉพาะที่มีชีพกติทางธุรกิจ มิใช่ตามฤดูกาล แต่เป็นการทำงานตามปกติธุรกิจของสหกรณ์ แม้การจ้างงานจะเป็นการจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานมาตรา ๑๑๘ วรรคสามและวรรคสี่ เมื่อสหกรณ์เลิกจ้างเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานมาแล้ว ๒ ปี จึงต้องจ่ายค่าชดเชยให้เจ้าหน้าที่เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย แก่สิบวันตามมาตรา ๑๑๘(๒) พร้อมดอกเบี้ย

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกาที่ เห็นได้ว่าลูกจ้างที่มีกำหนดระยะเวลา
แน่นอนที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินชดเชยต้องเป็นลูกจ้างในโครงการเฉพาะที่มีใช้ปกติทางธุรกิจ แต่
การทำงานให้แก่สหกรณ์เป็นงานตามปกติธุรกิจของสหกรณ์แม้สัญญาจ้างมีกำหนดระยะเวลา
จ้างไว้แน่นอน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ก็ไม่ใช่ลูกจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาจ้างแน่นอนตาม
พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน มาตรา ๑๑๘ วรรคสามและวรรคสี่ เมื่อสหกรณ์เลิกจ้าง
เจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานมาแล้ว ๒ ปี จึงต้องจ่ายชดเชยพร้อมดอกเบี้ย นอกจากนั้นศาลยังได้วินิจฉัย
อีกว่าสหกรณ์เป็นธุรกิจที่แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจอีกด้วย แม้สหกรณ์จะอ้างว่าสหกรณ์เป็น
องค์กรที่ไม่แสวงหากำไรก็ตาม

ข้อคิดสะกิดใจ การจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ตำแหน่งผู้จัดการ ที่มีกำหนดระยะเวลา
แน่นอน อาจจะเป็น ๒ ปี หรือ ๔ ปี ก็ตาม การเลิกจ้างทุกครั้งสหกรณ์ต้องจ่ายเงินชดเชยทุกราย
ตามกฎหมายแรงงาน แต่ถ้าสหกรณ์จ้างโดยทำสัญญาจ้างจนเกษียณอายุก็ไม่ต้องจ่าย
ค่าชดเชย ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๘๒/๒๕๔๕

๑.๓ การขาดอายุความ

กรณีศึกษา

สหกรณ์จ่ายเงินสวัสดิการให้กับทายาทของสมาชิกผู้ตาย

โดยไม่หักหนี้เงินกู้จนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ

การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมชาติ เมื่อสมาชิกถึงแก่ความตายคณะกรรมการดำเนินการควรสำรวจว่าสมาชิกผู้ตายมีหนี้กับสหกรณ์หรือไม่ ถ้ามีหนี้กับสหกรณ์ก็ควรเรียกทายาทมาชดใช้หนี้สินให้แก่ สหกรณ์ภายใน ๑ ปี นับแต่รู้หรือควรจะรู้ถึงการตายสมาชิก อย่างไรก็ตามแต่ตามเก็บหนี้จากผู้ค้ำประกันเพราะหากพ้น ๑ ปี จะทำให้ขาดอายุความฟ้องคดี

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๔๔/๒๕๔๙ ศาลได้วินิจฉัยสรุปสาระสำคัญได้ว่าสหกรณ์มิได้นำสืบถึงข้อเท็จจริงว่าสหกรณ์ได้รู้ถึงการตายของสมาชิกเมื่อใด กลับได้ความจากคำเบิกความของเลขานุการสหกรณ์ว่าใบสำคัญจ่ายเงินเป็นเงินสวัสดิการช่วยเหลือกรณีสมาชิกถึงแก่ความตาย โดยจ่ายให้แก่สามีของสมาชิก ซึ่งเป็นทายาท และจ่ายเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ใบสำคัญการจ่ายเป็นของสหกรณ์และมีคำชี้แจงว่าเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงถือได้ว่าสหกรณ์รู้ถึงการตายของสมาชิก ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันจ่ายเงินดังกล่าว สหกรณ์ฟ้องคดีวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ล่วงพ้นกำหนด ๑ ปีแล้ว คดีสหกรณ์จึงขาดอายุความทายาทของสมาชิกไม่ต้องรับผิดชอบผู้ค้ำประกันถึงแม้ไม่ได้ให้การต่อสู้ว่าคดีขาดอายุความ แต่มูลความแห่งคดีไม่อาจแบ่งแยกได้ จึงได้รับผลประโยชน์จากการต่อสู้ด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๙(๑) จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์เช่นกัน

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่าการที่สหกรณ์ได้จ่ายเงินสวัสดิการต่าง ๆ เนื่องจากการตายของสมาชิกก็ถือว่าสหกรณ์รู้หรือควรรู้ถึงการตายของสมาชิกแล้ว ดังนั้นสหกรณ์ต้องฟ้องทนายเพื่อให้ชำระหนี้แก่สหกรณ์ภายใน ๑ ปี มิฉะนั้นคดีขาดอายุความและเป็นผลถึงผู้ค้ำประกันด้วยที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์เพราะเป็นมูลหนี้ที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ หรืออาจกล่าวอีกประการหนึ่งว่าการค้ำประกันจะมีได้เฉพาะหนี้อันสมบูรณ์เท่านั้น

เมื่อสหกรณ์ไม่สามารถเรียกร้องชำระหนี้จากทนายของสมาชิกและผู้ค้ำประกันได้ คณะกรรมการดำเนินการที่ปล่อยให้คดีขาดอายุความอาจต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น

ข้อคิดสะกิดใจ คณะกรรมการดำเนินการต้องให้ฝ่ายจัดการตรวจสอบภาระหนี้สินของสมาชิกที่ขาดสมาชิกภาพก่อนจะจ่ายเงินใด คืนให้แก่ทนาย หรือผู้มีสิทธิได้รับ มิเช่นนั้นอาจเกิดเหตุการณ์ขาดอายุความดังเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๔๔/๒๕๔๙

กรณีศึกษา

การไม่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ ชุดก่อนจนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ

คณะกรรมการดำเนินการที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบสหกรณ์แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ย่อมต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายนั้นๆ และในเวลาต่อมาหากคณะกรรมการดำเนินชุดต่อไปได้รู้หรือควรจะรู้ว่าการกระทำละเมิดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ก็ต้องฟ้องคดีภายในอายุความละเมิด

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๙๔๑/๒๕๕๘ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปสาระสำคัญได้ว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง กำหนดอายุความสิทธิเรียกร้องอันเกิดแต่มูลละเมิดไว้ ๒ กรณี คือ กรณีแรกมีอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีที่สอง มีอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ซึ่งหากเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งก็ถือว่าสิทธิเรียกร้องอันเกิดแต่มูลละเมิดเป็นอันขาดอายุความ คดีนี้สหกรณ์ฟ้องคณะกรรมการดำเนินการกระทำละเมิด ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์เป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย เมื่อสมาชิกจะต้องส่งมอบทะเบียนรถยนต์แก่สหกรณ์ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ และมูลละเมิดของคณะกรรมการดำเนินการเกิดจากไม่ดำเนินการหรือละเลยไม่กวดขันให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ติดตามทวงถามสมาชิก ให้ส่งมอบทะเบียนรถยนต์ตามระเบียบของสหกรณ์ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น วันทำละเมิดย่อมเกิดขึ้นนับแต่วันที่ได้กระทำหรืองดเว้นกระทำอันเป็นมูลเหตุให้เกิดความเสียหายนั้นย่อมเกิดอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ สหกรณ์ฟ้องคดีนี้วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงล่วงพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิดแล้วฟ้องสหกรณ์ย่อมขาดอายุความ

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษานี้ เห็นได้ว่าการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของคณะกรรมการอันเป็นมูลเหตุให้สหกรณ์เสียหายย่อมต้องรับผิดชอบทั้งสิ้นอย่างเช่นคดีนี้ การไม่กวดขันให้เจ้าหน้าที่กระทำการตามระเบียบก็ถือเป็นข้อบกพร่องของคณะกรรมการดำเนินการแต่โชคดีของคณะกรรมการดำเนินการชุดนั้นที่ถูกฟ้องคดีเกินกว่า ๑๐ ปี ทำให้ไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะคดีขาดอายุความ

ข้อคิดสะกิดใจ ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์เป็นกฎหมายที่ถือใช้ในสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การกระทำนอกกรอบหรือละเว้นการกระทำตามระเบียบ ข้อบังคับ ย่อมต้องรับผิดชอบละเมิด ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการต้องตรวจสอบกับฝ่ายจัดการอย่างสม่ำเสมอว่ามีการกระทำความผิดกล่าวในสหกรณ์หรือไม่ เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ ดังเช่นคำพิพากษานี้ที่ ๑๐๙๔๑/๒๕๕๘

๑.๕ การฟ้องร้อง ดำเนินคดี

กรณีศึกษา การฟ้องคดีแทนสหกรณ์โดยไม่มีมติมอบหมายจาก คณะกรรมการดำเนินการฟ้องอย่างไรก็แพ้คดี

การที่สหกรณ์จะนำคดีขึ้นสู่ศาลนั้น สหกรณ์ควรคำนึงสิ่งสำคัญ ๒ ประการคือ สหกรณ์ ถูกโต้แย้งสิทธิหรือไม่ และการมอบอำนาจให้ฟ้องคดีถูกต้องตามกฎหมายสหกรณ์ และข้อบังคับของสหกรณ์หรือไม่ ซึ่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ กำหนดไว้ว่า “ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้ (เดิมบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑) ดังนั้น การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนสหกรณ์ต้องมอบหมายหรือมอบอำนาจให้กรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทน

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๒๘/๒๕๓๗ ศาลได้วินิจฉัยพอสรรูปสาระสำคัญได้ว่า สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการ ๑๕ คน โดยมี ก. เป็นประธานกรรมการตามข้อบังคับของสหกรณ์ระบุอำนาจและหน้าที่คณะกรรมการในเรื่องอำนาจฟ้องคดีเป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการโดยเฉพาะ วันแต่จะได้มอบหมายให้กรรมการหรือผู้จัดการแทนตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ แต่ในการฟ้องคดีนี้ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการได้มอบหมายให้ ประธานกรรมการ และ ผู้จัดการดำเนินคดีแทนสหกรณ์ แม้ว่าประธานกรรมการ เป็นกรรมการผู้หนึ่งของสหกรณ์ แต่ลำพังเพียง ประธานกรรมการคนเดียวมิใช่เสียงข้างมากของคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๗ เดิม จึงไม่อาจดำเนินกิจการของสหกรณ์ได้ ดังนั้น การที่ประธานกรรมการ และผู้จัดการ ลงลายมือชื่อและประทับตราของสหกรณ์ในใบแต่งตั้งทนายความจึงไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกฟ้อง

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษากฎีกา เห็นได้ว่าอำนาจฟ้องคดีสหกรณ์นั้น เป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการ ๑๕ คน หรือคณะกรรมการดำเนินการเสียงข้างมาก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๗ เดิม (ใหม่มาตรา ๗๑) การอ้างว่าการ ลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์ที่กำหนดให้ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการหรือ เลขานุการคนใดคนหนึ่งกับผู้จัดการรวม ๒ คน ตามข้อบังคับของสหกรณ์ ก็เพื่อให้มีผลผูกพัน สหกรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับใบหุ้น หนังสือกู้ยืมซึ่งสหกรณ์เป็นผู้กู้ยืมตลอดจนการเบิกเงิน หรือ รับเงินกู้ การจำนอง การถอนเงินฝากของสหกรณ์ นิติกรรมและเอกสารทั้งปวง จึงไม่ใช่ ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการฟ้องคดี ดังนั้น สหกรณ์ต้องมอบอำนาจให้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อคิดสะกิดใจ การมอบอำนาจให้กรรมการคนใดคนหนึ่ง หรือผู้จัดการเป็นผู้รับมอบ อำนาจฟ้องคดีแทนสหกรณ์นั้น จะต้องมิมีมติคณะกรรมการมอบหมายให้ดำเนินการได้ ดังเช่น คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๑๒๘/๒๕๓๗ ประกอบมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

กรณีศึกษา

อำนาจฟ้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิก

ยามศึกเรารบ ยามสงบเราทะเลาะกันเอง การฟ้องร้องคดีระหว่างคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่ากับคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ มักเกิดขึ้นเสมอเมื่อความเห็นไม่ตรงกัน และเกิดความขัดแย้งกันเกิดขึ้น โดยเฉพาะเรื่อง การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการที่จัดแข่งขันกันเป็นทีม ฝ่ายที่ชนะมักจะตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า หากเห็นว่าการบริหารจัดการที่ผ่านมาเกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ ก็จะนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ชดใช้ค่าเสียหาย ฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่าก็จะมักต่อสู้คดีเรื่องอำนาจฟ้อง โดยอ้างว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบันไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๖๐ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปลงสาระสำคัญไว้ว่า สหกรณ์ (โจทก์) ฟ้องคดีนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิกจากการบริหารจัดการคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า (จำเลย) จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ (โจทก์) ที่ฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า (จำเลย) ยกปัญหาว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบันไม่เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อตัดอำนาจฟ้องของสหกรณ์ (โจทก์) มิให้ฟ้องร้องบังคับคดีแก่ตน ฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า (จำเลย) ขอบที่จะขอให้นายทะเบียนหรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ยับยั้งหรือเพิกถอนได้ตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐ หรือขอให้นายทะเบียนสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ แล้วตั้งคณะกรรมการดำเนินการชั่วคราวเข้าดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๑ หรือขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ตีความข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่ององค์ประชุมตามมาตรา ๕๘ ได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ เมื่อไม่ปรากฏว่านายทะเบียนสหกรณ์มีคำชี้ขาดเกี่ยวกับการตีความข้อบังคับของสหกรณ์ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า (จำเลย) กล่าวหาว่ามีการจัดให้มีการเลือกตั้งโดยมิชอบ ข้อกล่าวอ้างของฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า (จำเลย) ที่ว่าสหกรณ์โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจึงไม่อาจรับฟัง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องคณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า (จำเลย)

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกา^๓ เห็นได้ว่าการกล่าวอ้างว่าคณะกรรมการดำเนินการกระทำการใดๆ ที่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับ จะต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๕๘ เสียก่อน มิฉะนั้นศาลจะไม่รับฟังข้อกล่าวหา เรื่องอำนาจฟ้องของสหกรณ์ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการชุดเก่า กล่าวอ้าง

ข้อคิดสะกิดใจ การกล่าวหาใดๆ ต่อคณะกรรมการดำเนินการว่ากระทำการขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ ควรยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้มีการยับยั้ง หรือเพิกถอน หรือให้คณะกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะก่อน ถ้ามิได้กระทำตามขั้นตอนนี้ คณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบันในฐานะผู้แทนสหกรณ์ก็มีอำนาจฟ้องผู้ที่ทำให้สหกรณ์เสียหาย ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๖๐

๑.๕ การหักเงินจาก หน่วยงานต้นสังกัด

กรณีศึกษา

การหักเงินจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เจ้าพนักงานบังคับคดี

การอายัดสิทธิเรียกร้องของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ส่งไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิก เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดส่งเงินเดือน ค่าจ้าง เงินสะสม บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานต้นสังกัดจะจ่ายให้แก่ลูกจ้าง หรือสมาชิกของสหกรณ์ ให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีก่อนสหกรณ์ จึงมีประเด็นที่ต้องตัดสินใจของหน่วยงานต้นสังกัดว่าจะส่งเงินของลูกจ้างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือส่งเงินให้แก่สหกรณ์ตามหนังสือยินยอมของสมาชิกที่สมาชิกยินยอมให้หน่วยงานต้นสังกัดหักเงินให้แก่สหกรณ์ตามหนังสือที่สหกรณ์แจ้ง

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๙๘๑/๒๕๖๐ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปสาระสำคัญไว้ว่า หนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของเจ้าพนักงานบังคับคดี ถือเป็นคำสั่งอายัดของศาลชั้นต้น กำหนดไว้ในหมายบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๑๑ วรรคสอง (เดิม) การที่หน่วยงานต้นสังกัดได้รับแจ้งคำสั่งอายัดตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ คำสั่งอายัดย่อมมีผลบังคับทันทีในวันดังกล่าว แม้ลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) จะพ้นสภาพจากการเป็นพนักงานของหน่วยงานต้นสังกัด ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็ตาม เมื่อปรากฏว่าในวันที่หน่วยงานต้นสังกัดได้รับแจ้งคำสั่งอายัดดังกล่าว หน่วยงานยังไม่ได้หักเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยของลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ที่มีสิทธิได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ตามที่ลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ได้ทำหนังสือให้ความยินยอมไว้ หน่วยงานต้นสังกัดจึงมีหน้าที่ต้องส่งเงินตอบแทนออกจากงานและเงินชดเชยของลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ที่มีสิทธิได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดเต็มให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งอายัด

สำหรับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒/๑ นั้น สิทธิของหน่วยงาน
ต้นสังกัดในฐานะนายจ้างของลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ในการหักเงินค่าจ้าง หรือเงินอื่นของ
ลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) เพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ถือเป็นสิทธิอันเกิดขึ้นจากความยินยอมของ
ลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ตามหนังสือยินยอม ความยินยอมที่ลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ทำไว้กับ
สหกรณ์ หากสหกรณ์เป็นเจ้าของหนี้บุริมสิทธิของลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) ไม่ แม้จะระบุลำดับใน
การหักเงินชำระหนี้แก่สหกรณ์ไว้แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสหกรณ์เป็นเจ้าของหนี้บุริมสิทธิ หนี้ใดจะ
เป็นหนี้บุริมสิทธิหรือไม่ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่าหนี้ที่
ลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์) มีต่อสหกรณ์เป็นเพียงหนี้กู้ยืมเงินไม่ใช่หนี้บุริมสิทธิ หน่วยงานต้น
สังกัดจะไม่มีสิทธิหักเงินตอบแทนการออกจากงาน และเงินชดเชยของลูกจ้าง (สมาชิกสหกรณ์)
ส่งให้แก่สหกรณ์ภายหลังจากได้รับแจ้งคำสั่งอายุัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว เพราะเป็นการ
ฝ่าฝืนข้อห้ามในคำสั่งอายุัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๑๑ วรรคสี่ (เดิม)

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษานี้ เห็นได้ว่าคำสั่งอายุัดของเจ้าพนักงานบังคับ
คดีถือเป็นคำสั่งของศาลที่มีผลบังคับเหนือกว่าหนังสือยินยอมของสมาชิกที่ยินยอมให้หน่วยงาน
ต้นสังกัดหักเงิน ณ ที่จ่าย ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๒/๑ เพราะหนี้
ที่สมาชิกกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ไม่ใช่หนี้บุริมสิทธิ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ดังนั้น เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดไม่สามารถหักเงินเดือน ค่าจ้าง หรือ เงินอื่นใด ให้แก่
สหกรณ์ เนื่องจากมีคำสั่งอายุัดสิทธิเรียกร้องพนักงานบังคับคดี สหกรณ์ก็อาจต้องดำเนินการ
ฟ้องร้องบังคับคดีเอา กับสมาชิก และผู้ค้ำประกันตามกฎหมายต่อไป

ข้อคิดสะกิดใจ สหกรณ์ควรสอดส่องดูแลสมาชิก มิให้มีหนี้นอกระบบและควรนำหนี้
นอกระบบของสมาชิกรวมเป็นหนี้ในระบบ เพื่อมิให้เกิดการฟ้องร้องบังคับคดี ดังเช่นคำพิพากษา
ฎีกาที่ ๙๙๘๑/๒๕๖๐

๑.๖ การละลายการปฏิบัติ หน้าที่

กรณีศึกษา

ความรับผิดชอบที่เกิดจากการละเลยของสหกรณ์

การมอบหมายงานให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไปดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง หากเจ้าหน้าที่รายงานเท็จจริงจนเกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ย่อมเป็นการผิดสัญญาจ้าง และละเมิดต่อสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการต้องดำเนินการต่างๆ ภายในอายุความที่กฎหมายกำหนด หากปล่อยระยะเวลาไว้นาน สหกรณ์อาจต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อความเสียหายด้วย

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๕๘/๒๕๖๑ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปสาระสำคัญไว้ว่า การที่สหกรณ์มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ฟ้องคดีล้มละลาย บ. แต่เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการกลับรายงานเท็จต่อสหกรณ์ทำให้สหกรณ์หลงเชื่อว่ามี การฟ้องคดีล้มละลาย บ. แล้ว เป็นการกระทำผิดสัญญาจ้าง และละเมิดต่อโจทก์ หากเจ้าหน้าที่ดำเนินการฟ้อง บ. ภายในอายุความ แม้ปรากฏว่า บ. ไม่มีทรัพย์สินใดให้บังคับคดีในคดีแพ่งก็ตาม แต่ในคดีล้มละลาย มีกระบวนการพิจารณาแตกต่างไปจากการบังคับคดีแพ่งทั่วไป เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยให้ลูกหนี้แสดงรายการ หรือรายละเอียดของทรัพย์สินที่มีอยู่รวมทั้งสิทธิต่างๆ ในการที่จะได้มาซึ่งเงิน และทรัพย์สินจากบุคคลภายนอก รวมทั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถใช้สิทธิในการตรวจสอบสินทรัพย์ของ บ. ได้จึงอาจทำให้สหกรณ์มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ การที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ฟ้องคดีล้มละลาย บ. จึงมีผลโดยตรงที่ทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย

ศาลพิพากษาให้ บ. ใช้เงินแก่สหกรณ์ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ การนำมูล
หนี้ตามคำพิพากษามาฟ้อง บ. เป็นบุคคลล้มละลายมีอายุความ ๑๐ ปี นับแต่วันที่ ๓๐ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่สหกรณ์กลับปล่อยระยะเวลาไว้นานจึงมีมติให้ฟ้องคดีล้มละลายเมื่อวันที่ ๒๙
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเหลือเวลาอีก ๒ เดือนเศษ คดีจะขาดอายุความ ย่อมถือว่าสหกรณ์
ซึ่งเป็นผู้เสียหายได้มีความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ดังนั้น หนี้อันต้อง
ใช้สินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเล็กน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาท
ข้อสำคัญคือความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด
ดังบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ประกอบ
มาตรา ๔๒๒

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่าการที่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่
ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย กลับรายงานเท็จถือเป็นการผิดสัญญาจ้างและละเมิดต่อสหกรณ์
และหากคณะกรรมการดำเนินการไม่ติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จนทำให้ใกล้ขาดอายุ
ความ สหกรณ์ได้รับความเสียหายด้วย จึงถือว่าสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้เสียหายมีส่วนทำความผิด
ก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินการก็ไม่พ้นความรับผิดชอบที่มีต่อ
สหกรณ์ตามข้อบังคับ

ข้อคิดสะกิดใจ ในการเข้ามารับตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ สิ่งแรกต้อง
สอบถามฝ่ายจัดการเกี่ยวกับคดีความเพื่อพิจารณาดูว่ามีกรณีใดใกล้ขาดอายุความบ้าง มิฉะนั้น
สหกรณ์จะมีส่วนรับผิดชอบต่อความเสียหายด้วย ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๕๘/๒๕๖๑

๑.๗ การเพิกถอนนิติกรรม

กรณีศึกษา

การเพิกถอนนิติกรรมที่ทำให้สหกรณ์เสียเปรียบ

การกระทำใดๆ ของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งเป็นลูกหนี้สหกรณ์ทำให้สหกรณ์เสียเปรียบย่อมมีสิทธิเพิกถอนนิติกรรมได้ แม้แต่กรณีสมาชิกสหกรณ์ที่สละมรดกไปแล้วสหกรณ์ก็มีสิทธิขอเพิกถอนนิติกรรมได้เพราะทำให้สหกรณ์เจ้าหนี้เสียเปรียบ

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๑๐/๒๕๕๙ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปลงสาระสำคัญไว้ว่า จำเลยทั้งสองเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสมาชิกสหกรณ์และนาง ก. โดยสมาชิกสหกรณ์ได้กู้เงินจากสหกรณ์ แล้วผิดนัด สหกรณ์ฟ้องสมาชิกให้ชำระหนี้ ศาลพิพากษาตามยอมให้สมาชิกสหกรณ์ชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ย แต่สมาชิกสหกรณ์ไม่ชำระหนี้ สหกรณ์จึงบังคับคดียึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดได้เงินไม่พอชำระหนี้ นาง ก. ภรรยาของสมาชิกถึงแก่ความตาย โดยมีทรัพย์มรดกเป็นที่ดิน ซึ่งตกให้แก่สมาชิกสหกรณ์ และจำเลยทั้งสอง การที่จำเลยที่ ๒ ยื่นขอรับโอนมรดกต่อเจ้าพนักงานที่ดิน โดยสมาชิกสหกรณ์และจำเลยที่ ๑ ให้ถ้อยคำว่าไม่ขอรับมรดกที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว รวมทั้งยินยอมให้จำเลยที่ ๒ รับมรดกที่ดินแต่เพียงผู้เดียว เจ้าพนักงานที่ดิน จึงจดทะเบียนโอนที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๒ เมื่อสมาชิกสหกรณ์ไม่มีทรัพย์สินอื่นที่สหกรณ์จะบังคับได้ จึงเป็นการสละมรดกโดยรู้ว่าจะทำให้สหกรณ์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ สหกรณ์จึงมีสิทธิเพิกถอนนิติกรรมได้ ศาลพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการสละมรดก

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่าการจำหน่ายจ่ายโอน หรือการสละมรดกที่ทำให้สหกรณ์ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเสียเปรียบ สหกรณ์ก็มีสิทธิเพิกถอนนิติกรรม และบังคับเอาทรัพย์นั้นๆ ของสมาชิกได้ นอกจากสหกรณ์ใช้สิทธิทางแพ่งแล้ว สหกรณ์ก็ยังมีสิทธิดำเนินคดีอาญากับสมาชิกในข้อหาโกงเจ้าหนี้ได้อีกด้วย

ข้อคิดสะกิดใจ เมื่อศาลพิพากษาตามยอม หากสมาชิก (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา)
ผิดนัดชำระหนี้งวดใดงวดหนึ่ง สหกรณ์ต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลตั้งเจ้าพนักงาน
บังคับคดี เพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินสมาชิกขายทอดตลาดทันที มิฉะนั้นสมาชิกอาจจำหน่าย
จ่ายโอน หรือสละมรดก ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๑๐/๒๕๕๙

๑.๘ การปฏิบัติตามระเบียบ

กรณีศึกษา

การเปลี่ยนแปลงระเบียบที่ไม่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายสหกรณ์ การที่สหกรณ์กำหนดระเบียบมาใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จึงเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยาย หากสหกรณ์ประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกระเบียบในทางที่ไม่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหน้าที่ หรือมิฉะนั้นสหกรณ์จะต้องแจ้งข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๓ จนมีการเจรจาตกลงกัน หากไม่สามารถตกลงกันได้ก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนของมาตรา ๑๘ ต่อไป

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๗๑๐/๒๕๕๕ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปสาระสำคัญไว้ว่า ระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และระเบียบที่สหกรณ์ในฐานะนายจ้างประกาศใช้บังคับเอง มิได้เกิดจากการแจ้งข้อเรียกร้องของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จึงเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยาย หากสหกรณ์ประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกระเบียบในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ลูกจ้าง สหกรณ์ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง หรือต้องแจ้งข้อเรียกร้องต่อลูกจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๓

เมื่อปรากฏว่าสหกรณ์ได้มีระเบียบสหกรณ์ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ ของระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้วใช้ข้อความใหม่แทนเป็นเหตุให้ ชั้นเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้จัดการเปลี่ยนแปลง จากที่เคยมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนรวม ๔๐ ชั้น ชั้นต่ำสุด ๘,๓๖๐ บาท และชั้นสูงสุด ๕๔,๔๕๔ บาท เป็นอัตราค่าจ้าง /เงินเดือนรวม ๓๘ ชั้น ชั้นต่ำสุด ๘,๖๒๐ บาท และชั้นสูงสุด ๕๑,๒๗๐ บาท จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่ทำให้ชั้นเงินเดือนลดลงจากเดิมที่เคยมี ๔๐ ชั้น เหลือเพียง ๓๘ ชั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้จัดการไม่ได้ให้ความยินยอมและสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา ๑๓

ระเบียบสหกรณ์ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๗ และบัญชีค่าจ้าง/เงินเดือนของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่กำหนดขึ้นเงินเดือนเพียง ๓๘ ขั้น จึงไม่ถูกต้อง สหกรณ์ต้องกำหนดขึ้นเงินเดือนและอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนสำหรับตำแหน่งผู้จัดการให้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกา^๑ เห็นได้ว่าระเบียบสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่สหกรณ์ได้กำหนดขึ้นบังคับใช้เอง ถือเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๑๓ กล่าวคือต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหน้าที่ก่อน หรือต้องแจ้งข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนตามข้อกำหนดการจ้าง

ข้อคิดสะกิดใจ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการต้องพิจารณาด้วยว่าระเบียบฉบับนั้นเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือไม่ หากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่ดำเนินการได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหน้าที่ แต่ถ้าไม่เป็นคุณแก่เจ้าหน้าที่ต้องได้รับความยินยอมก่อน มิฉะนั้นจะเป็นดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๗๑๐/๒๕๕๕

กรณีศึกษา

เหรียญกษาปณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์

การละเว้นหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับสหกรณ์ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะดำรงตำแหน่งอะไรในสหกรณ์ การจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ทรัพย์สินเสียหายนั้น เป็นการทำให้ละเมิดผู้กระทำได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๐

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕๘/๒๕๓๑ ศาลได้วินิจฉัยพอสรูปสาระสำคัญไว้ว่า สหกรณ์โจทก์มีระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๘ ว่า เหรียญกษาปณ์หรือเจ้าหน้าที่การเงินของสหกรณ์จะเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ไว้ได้ไม่เกินหนึ่งพันบาท เงินสดส่วนที่เกินให้นำส่งเข้าฝากในธนาคารที่สหกรณ์เปิดบัญชีเงินฝากไว้ในกรณีจำเป็นไม่สามารถนำเข้าฝากได้ทันในเวลานั้นๆ ให้ทำบันทึกเสนอประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการทราบ และให้นำส่งเข้าฝากในวันแรกที่เปิดทำการ เงินสดที่เก็บรักษาไว้ดังกล่าวข้างต้น ให้เก็บรักษาในตู้নিরภัยของสหกรณ์ ซึ่งจำเลยเป็นเหรียญกษาปณ์ระเบียบดังกล่าวดีแล้วการที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบกลับรักษาเงินสดของโจทก์ไว้เป็นจำนวนมากถึง ๔๓,๘๗๘.๒๒ บาท (สี่หมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบแปดบาทยี่สิบสองสตางค์) โดยละเลยไม่นำส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทไปฝากธนาคาร ทั้งไม่ทำบันทึกเสนอประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการของโจทก์รับทราบ และเก็บรักษาตู้กุกุญแจตู้নিরภัย เก็บเงินไว้ในโต๊ะทำงานซึ่งอยู่ห่างตู้নিরภัยเพียง ๑ เมตร ง่ายต่อการที่คนร้ายจะค้นพบแล้วนำไปไขเปิดตู้নিরภัยนั้น พฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อมีคนร้ายลักลอบเข้ามางัดโต๊ะทำงานและค้นได้ตู้กุกุญแจนำไปไขตู้নিরภัยแล้วลักเอาเงินสดจำนวนดังกล่าวข้างต้นไป ความเสียหายย่อมเป็นผลโดยตรงจากการประมาทเลินเล่อของจำเลย ถือได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกาที่ เห็นได้ว่าการทราบระเบียบสหกรณ์แล้วไม่ปฏิบัติตามถือเป็นการละเลยในหน้าที่ของตนเอง เมื่อเกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ย่อมเป็นผลโดยตรงจากการประมาทเลินเล่อของบุคคลที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบนั้น ถึงแม้ความเสียหายเกิดจากคนร้ายเข้ามาโจรกรรมงัดโต๊ะทำงานแล้วลักเงินไปก็ตาม

ข้อคิดสะกิดใจ การกระทำนอกกรอบวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกรรมการ หรือคณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายนั้นๆ ดังนั้น กรรมการดำเนินการควรปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นจะต้องรับผิดชอบ ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕๘/๒๕๓๑

๑.๙ การปลอมเอกสาร

กรณีศึกษา

กริยาปลอมลายมือชื่อสามีกู้เงินสหกรณ์

การลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้น กระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๖๔ แต่ในทางคดีแพ่งนั้น ผู้ที่ปลอมแปลงลายมือชื่อบุคคลอื่นในการทำนิติกรรมต่างๆ ย่อมต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ตนเองได้กระทำลงไป ยกเว้นบุคคลที่ถูกปลอมลายมือชื่อรู้เห็นเป็นใจในการกระทำนั้นด้วย

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๐๗/๒๕๕๙ ศาลได้วินิจฉัยสรุปสาระสำคัญไว้ว่า แม้ลายมือชื่อจำเลย (สมาชิกสหกรณ์) ในการทำนิติกรรมยื่นขอกู้และทำสัญญากู้ไว้แก่โจทก์ (สหกรณ์) จะเป็นลายมือชื่อปลอมที่กริยาจำเลยเป็นผู้ดำเนินการให้แทนแต่จำเลย (สมาชิกสหกรณ์) ได้รับเงินจากโจทก์ (สหกรณ์) ไปแล้ว การที่จำเลย (สมาชิกสหกรณ์) ได้รับเงินจากการกู้ยืมที่มีลายมือชื่อปลอม จึงเป็นการรับเงินกู้ไว้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์ (สหกรณ์) เสียเปรียบ จำเลยต้องคืนเงินแก่โจทก์ในฐานะลามิควรรได้

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาศาลฎีกานี้ เห็นได้ว่าแม้การลงลายมือชื่อในหนังสือกู้ยืมเงินจะเป็นลายมือชื่อปลอม แต่สมาชิกก็ได้รับเงินกู้จากสหกรณ์ไปแล้ว สมาชิกจึงต้องนำเงินมาคืนสหกรณ์ในฐานะลามิควรรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๖

ข้อคิดสะกิดใจ ในการตรวจสอบเอกสารประกอบการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ คณะกรรมการเงินกู้ควรพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะลายมือชื่อผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน หากมีข้อสงสัยควรสอบถามเจ้าของลายมือชื่อโดยตรง มิฉะนั้นจะเป็น ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๐๗/๒๕๕๙

กรณีศึกษา

รับเงินกู้แทนสมาชิกผู้กู้ไม่ส่งมอบเป็นการละเมิดต่อสหกรณ์

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายให้นำเงินกู้ไปมอบให้แก่สมาชิกผู้กู้ แต่ไม่ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย จนเกิดความเสียหายแก่สมาชิกผู้กู้และสหกรณ์ ย่อมต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น ในฐานะละเมิดต่อสหกรณ์

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒/๒๕๓๔ ศาลได้วินิจฉัย สรุปสาระสำคัญไว้ว่า จำเลยได้รับเงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ไปจากสหกรณ์ (โจทก์) โดยไม่มีหนังสือมอบอำนาจของสมาชิกผู้กู้ให้จำเลยรับเงินแทนเงินดังกล่าวจึงเป็นของสหกรณ์ (โจทก์) อยู่ จำเลยรับเงินกู้ดังกล่าวไปได้น่าจะเกิดจากความไว้วางใจของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (โจทก์) ที่เห็นว่าจำเลยเป็นถึงเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ (โจทก์) แต่เมื่อจำเลยรับเงินกู้ดังกล่าวไปจากสหกรณ์ (โจทก์) แล้ว จำเลยมีหน้าที่จะต้องนำเงินกู้ดังกล่าวไปมอบให้แก่สมาชิกผู้กู้โดยตรงตามหน้าที่ แม้จะฟังว่าจำเลยมอบเงินกู้ให้ผู้อื่นรับไปมอบให้สมาชิกผู้กู้จำเลยก็หาพ้นความรับผิดชอบ เมื่อได้ความว่าสมาชิกผู้กู้ไม่ได้รับเงินกู้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังอันเป็นการละเมิดต่อสหกรณ์ (โจทก์) จำเลยจึงต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์ (โจทก์)

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่าการรับเงินแทนสมาชิกผู้กู้โดยผู้กู้ไม่ได้มอบอำนาจให้รับเงินแทน เงินนั้นยังเป็นของสหกรณ์อยู่ สหกรณ์จึงมีอำนาจฟ้อง แต่ถ้าสมาชิกผู้กู้ได้มอบอำนาจให้กรรมการดำเนินการรับเงินกู้แทน และไม่นำเงินไปมอบให้แก่สมาชิกผู้กู้ ก็ถือว่าสมาชิกผู้กู้ได้รับเงินจากสหกรณ์ไปแล้ว ตามหนังสือมอบอำนาจสมาชิกผู้กู้ต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์ ตามสัญญากู้ยืม

ข้อคิดสะกิดใจ การจ่ายเงินกู้ให้ผู้อื่นรับเงินแทนสมาชิกผู้กู้ ต้องมีหนังสือมอบอำนาจ หรือหนังสือมอบฉันทะให้รับเงินแทนด้วย มิฉะนั้นสหกรณ์ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องบังคับคดีติดตามเอาเงินคืน ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒/๒๕๓๔

๑.๑๐ สิ้นสมรส

กรณีศึกษา

เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์เป็นสินสมรส

สินสมรสได้แก่ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส และถ้ากรณีเป็นที่สงสัยว่าทรัพย์สินอย่างหนึ่งเป็นสินสมรส หรือมิใช่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๗๔ ดังนั้น ทรัพย์สินของสมาชิกสหกรณ์ที่มีอยู่ในสหกรณ์และได้มาระหว่างสมรสย่อมเป็นสินสมรสด้วย

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๙๒/๒๕๔๘ ศาลได้วินิจฉัยพอสรรูปสาระสำคัญไว้ว่า จำเลย (สมาชิกสหกรณ์) กับโจทก์สมัครใจแยกกันอยู่ แต่เมื่อยังมิได้จดทะเบียนหย่ากัน จำเลยกับโจทก์จึงยังมีฐานะเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาในระหว่างสมรสย่อมเป็นสินสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๗๔ (๑) เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินชดเชย เงินค่าตอบแทนพิเศษเนื่องจากการลาออก เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และเงินโบนัส ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้มาระหว่างสมรสจึงเป็นสินสมรส

การจัดการสินสมรสจากรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๖ วรรคหนึ่ง จำเลยหรือโจทก์ ซึ่งเป็นสามีภริยาย่อมมีอำนาจจัดการได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่การจัดการสินสมรสจะต้องจัดการด้วยความระมัดระวังไม่ให้เป็นที่เสียหายและต้องไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความเสียหายแก่สินสมรสตาม มาตรา ๑๔๗๖ วรรคสอง มาตรา ๑๔๘๔(๑)(๕)

จำเลย (สมาชิกสหกรณ์) เป็นฝ่ายจัดการสินสมรส แต่จำเลยมอบอำนาจให้สหกรณ์ออมทรัพย์รับเงินค่าตอบแทนพิเศษ เงินชดเชย เงินโบนัส และเงินได้อื่นๆ ที่จำเลยมีสิทธิได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งเงินค่าหุ้นของจำเลยในสหกรณ์ออมทรัพย์ชำระหนี้จำนวน โดยโจทก์มิได้รู้เห็นหรือให้สัตยาบันในหนี้จำนวนส่วนนี้ และสหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับเงินค่าหุ้นของจำเลย และรับเงินจากหน่วยงานต้นสังกัด นำมาชำระหนี้จำนวนของจำเลยบางส่วนแล้ว จำเลยยังได้รับเงินส่วนหนึ่งไปจากหน่วยงานต้นสังกัดอีกด้วย ซึ่งเงินจำนวนหลังนี้จำเลยได้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของจำเลยฝ่ายเดียว โดยโจทก์และบุตรมิได้รับการช่วยเหลือเลี้ยงดูจาก

จำเลย คงเหลือเงินสินสมรสเพียง ๑ ล้านบาทเศษ ถือได้ว่าเป็นการจัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด และทำความเสียหายให้แก่สินสมรสรวมทั้งไม่นำเงินสินสมรสนั้นมาอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ด้วยโจทก์จึงมีเหตุสมควรร้องขอให้แยกสินสมรสได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๘๔(๑)(๕)

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกา^{๕๑๒} เห็นได้ว่าสินสมรสที่มีอยู่ในสหกรณ์ หากสมาชิกยินยอมให้หักชำระหนี้ที่มีอยู่ในสหกรณ์ ถึงแม้คู่สมรสมิได้รู้เห็นหรือให้สัตยาบัน ก็มีผลบังคับได้ ส่วนทรัพย์สินที่เหลือคงเป็นหน้าที่ของสมาชิกที่ต้องดำเนินการแยกสินสมรสกันเองตามกฎหมาย สหกรณ์คงไม่มีหน้าที่แยกสินสมรสให้แก่สมาชิก

ข้อคิดสะกิดใจ การจัดการเรื่องสินสมรส หรือสินส่วนตัวของสมาชิกสหกรณ์ เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น หากสมาชิกมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการแยกสินสมรสก็ควรแนะนำให้ไปดำเนินการทางศาล ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๙๒/๒๕๔๘

๕๑๒ | ถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์
คำพิพากษาฎีกา คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหารือนายทะเบียนสหกรณ์

๑.๑๑ การจัดการทรัพย์สิน

กรณีศึกษา

อำนาจจัดการทรัพย์สินของสมาชิกที่ตกเป็นบุคคลล้มละลาย

การที่บุคคลธรรมดาจะถูกฟ้องล้มละลายนั้นจะต้องมีหนี้ที่ค้างชำระตั้งแต่ ๑ ล้านบาทขึ้นไป เมื่อถูกฟ้องล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวที่มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้อง การจำหน่าย จ่ายเงิน ทรัพย์สิน ภายในระยะเวลา ๓ เดือนก่อนมีการขอให้ล้มละลายที่ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบก็สามารถเพิกถอนนิติกรรมได้

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๓๐๘/๒๕๕๙ ศาลได้วินิจฉัยพอสรูปสาระสำคัญไว้ว่า การจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ และวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ สมาชิกกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ไปชำระหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินต่อธนาคาร แม้จะอยู่ในระยะเวลาสามเดือนก่อนมีการขอให้สมาชิกล้มละลายก็ตาม แต่การที่สมาชิกทำสัญญาจำนองกับสหกรณ์ ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ก็เพื่อนำเงินที่ได้จากการจำนองต่อสหกรณ์มาชำระหนี้แก่ธนาคาร ซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินดังกล่าวอยู่ ทั้งเมื่อสมาชิกได้รับเงินจากสหกรณ์แล้วก็นำเงินไปชำระหนี้และไถ่ถอนจำนองจากธนาคารแล้วนำที่ดินที่ไถ่ถอนนั้นมาจดทะเบียนจำนองต่อสหกรณ์ทันที กรณีนี้จึงเป็นเพียงการเปลี่ยนสถาบันการเงินผู้รับจำนอง ซึ่งเป็นสัญญาที่สืบเนื่องมาจากสัญญาจำนองเดิมเท่านั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนใดคนหนึ่งได้เปรียบเจ้าหนี้คนอื่นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๑๕ จึงไม่อาจเพิกถอนจากการจดทะเบียนจำนองได้ ส่วนการที่สมาชิกได้จดทะเบียนไถ่ถอนและจองที่ดินแก่สหกรณ์อีกเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้น เป็นการกระทำภายหลังจากวันที่สมาชิกถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของสมาชิกจำเลย ห้ามมิให้สมาชิกจำเลยกระทำการใดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ ดังนั้น การจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองที่ดินเพิ่มจึงเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย จึงตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกาที่ เห็นได้ว่า การเพิกถอนนิติกรรมภายในระยะเวลา ๓ เดือน ก่อนมีการขอให้ล้มละลายนั้น ต้องพิจารณาด้วยการจำหน่ายจ่ายโอนนั้น ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบหรือไม่ ดังเช่นคดีนี้ ศาลวินิจฉัยว่า การกระทำไม่มุ่งหมายให้เจ้าหนี้ที่คนใดคนหนึ่งได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น ส่วนการกระทำใดที่เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินหลังจากถูกศาลสั่งพิทักษ์เด็ดขาดแล้ว สมาชิกผู้ถูกฟ้องล้มละลายไม่มีอำนาจจัดการ หากดำเนินการก็จะตกเป็นโมฆะทั้งสิ้น เพราะอำนาจจัดการทรัพย์สินเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ข้อคิดสะกิดใจ เมื่อสมาชิกถูกฟ้องล้มละลายสหกรณ์ ในฐานะเจ้าหนี้ต้องขอรับชำระหนี้ภายใน ๒ เดือน นับแต่วันประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษา หากยื่นไม่ทัน ก็มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอรับชำระหนี้ได้อีก แต่ศาลจะอนุญาตหรือไม่แล้วแต่เหตุผลที่สหกรณ์จะอ้าง ส่วนการจัดการกิจการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือการทำนิติกรรมต่างๆ รวมทั้งการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์หลังถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว สมาชิกผู้ถูกฟ้องล้มละลายไม่มีอำนาจจัดการได้ ดังนั้น สหกรณ์ต้องระมัดระวังการให้กู้ยืม หรือการทำนิติกรรมใดๆ กับสมาชิกที่ถูกฟ้องล้มละลายอย่างรอบคอบ มิฉะนั้นจะเป็นดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๓๐๔/๒๕๕๙

๑.๑๒ การบริหารงาน นอกกรอบวัตถุประสงค์

กรณีศึกษา คณะกรรมการดำเนินการลงทุนขายลอตเตอรี่รับผิด ในความเสียหายต่อสหกรณ์

การเป็นผู้แทนนิติบุคคล ผู้แทนนิติบุคคลต้องดำเนินการภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ หากดำเนินการนอกกรอบ และเกิดความเสียหาย ผู้แทนต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว เพราะถือว่าเป็นการปฏิบัติการหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้องค์กรได้รับความเสียหาย

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๖๕/๒๕๖๐ ศาลวินิจฉัยพอสรุปสาระสำคัญได้ว่า ขณะเกิดเหตุ ล.๑ - ๑๕ เป็นคณะกรรมการดำเนินการ (ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔) ล.๑๖ - ๑๙ เป็นคณะกรรมการดำเนินการ (ปี ๒๕๕๔) แทน ล. ๓, ๔, ๖ และ ๙ ซึ่งพ้นตำแหน่งตามวาระ ล.๒๐ เป็นผู้จัดการ

ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เมื่อ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ล.๑ - ล.๑๕ ลงมติให้สหกรณ์ลงทุนหารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ สหกรณ์ทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล กับบริษัท ก. วันเดียวกันสหกรณ์ทำสัญญาจะซื้อจะขายสลากกินแบ่งรัฐบาล (แบบชนงวด ๔๘ งวดต่อเนื่อง) กับบริษัท ข. เพื่อให้บริษัท ข. รับซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อมาจากบริษัท ก.

ต่อมา ล.๑ - ล.๑๕ ลงมติให้สหกรณ์ลงทุนหารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเพิ่ม และทำสัญญาซื้อขายกับบริษัท ก. วันเดียวกันก็ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายกับบริษัท ข. เช่นเดิม ในการที่สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินธุรกิจจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายนั้น นายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือตอบ ข้อหารือของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่อาจดำเนินการได้ เพราะขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ต่อมาเมื่อ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการดำเนินการมีมติให้ยุติการดำเนินธุรกิจดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

สหกรณ์ได้รับความเสียหายที่ไม่ได้เงินมัดจำ และเงินค่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลตามสัญญาทั้งสองฉบับ หลังจากหักเงินประกันเป็นเงิน ๖๗๐ ล้านบาทเศษ และได้ฟ้องบริษัท ก. กับพวกให้ชดใช้ค่าเสียหาย ประเด็นปัญหาว่าคณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์หรือไม่เพียงใด เห็นว่า การลงทุนหารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นการลงทุนที่อยู่นอกข้อกำหนดและประกาศคณะกรรมการพิจารณาการสหกรณ์แห่งชาติ ซึ่งหากสหกรณ์จะลงทุนจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาสหกรณ์แห่งชาติก่อน การที่ ล.๑ - ล.๑๕ ร่วมประชุมคณะกรรมการ และลงมติเห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุนหารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยไม่ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ และต่อมามีการทำสัญญาซื้อขายกับบริษัท ก. และ บริษัท ข. จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อบังคับ ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ และยังเป็นกรกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย ตามข้อบังคับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๑๒ แม้ว่ารายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ ที่ประชุมใหญ่รับรองบุคคลประจำปีก็หาใช้รับรองการกระทำของ ล.๑ - ล.๑๕ ไม่ อีกทั้งการกระทำนอกวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลไม่อาจรับรองโดยที่ประชุมใหญ่ได้

สำหรับ ล.๑๖ - ล.๑๙ แม้จะเพิ่งเข้ามารับตำแหน่งกรรมการดำเนินการโดยไม่ได้ร่วมประชุมกับ ล.๑ - ล.๑๕ และลงมติเห็นชอบในการลงทุนดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อ ล.๑๖ - ล.๑๙ เข้ามารับตำแหน่งแล้ว ล.๑๖ - ล.๑๙ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ ประกอบกับ ล.๑๖-ล.๑๙ ได้ร่วมลงมติในการมอบอำนาจแต่งตั้งผู้แทนให้นำเงินสหกรณ์ไปลงทุนหารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ล.๑๖-ล.๑๙ จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย โดยร่วมรับผิดชอบเฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเป็นผลเนื่องจากการกระทำของตน

ส่วน ล.๒๐ (ผู้จัดการ) จะต้องร่วมรับผิดชอบกับ ล.๑ - ล.๑๙ หรือไม่นั้น เห็นว่า ข้อบังคับกำหนดการเงินของสหกรณ์ว่า การรับ-จ่าย และการเก็บรักษาเงินของสหกรณ์อยู่ในความรับผิดชอบของผู้จัดการ ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้จัดการว่า “ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่จัดการทั่วไป และรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์รวมทั้งในข้อต่อไปนี้ (๗) รับผิดชอบในการรับจ่ายเงินทั้งปวงของ

สหกรณ์ให้เป็นการถูกต้อง” ระเบียบการรับจ่าย และเก็บรักษาเงิน กำหนดให้ผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบการเงินทั้งปวงของสหกรณ์ และหนังสือสัญญาจ้างกำหนดว่า ในขณะที่ผู้รับจ้างดำรงตำแหน่งในหน้าที่ตามทางการ ที่จ้างนั้น หากเกิดความเสียหายใดๆ ขึ้น อันเนื่องมาจากไม่ใช่ความผิดของผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างหาต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้รับจ้างแต่อย่างใด ไม่ในทางกลับกันหากความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความประมาท หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้รับจ้างแล้วผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้นโดยสิ้นเชิง แม้ข้อเท็จจริงได้ความตามรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งมีวาระพิจารณาการลงทุนหา รายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้น ล.๒๐ (ผู้จัดการ) ได้ทักท้วงว่าควรมีการศึกษาให้รอบคอบก่อนก็ตาม แต่ ล.๒๐ ทักท้วงเพียงครั้งเดียวมิได้ทักท้วงอย่างจริงจังในการประชุมครั้งต่อไป และการทักท้วงเช่นนั้นยังแสดงให้เห็นว่า ล.๒๐ ไม่แน่ใจจะลงทุนได้หรือไม่ แต่ ล.๒๐ กลับไม่ศึกษาข้อมูลให้รอบคอบแล้วแถลงต่อที่ประชุม ไม่สอบถามหารือสหกรณ์จังหวัด นายทะเบียนสหกรณ์ หรือคณะกรรมการพัฒนาสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า สหกรณ์สามารถดำเนินการลงทุนเช่นนั้นได้หรือไม่ ซึ่งอยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการตามข้อบังคับที่กระทำได้นอกจากนั้น ล.๒๐ ยังยอมรับเข้าเป็นผู้รับมอบอำนาจในการทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลกับ บริษัท ก. เป็นผู้รับมอบอำนาจ ผู้รับเงินตามเช็ค ยินยอมให้คณะกรรมการดำเนินการเบิกเงินไปลงทุนหารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่ง ล.๒๐ สามารถคัดค้าน และปฏิเสธด้านการเงิน ได้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ และปกป้องตนเองให้พ้นจากความรับผิดชอบแต่ ล.๒๐ หากกระทำไม่ การกระทำของ ล. ๒๐ เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบชี้ให้แก่สหกรณ์ตามสัญญาจ้าง

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่า การซื้อขายลอตเตอรี่ หรือสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นการลงทุนนอกกรอบวัตถุประสงค์ของข้อบังคับ และประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการต้องขอความเห็นชอบคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ก่อนดำเนินการ การไม่ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย คณะกรรมการดำเนินการไม่ว่าชุดใดที่เกี่ยวข้อง ก็ต้องรับผิดชอบสัดส่วนของระยะเวลาที่เข้ามาบริหารสหกรณ์ สำหรับผู้จัดการก็ต้องดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ระเบียบข้อบังคับกำหนดอย่างเคร่งครัดการ ทักท้วง มติคณะกรรมการดำเนินการก็ต้องทักท้วง

อย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่มีการประชุม มิฉะนั้นถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน ถึงแม้ว่าที่ประชุมใหญ่ลงมติรับรองงบดุล ก็ไม่หักล้างหรือรับการกระทำนอกวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ล.๑ - ล.๑๙ และ ล.๒๐ (ผู้จัดการ) จึงต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่สหกรณ์

ข้อคิดสะกิดใจ การลงมติใดๆ ที่ไม่มั่นใจว่ากระทำได้หรือไม่ ควรหารือนายทะเบียน สหกรณ์ก่อนลงมือกระทำ ดังนั้น การตัดสินใจในการลงทุน คณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการ ไม่ควรละเลยต่อระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของคณะกรรมการพัฒนาการ สหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) มิฉะนั้นจะเป็นดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๖๕/๒๕๖๐

กรณีศึกษา ถูกจำคุกเพราะลงทุนจำหน่ายลอตเตอรี่

การร่วมกันกระทำการทุจริตอาจเกิดขึ้นได้ในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์หาก คณะกรรมการดำเนินการร่วมกันลงมติในการดำเนินธุรกิจที่ส่อไปในทางทุจริต จงใจฝ่าฝืนต่อ กฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์โดยชัดแจ้ง โดยแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วย กฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ก็อาจติดคุก และชดใช้ค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์ด้วย

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๙๔๒/๒๕๕๙ ศาลได้วินิจฉัยพอสรุปลงสาระสำคัญได้ว่า ขณะเกิดเหตุคณะกรรมการดำเนินการมี ล.๑ เป็นประธานกรรมการ ล.๒-ล.๑๕ เป็นกรรมการดำเนินการ ล.๑๖ เป็นผู้จัดการ ล.๑๗-ล.๒๑ เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ล.๒๒ เป็นบริษัท ท. และ ล.๒๓ เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท ท.

ล.๑-ล.๑๕ มีมติประชุมครั้งแรกมอบอำนาจให้ ล.๑ และ ล.๑๖ ทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่ง รัฐบาลจาก ล.๒๒ และมีมติในที่ประชุมครั้งที่สอง มอบอำนาจให้ ล.๑ และ ล.๑๖ ทำสัญญาซื้อขาย สลากกินแบ่งรัฐบาลจาก ล.๒๒ อีกฉบับ ภายหลังทำสัญญามีการส่งมอบสลากกินแบ่งรัฐบาล บางส่วนไม่ครบตามสัญญา เป็นเหตุให้สหกรณ์สูญเสียเงินที่จ่ายไปแต่ละสัญญาเป็นจำนวนมาก หลายล้านบาท ประเด็นว่า ล.๑-ล.๑๖ กระทำความผิดตามคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์หรือไม่ เห็นว่าการดำเนินการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลของ ล.๑-ล.๑๖ จาก ล.๒๒ บุคคลภายนอกนั้น เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไร อันเป็นการลงทุนอย่างอื่นตามกฎหมายที่จะต้องเป็นไปตาม ข้อกำหนดที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดตามข้อบังคับโจทก์ และ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๖๒(๗) เมื่อไม่ปรากฏว่าเป็นไปตามที่ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์กำหนด ย่อมเป็นการกระทำที่จงใจฝ่าฝืนต่อกฎหมายและ ข้อบังคับของสหกรณ์ชัดแจ้ง อีกทั้งตามข้อเท็จจริงเป็นการทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล สองฉบับในเวลาไล่เลี่ยกันด้วยเงินจำนวนมาก ทั้งได้ความว่า ในช่วงเวลานั้นได้มีหนังสือของ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ และสหกรณ์จังหวัดราชบุรีแจ้งถึงสหกรณ์ต่างๆ และสหกรณ์ว่าการ ดำเนินธุรกิจจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง สหกรณ์ แต่ก็ยังมีการฝ่าฝืนกระทำการเร่งรีบด้วยเงินผลประโยชน์เกี่ยวข้องจำนวนมาก หลายล้านบาท ส่อไปในทางกระทำการโดยทุจริตเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ ด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ฟังว่า ล.๑-ล.๑๖ ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

พิพากษาว่า ล.๑-ล.๑๖ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕๓ ประกอบ
มาตรา ๘๓ การกระทำ ล.๑-ล.๑๖ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็น
กระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๑ จำคุกกระทงละ ๓ ปี รวม ๒ กระทง
เป็นจำคุกคนละ ๖ ปี และไม่มีเหตุรอกการลงโทษ เพราะทำความเสียหายร้ายแรงต่อสหกรณ์และ
สมาชิก ยกฟ้อง ล.๑๗-ล.๒๑ (ผู้ตรวจสอบกิจการ) ล.๒๒ และ ล.๒๓ หลบหนีศาลมีคำสั่ง
จำหน่ายคดีชั่วคราว

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกานี้ เห็นได้ว่า การส่งมอบลอตเตอรี่ หรือ
สลากกินแบ่งรัฐบาลบางส่วน ไม่ครบตามสัญญาเป็นเหตุให้สหกรณ์เสียหาย ถือเป็น การทุจริต
แสวงประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องจึงมี
ความผิดติดคุกกันถ้วนหน้าโดยไม่รอลงอาญา

ข้อคิดสะกิดใจ การทำงานเพื่อส่วนรวมไม่ว่าตำแหน่งใดในสหกรณ์ ควรยึดมั่นใน
จรรยาบรรณ และบริหารสหกรณ์ด้วยหลักธรรมาภิบาล ควรหลีกเลี่ยงการทุจริตและการ
แสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้จากสหกรณ์ มิฉะนั้นจะเป็นดังเช่นคำพิพากษา
ฎีกาที่ ๖๙๔๒/๒๕๕๙

๑.๑๓ การเพิกถอนมติ

กรณีศึกษา

รองนายทะเบียนเพิกถอนมติคณะกรรมการดำเนินการ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การให้สมาชิกออกจากการเป็นสมาชิก ด้วยข้อกล่าวหาว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ เมื่อนายทะเบียนหรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ เห็นว่ามติคณะกรรมการดำเนินการขัดต่อกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ก็ย่อมมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการเพิกถอนมตินั้นได้

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ อ.๓/๒๕๖๒ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยสรุปสาระสำคัญ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้ประชุมกำหนดให้สมาชิกสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์มีสิทธิกู้เงินสามัญเพิ่มได้อีกคนละหนึ่งแสนบาท ต่อมาก่อนถึงกำหนดจ่ายเงินกู้หนึ่งวัน สมาชิกจำนวน ๔ คน และสมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน ได้มีหนังสือถึงประธานกรรมการขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้สามัญแก่สมาชิก และร้องขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการชี้แจงความเกี่ยวข้องกับสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ทำให้สมาชิกจำนวนหนึ่งไม่พอใจต่อการกระทำของบุคคลทั้งสี่ คณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าการกระทำของบุคคลทั้งสี่ เป็นการขัดขวางการดำเนินงานของสหกรณ์โดยชัดแจ้ง และไม่ประสงค์ดีต่อสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการได้ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลทั้งสี่ มีการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับซ้ำแล้วซ้ำอีกหวังประโยชน์ส่วนตน พฤติกรรมเช่นนี้เป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ จึงมีมติให้บุคคลทั้งสี่ ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์

สมาชิกทั้งสี่ มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้แจ้งให้สหกรณ์ชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมเอกสารประกอบข้ออ้างอิงโดยสหกรณ์ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารประกอบข้ออ้างอิงต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์ต่อมา รองนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าการลงมติของคณะกรรมการดำเนินการเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รองนายทะเบียนสหกรณ์จึงมีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เฉพาะประเด็นที่ให้สมาชิกทั้งสี่ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์เห็น

ว่าคำสั่งรอนายทะเบียนสหกรณ์เป็นคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการอุทธรณ์สหกรณ์จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ศาลปกครองสูงสุดกำหนดประเด็นข้อพิพาทตามอุทธรณ์ของสหกรณ์ดังนี้

๑. รอนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวหรือไม่
๒. รอนายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นการใช้ดุลยพินิจโดยชอบหรือไม่

ประเด็นข้อแรก รอนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งหรือไม่เห็นว่ามติคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์เป็นมติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์ และคำสั่งของนายทะเบียน รอนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจยับยั้งหรือเพิกถอนมติได้ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นที่สอง การที่รอนายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เป็นการใช้ดุลยพินิจโดยชอบหรือไม่ เห็นว่าการกระทำของบุคคลทั้งสี่ที่ชักชวนให้สมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน มีหนังสือถึงประธานกรรมการสหกรณ์ ขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้สามัญแก่สมาชิก และขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการชี้แจงความเกี่ยวข้องกับสมาคมฌาปนกิจ จึงเป็นสิทธิ์ในฐานะสมาชิกมาตรา ๕๕ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อบังคับสหกรณ์ตามสมควรแก่เหตุและมีใช้การแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ที่อาจถูกให้ออกจากสหกรณ์ตามข้อบังคับสหกรณ์แต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์จึงเป็นการใช้ดุลยพินิจโดยชอบแล้วพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกา เห็นได้ว่าศาลปกครองได้นำหลักการสหกรณ์มาวินิจฉัยในการตัดสินคดี อย่างเช่น ความเสมอภาคของสมาชิกที่มีสิทธิเท่าเทียมกันในการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ ขั้นตอนและเหตุผลในการให้สมาชิกออกจากการเป็นสมาชิกเนื่องจากการกระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ และอำนาจของนายทะเบียนหรือรอนายทะเบียนสหกรณ์เป็นต้น อีกทั้งรอนายทะเบียนสหกรณ์ยังได้ให้การต่อสู้คดีถึงวัตถุประสงค์ของฌาปนกิจสงเคราะห์กับสหกรณ์ว่าเงินที่ได้จากการฌาปนกิจสงเคราะห์ มีวัตถุประสงค์ในการจัดการ

ศพและสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ตกลงร่วมกันซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะทำกำไร หรือรายได้เพื่อแบ่งปันกัน หรือใช้เป็นหลักประกันเงินกู้แต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าการดำเนินตามลักษณะที่สหกรณ์กล่าวอ้าง ไม่ชอบด้วย พระราชบัญญัติฉ้อฉล พ.ศ. ๒๕๔๕ และ ไม่ชอบด้วยการบริหารกิจการด้านเงินกู้ที่ควรจะเป็น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดเห็นด้วย และนำไปสู่การพิจารณาพิพากษายกฟ้องคดีของสหกรณ์

ข้อคิดสะกิดใจ ในประเด็นต่าง ๆ คณะกรรมการดำเนินการควรศึกษาวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จะนำมาใช้ในสหกรณ์ให้ชัดเจน รวมทั้งการให้ความเสมอภาคของสมาชิกสหกรณ์ตามหลักการสหกรณ์ด้วย มิฉะนั้นจะเป็นดังเช่นคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หมายเลขคดีแดงที่ อ.๓/๒๕๖๒

๑.๑๔ การจัดซื้อจัดจ้าง

กรณีศึกษา การจัดซื้อรถยนต์เกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติจาก ที่ประชุมใหญ่

ที่ประชุมใหญ่ประจำปีของสหกรณ์มีมติอนุมัติแผนงานและงบประมาณรายจ่ายตามที
คณะกรรมการดำเนินการเสนอ โดยอนุมัติให้ซื้อรถยนต์เพื่อใช้ในกิจการของสหกรณ์ ๒ คัน
ในวงเงิน ๑.๕ ล้านบาท ต่อมาคณะกรรมการดำเนินการมีมติให้จัดซื้อรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ด ๑ คัน
ราคา ๒๕๑,๙๗๐.-บาท (สองแสนเก้าหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) และรถยนต์
ยี่ห้อเบนซ์ ๑ คัน ราคา ๑,๗๕๐,๐๐๐.-บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) รวมเป็นเงิน
๒,๐๐๑,๙๗๐.-บาท (สองล้านสี่หมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) เกินวงเงินตามแผนงานที่
ประชุมใหญ่ออกมติจำนวน ๕๔๑,๙๗๐.-บาท (ห้าแสนสี่หมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน)

ถอดบทเรียนจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๗/๒๕๕๔ ศาลฎีกาวินิจฉัยสรุป
สาระสำคัญได้ว่า สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของ
สมาชิก โดยวิธีช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ โดยมีคณะกรรมการ
ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่เป็นผู้ดำเนินการแทน และข้อบังคับที่กำหนดหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการไว้ว่า คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ดำเนิน
กิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก โดยต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ อุดมการณ์ของสหกรณ์ หลักการสหกรณ์ วิธีการสหกรณ์ กฎหมายข้อบังคับ
ระเบียบและมติของที่ประชุมใหญ่ตลอดจนในทางอันสมควรเพื่อให้บังเกิดผลดีแก่สหกรณ์ ทั้งนี้
ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ ถ้ากรรมการดำเนินการ
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับ
ความเสียหาย และตามข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ รองประธาน
กรรมการ เลขานุการและเหรัญญิก ต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้
ภายใต้ข้อบังคับ ระเบียบ มติ หรือคำสั่งของสหกรณ์ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับของ
สหกรณ์ และทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย เพราะสหกรณ์จะต้องจ่ายเงินซื้อรถยนต์ในราคา
ที่สูงเกินไป แทนที่จะนำเงินจำนวนนั้นไปใช้อย่างอื่นตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ จึงให้
คณะกรรมการฯ ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่สหกรณ์ ๖๗๗,๔๓๙.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย
ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๕๔๑,๙๗๐.-บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จากการถอดบทเรียนคำพิพากษาฎีกาที่ เห็นว่า การจัดซื้อจัดจ้างที่เกินกว่า
งบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบต่อความ
เสียหายที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ ซึ่งในการบริหารสหกรณ์นั้น คณะกรรมการดำเนินการภายใต้
กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่

ข้อคิดสะกิดใจ การอาสาทำงานให้แก่สหกรณ์ต้องปฏิบัติตาม กฎหมาย ข้อบังคับ
ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่ หากทำเกินกว่าที่กำหนดคณะกรรมการดำเนินการต้อง
ร่วมกันรับผิดชอบต่อสหกรณ์ ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๗/๒๕๕๔

ส่วนที่ ๒
เรื่องควรรู้
ในการดำเนินงานของ
สหกรณ์ออมทรัพย์

๒.๑ คำหุ่

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๕๖๖๐

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ทารือการกำหนดระเบียบของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดปทุมธานี ที่ ปท ๐๐๑๐/๒๐๘๕๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดปทุมธานีแจ้งว่า ได้รับหนังสือสอบถามประเด็นสงสัยของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานฝาคีบ จำกัด กรณีสมาชิกได้ถือหุ้นรายเดือนในอัตราที่สูงกว่าขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ แต่ต่อมาสหกรณ์ได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบโดยกำหนดว่าสมาชิกที่มีทุนเรือนหุ้นตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไปต้องหยุดส่งค่าหุ้นรายเดือนทันที จะสามารถกระทำได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. การถือหุ้นรายเดือนของสมาชิกจะต้องเป็นไปตามอัตราส่วนของจำนวนเงินได้รายเดือนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการย่อมสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึงสภาพคล่องทางการเงินและการบริหารจัดการด้านการเงินเพื่อกำหนดระเบียบให้สอดคล้องกับสภาพและความสามารถในการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการจึงมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ในระเบียบว่าด้วยหุ้น พ.ศ.๒๕๕๙ ให้สมาชิกต้องถือหุ้นรายเดือนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เห็นสมควรได้

๒. การกำหนดหลักเกณฑ์ตามระเบียบว่าด้วยหุ้น พ.ศ.๒๕๕๙ ให้สมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้ถือหุ้นเกินสิทธิ์ตามระเบียบใหม่อยู่เดิม จะต้องปรับลดจำนวนการถือหุ้นรายเดือนลงให้อยู่ในเกณฑ์ จึงอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการที่จะกำหนดไว้ในระเบียบได้ โดยไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับข้อบังคับข้อ ๕ แต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเศษ วริยะพาหะ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร.๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th http://webhost.cpd.go.th/rlo
กษ ๑๑๑๕/๓๓๒๑ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕

ขอหารือเกี่ยวกับการถอนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยออยล์ จำกัด

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๗๙๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ขอหารือ
กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยออยล์ จำกัด กำหนดความในข้อบังคับให้สมาชิกถอนหุ้นในส่วนที่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ
กำหนดแต่ต้องเหลือหุ้นเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท และกำหนดให้ถอนหุ้นได้ไม่เกินสองครั้งในหนึ่งปี
เป็นการกำหนดที่ถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. กรณีปัญหาการกำหนดข้อบังคับเพื่อให้สมาชิกถอนหุ้นคืนบางส่วน นั้น นายทะเบียนสหกรณ์
ได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วว่าไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจาก

๑.๑ ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
บัญญัติว่าในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุดลง ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของสมาชิกใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้น
ของสมาชิกมุ่งหมายที่จะคุ้มครองทุนของสหกรณ์ที่ได้มาจากค่าหุ้นของสมาชิกมิให้ลดน้อยถอยลงเพราะเหตุที่สมาชิก
เป็นหนี้บุคคลภายนอก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภารกิจของสหกรณ์ ดังนั้น หากกำหนดให้สมาชิกสามารถ
ถอนหุ้นคืนได้ในระหว่างที่เป็นสมาชิกอยู่ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหน้าที่ภายนอก
ของสมาชิก (กรณีของการโอนหุ้นก็เช่นเดียวกัน)

๑.๒ การลดทุนดำเนินงานของสหกรณ์โดยยินยอมให้สมาชิกถอนหุ้นได้บางส่วน ย่อมส่งผล
กระทบเชิงลบต่อฐานะการเงินและเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ อีกทั้งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้บัญญัติเพิ่มเติมห้ามมิให้เจ้าหน้าที่อายัดหุ้นของสมาชิกในระหว่างที่ยังคงสมาชิกภาพในสหกรณ์ หาก
สหกรณ์กระทำการดังกล่าวเสียเอง ก็จะขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองค่าหุ้นซึ่งเป็นทุนดำเนินงานและ
เสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์จากเจ้าหน้าที่ภายนอก และอาจส่งผลกระทบต่อระบบสหกรณ์โดยรวมได้

๑.๓ หุ้นของสหกรณ์ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ตามมูลค่าของหุ้นที่สมาชิกถืออยู่
หรือยังชำระไม่ครบถ้วน ประกอบกับทุนเรือนหุ้นเป็นส่วนหนึ่งของการคำนวณวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปี
ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบไว้แล้ว

๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจ้งสหกรณ์จังหวัดชลบุรี เพื่อพิจารณาเพิกถอนข้อบังคับในส่วนที่ขัดกับ
คำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายโอภาส กลิ่นบุศย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th http://webhost.cpd.go.th/rlo
กษ ๑๑๑๕/ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

ขอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีสมาชิกขาดสมาชิกภาพแต่ยังไม่ถอนค่าหุ้นคืน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑

ตามหนังสือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ ที่ กษ ๑๑๐๖/๑๒๕๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ และ ที่ กษ ๑๑๐๖/๗๔๘ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่าสหกรณ์ ออมทรัพย์กรมชลประทาน จำกัด ขอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีสมาชิกขาดสมาชิกภาพแต่ยังไม่ได้ ถอนค่าหุ้นคืนสหกรณ์จะขอโอนเงินค่าหุ้นดังกล่าวเข้าเป็นทุนสำรองของสหกรณ์ได้หรือไม่ นั้น

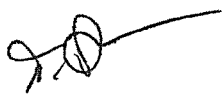
นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่มี บทบัญญัติเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องให้สหกรณ์จ่ายคืนเงินค่าหุ้น ประกอบกับ มาตรา ๔๓ (๕) กำหนดเพียงให้สหกรณ์กำหนดเรื่องการจ่ายคืนค่าหุ้นไว้ในข้อบังคับสหกรณ์ ดังนั้น เมื่อ กฎหมายสหกรณ์มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะในเรื่องอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าหุ้น สหกรณ์ย่อม ต้องถือปฏิบัติตามความมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อายุความในการใช้สิทธิ เรียกร้องค่าหุ้นจึงมีกำหนดสิบปีและพิจารณาได้ว่า

๑. กรณีค่าหุ้นของสมาชิกที่ขาดสมาชิกภาพเกินสิบปี เมื่อสหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกหรือ ผู้มีสิทธิได้รับทราบเพื่อให้มารับค่าหุ้นคืนแต่ไม่มีผู้ใดมารับ ย่อมถือว่าพ้นกำหนดอายุความฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงสามารถโอนจำนวนเงินค่าหุ้นดังกล่าวเข้าเป็นทุนสำรอง ของสหกรณ์ได้ โดยให้สหกรณ์นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขออนุมัติโอนเงินดังกล่าวเข้าเป็น ทุนสำรอง จากนั้นให้คณะกรรมการดำเนินการนำเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติก่อนจึงโอนเข้าเป็นทุนสำรอง และถ้าเงินจำนวนดังกล่าวมีสาระสำคัญต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

๒. กรณีค่าหุ้นของสมาชิกที่ขาดสมาชิกภาพไม่ครบสิบปี ย่อมถือว่ายังไม่พ้นกำหนดอายุความ ในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าหุ้น ตามความมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เพื่อให้ สหกรณ์มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เห็นควรแนะนำให้สหกรณ์กำหนดข้อบังคับข้อ ๕๔ เพิ่มเติมว่า “เมื่อพ้นกำหนด อายุความฟ้องคดีให้สหกรณ์โอนจำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกหรือผู้มีสิทธิได้รับไม่มาเรียกร้องคืนไปสมทบ เป็นทุนสำรองของสหกรณ์ทั้งสิ้น”

๓. กรณีที่สมาชิกได้ตั้งผู้รับโอนประโยชน์ไว้ตามข้อบังคับข้อ ๓๘ สหกรณ์ไม่สามารถโอนค่าหุ้น ของสมาชิกที่ขาดสมาชิกภาพเข้าเป็นทุนสำรองได้ เนื่องจากข้อบังคับกำหนดข้อยกเว้นไว้ จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับโดยตัดข้อความ “ยกเว้นค่าหุ้นและเงินรับฝาก” ออกเพื่อให้ปฏิบัติในการโอนเป็นทุนสำรองได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้สหกรณ์ทราบต่อไป

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

ถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์
คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหารือนายทะเบียนสหกรณ์

๘๑

ที่ กษ ๑๑๑๕/๘๖๒๗

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขร้อยเอ็ด จำกัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ รอ ๐๐๑๐/๕๕๑๖ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๗/๑๘๘๔๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดร้อยเอ็ดขอหารือกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขร้อยเอ็ด จำกัด กำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ จำนวน ๔ ระเบียบ ในประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนดตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้สามัญ, การให้เงินกู้พิเศษ, เงินฝากออมทรัพย์เพื่อค้ำประกันเงินกู้ และกองทุนช่วยเหลือผู้ค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการกำหนดหลักประกันเงินกู้จะสามารถกำหนดได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. การกำหนดหลักประกันเงินกู้ตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้สามัญ, การให้เงินกู้พิเศษ และเงินฝากออมทรัพย์เพื่อค้ำประกันเงินกู้

(๑) สหกรณ์ไม่สามารถกำหนดให้สมาชิกนำหุ้นมาเป็นหลักประกันเงินกู้ได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามความเห็นทางกฎหมายของสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ให้ความเห็นว่า “หุ้นของสหกรณ์เป็นทุนของสหกรณ์ หากสหกรณ์ยินยอมให้สมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นลูกหนี้เอาหุ้นของสหกรณ์มาค้ำประกันหนี้ สหกรณ์ก็ไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ วรรคสองได้ และมีผลเสมือนเจ้าหนี้ยินยอมให้ลูกหนี้เอาทรัพย์สินของเจ้าหนี้มาประกันหนี้” รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

(๒) กรณีการหักเงินกู้ร้อยละ ๐.๕๐ ของวงเงินกู้ เพื่อนำไปเข้าบัญชีเงินฝากเพื่อค้ำประกันเงินกู้จนเป็นเหตุให้สมาชิกผู้กู้ได้รับเงินกู้ไม่ครบตามจำนวนที่ทำสัญญา อาจเข้าลักษณะเอาเปรียบสมาชิกผู้กู้เกินสมควรและไม่เป็นธรรมต่อสมาชิกผู้กู้ ซึ่งเป็นการขัดต่อมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. การกำหนดที่มาของเงินกองทุนช่วยเหลือผู้ค้ำประกันเงินกู้

(๑) การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๖๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น สหกรณ์จะต้องกำหนดข้อบังคับข้อ ๒๗ ให้มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเข้าเป็นทุนสะสมดังกล่าวก่อน จึงจะถือใช้บังคับได้

(๒) เงินที่ได้รับชำระคืนจากสมาชิกผู้กู้ สหกรณ์จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักบัญชีทั่วไป ซึ่งใช้เกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ดังนั้น จำนวนเงินที่ได้รับชำระหนี้คืนจากสมาชิกหรือผู้ค้ำประกันจะต้องบันทึกบัญชีเป็นรายได้ของสหกรณ์

/(๓) การจัดสรร...

(๓) การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสหกรณ์ เข้าสมทบกองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกัน เปรียบเสมือนการนำเงินของเจ้าหน้าที่ (สหกรณ์) มาสมทบเข้ากองทุนฯ เพื่อชำระหนี้แทนลูกหนี้ (สมาชิก) อีกทั้งจะเป็นการนำเงินของสหกรณ์มาบันทึกเป็นรายได้ของสหกรณ์ จึงยอมไม่อาจกระทำได้ รวมทั้งอาจเป็นผลให้คณะกรรมการดำเนินการขาดความระมัดระวังในการพิจารณาให้เงินกู้แก่สมาชิกตามที่พึงปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายโอกาส กลั่นบุศย์)
รองอธิบดี รักษาการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕
E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th
www.cpd.go.th

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th http://webhost.cpd.go.th/rlo

กษ ๑๑๑๕/ กฟ๑๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ขอหารือแนวทางปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสม

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๔/๙๓ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ ขอหารือกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสมและมีมูลค่าต่อหุ้นที่คำนวณได้น้อยกว่ามูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งสหกรณ์ยังไม่ได้แก้ไขข้อบังคับเกี่ยวกับการจ่ายคืนค่าหุ้นให้เป็นไปตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๒๗๘/๒๕๕๙ แต่สหกรณ์ได้จ่ายคืนค่าหุ้นให้สมาชิกที่ลาออกเต็มจำนวนมูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ หากสหกรณ์ไม่สามารถเรียกเงินคืนจากสมาชิกที่ลาออกได้ สหกรณ์ต้องให้คณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบขอชดใช้เงินให้สหกรณ์หรือควรดำเนินการอย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. เมื่อพิจารณาตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๒๗๘/๒๕๕๙ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนว่า กรณีที่สหกรณ์ขาดทุนสะสมไม่สามารถจ่ายคืนค่าหุ้นให้แก่สมาชิกได้ จนกว่าจะมีการแก้ไขข้อบังคับ กรณีสหกรณ์ที่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ สหกรณ์นั้นย่อมไม่สามารถจ่ายคืนค่าหุ้นให้แก่สมาชิกได้

๒. กรณีตามประเด็นปัญหาว่าสหกรณ์ยังไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ แต่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้จ่ายคืนค่าหุ้นให้แก่สมาชิกที่ลาออกเต็มจำนวนมูลค่าหุ้นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ หากสหกรณ์ไม่สามารถเรียกเงินคืนจากสมาชิกที่ลาออกได้ จึงเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ประกอบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการฯ จะต้องร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดขึ้นกับสหกรณ์ตามความมาตรา ๗๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กำหนดให้ผู้แทนของนิติบุคคลต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายพิเศษ วิริยะพาหะ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

๒.๒ การปฏิบัติตามมติที่ ประชุม

ที่ กษ ๑๑๑๕/ ๕๗/๕๗

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรื้อกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการผิดข้อบังคับ

เรียน ดร. อัครเดช กลิ่นพิบูลย์

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านขอรื้อกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีมติให้จ่ายค่าเบี้ยประชุมกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการในอัตราที่ไม่เป็นไปตามแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งที่ประชุมใหญ่อนุมัติไว้แล้ว จะสามารถกระทำหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. การกำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุมกรรมการดำเนินการ กรรมการอื่น ๆ ที่ปรึกษาและที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ เป็นอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ตามข้อบังคับข้อ ๗๑ (๙) ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการจึงไม่มีอำนาจที่จะกำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุมเกินกว่าอัตราซึ่งที่ประชุมใหญ่กำหนดไว้ได้ เนื่องจากจะเป็นการลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ซึ่งเข้าข่ายที่รองนายทะเบียนสหกรณ์จะใช้อำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งนายทะเบียนสหกรณ์อาจใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ สั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องกรณีเกิดความเสียหายต่อสหกรณ์ได้เช่นกัน แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ก็สามารถพิจารณาทบทวนมติดังกล่าวได้ เพื่อให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับ และหากไม่ปรากฏความเสียหายหรือความเสียหายได้รับการแก้ไขแล้วก็ไม่มีความจำเป็นที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์จะต้องใช้อำนาจสั่งการตามกฎหมายอีก

๒. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานีรายงานข้อเท็จจริงว่าได้เข้าไปแนะนำให้คณะกรรมการดำเนินการรับทราบและดำเนินการแก้ไขข้อผิดพลาดในการลงมติดังกล่าวแล้ว ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๑ ได้มีมติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) ให้ยกเลิกมติเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุมกรรมการดำเนินการครั้งละ ๗๐๐ บาท และให้ใช้อัตราครั้งละ ๖๐๐ บาท เช่นเดิม ซึ่งเป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่แล้ว รวมทั้งให้กรรมการดำเนินการทั้ง ๑๒ ราย คืนเงินค่าเบี้ยประชุมที่ได้ประชุมจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑๐๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๒,๔๐๐ บาท ให้แก่สหกรณ์ซึ่งได้รับชำระครบถ้วนแล้ว

(๒) ให้ปรับลดอัตราค่าล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (ซึ่งท่านเข้าใจว่าเป็นค่าเบี้ยประชุม) จากเดิมครั้งละ ๖๐๐ บาท เป็นครั้งละ ๕๐๐ บาท ซึ่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานีได้แจ้งคณะกรรมการดำเนินการให้พิจารณายกเลิกมติดังกล่าวแล้ว เนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบของสหกรณ์และกฎหมายแรงงานโดยให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายล่วงเวลาให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และข้อบังคับการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๕

/ต. กรณีตาม...

๓. กรณีตามประเด็นปัญหาของผู้ร้องในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุมกรรมการ
ดำเนินการจึงได้รับการแก้ไขจนได้ข้อยุติแล้ว สำหรับการดำเนินการในการจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์
จะแจ้งให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานีรายงานความก้าวหน้าให้ผู้ร้องทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

๒.๓ การฟื้นฟูจากตำแหน่ง

ที่ กษ ๑๑๑๕/ ๒๕๖๒

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรื้อหรือการพ้นตำแหน่งหรือการเกษียณอายุของผู้จัดการและการจ้างผู้จัดการทำงานต่อ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

อ้างถึง หนังสือจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ พร ๐๐๑๐/๕๖๕๖ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์ แจ้งว่าสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ จำกัด ขอรื้อหรือกรณีผู้จัดการมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ถือว่าผู้จัดการจะพ้นตำแหน่งเมื่อใด และหากจะจ้างผู้จัดการทำงานต่อต้องทำอย่างไร ตามความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ผู้จัดการสหกรณ์จะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ตามความที่กำหนดไว้ในข้อบังคับข้อ ๙๒ (๔) แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้จัดการที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ให้เป็นอันออกจากงานเมื่อสิ้นปีทางบัญชี ซึ่งถือเป็นสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนั้น ผู้จัดการจะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ในปีที่อายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์

๒. การแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการ ต้องกำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามความมาตรา ๔๓ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อข้อบังคับข้อ ๙๒ (๔) กำหนดให้ผู้จัดการต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และไม่มีข้อกำหนดให้สามารถแต่งตั้งหรือจ้างผู้จัดการที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ เป็นคราว ๆ ได้ จึงไม่อาจนำระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และลูกจ้างสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๔๐ ในการพิจารณาจ้างเจ้าหน้าที่เป็นคราว ๆ อีกคราวละไม่เกิน ๑ ปีจนอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์ มาบังคับใช้กับตำแหน่งผู้จัดการได้ จนกว่าจะกำหนดรายการดังกล่าวไว้ในข้อบังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๔๓ (๑๐) เสียก่อน จึงจะดำเนินการได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๑๑๕/๒๓๓๓๓

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอรื้อแนวทางปฏิบัติการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดร้อยเอ็ด ด่วนที่สุด ที่ รอ ๐๐๑๐/๑๗๑๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดร้อยเอ็ดขอรื้อแนวทางปฏิบัติ หากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ออมทรัพย์ครุร้อยเอ็ด จำกัด มีมติถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการทั้งคณะ แต่สหกรณ์จะต้องดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ พ.ศ.๒๕๕๒ ทำให้ไม่สามารถเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ได้ทันที จะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. หากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้ลงมติถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการทั้งคณะโดยชอบตามข้อบังคับข้อ ๖๑(๓) ประกอบข้อ ๙๕ และดำเนินการเป็นไปตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง ข้อเสนอวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์ของสมาชิกกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ย่อมทำให้สหกรณ์ไม่มีคณะกรรมการดำเนินการที่จะเป็นผู้ดำเนินกิจการหรือเป็นผู้แทนของสหกรณ์ตามความมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๒ ประกอบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่มีอำนาจที่จะรักษาการเป็นการชั่วคราวเนื่องจากตกเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๒(๔)

๒. เมื่อเกิดปัญหาว่าสหกรณ์ไม่มีคณะกรรมการดำเนินการที่จะเป็นผู้ดำเนินกิจการหรือเรียกประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ตามระเบียบว่าด้วยการสรรหาฯ สหกรณ์ย่อมต้องถือปฏิบัติในการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๒ ประกอบข้อบังคับข้อ ๖๒ โดยให้ที่ประชุมใหญ่เป็นผู้พิจารณาเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ในการประชุมใหญ่คราวเดียวกับที่ได้มีมติให้ถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการทั้งคณะ ทั้งนี้ ให้สหกรณ์กำหนดวาระการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ทั้งคณะ (ถ้ามี) ไว้ให้ชัดเจน โดยให้อยู่ในตำแหน่งได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการชุดแรกตามความมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายโอกาส กลั่นบุศย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๘๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ ๑๑๑๕/ ๘๗๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อกรรมการดำเนินการผิदनัดชำระหนี้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงราย ที่ ขร ๐๐๑๐/๒๘๓๐๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดเชียงรายขอรื้อกรรมการ นายจักริน สมฤทธิ์ ทนายความ แจ้งให้ สหกรณ์จังหวัดตรวจสอบคุณสมบัติของนายแสง ทวีชัย กรรมการดำเนินการของสหกรณ์การเกษตรเชียงใหม่ จำกัด ว่าขาดคุณสมบัติโดยเหตุตกเป็นผู้ผิदनัดชำระหนี้ไม่ว่าต้นเงินหรือดอกเบี้ยตามข้อบังคับข้อ ๗๑ (๕) และ ให้เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่นายแสงชัยฯ ได้ร่วมลงมติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาเห็นว่า กรณีประเด็นปัญหาดังกล่าวนายทะเบียนสหกรณ์ได้มี คำวินิจฉัยไว้แล้วว่าการพิจารณาว่าสมาชิกรายใดจะตกเป็นผู้ผิदनัดชำระหนี้หรือไม่ จะต้องพิจารณาจากเจตนา หรือเหตุสุดวิสัย หรือเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งสมาชิกไม่ต้องรับผิดชอบประกอบด้วย ซึ่งเป็นอำนาจของ คณะกรรมการเงินกู้ที่จะสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อเสนอให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาให้ความเที่ยงธรรม แก่บรรดาสมาชิกตามข้อบังคับข้อ ๗๙ (๔) ประกอบข้อ ๗๔ (๒๑) แต่เมื่อข้อเท็จจริงยังไม่ยุติว่ากรรมการ ดำเนินการดังกล่าวตกเป็นผู้ผิदनัดชำระหนี้หรือไม่ กรรมการผู้นั้นย่อมสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการ ดำเนินการ และออกเสียงลงคะแนนใด ๆ ได้จนกว่าจะมีข้อยุติ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการดำเนินการ ดังกล่าวหากได้ปฏิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับ ย่อมถือว่ามีผลผูกพัน ตามกฎหมาย รวมทั้งการทำนิติกรรมและสัญญาที่ได้ลงนามไปแล้วด้วย สำหรับผลการพิจารณา ของคณะกรรมการดำเนินการหากปรากฏว่านายแสงฯ ตกเป็นผู้ผิदनัดชำระหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ตามข้อบังคับ ย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการโดยให้มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ดำเนินการพิจารณามีมติดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

๒.๔ การเป็นสมาชิก

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th <http://webhost.cpd.go.th/rlo>

กษ ๑๑๑๕/ ๑๑๒๗๖

๑๑ กันยายน ๒๕๕๔

ขอคำวินิจฉัยข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิกและกรรมการดำเนินการ

เรียน สหกรณ์จังหวัดสมุทรปราการ

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับแจ้งจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน้ำ จำกัด ขอคำวินิจฉัยข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิกและกรรมการดำเนินการ กรณีที่ตรวจสอบพบว่าสมาชิกสหกรณ์ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการเข้าลักษณะขาดคุณสมบัติเป็นสมาชิกตามข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ ๓๑(๕) ก่อนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง จะตประกาศรายชื่อเป็นผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งได้หรือไม่ และหากพบหลังได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการแล้ว จะต้องพ้นจากหน้าที่กรรมการในทันทีหรือไม่

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. กรณีตามประเด็นข้อหารือ เห็นว่าสมาชิกรายใดที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ที่มีวัตถุประสงค์ในการให้กู้ยืมเงิน เข้าลักษณะให้ออกจากสหกรณ์ตามข้อบังคับ ข้อ ๔๑(๗) เนื่องจากจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ แต่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สมาชิก จึงเห็นควรแนะนำให้สหกรณ์ถือปฏิบัติดังนี้

๑.๑ สหกรณ์ควรออกเป็นประกาศให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน เกี่ยวกับข้อกำหนดตามข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกที่เข้าข่ายได้มีโอกาสแก้ไขข้อผิดพลาดให้คืนดี โดยการลาออกจากสหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่ง ภายในระยะเวลาที่สหกรณ์กำหนด

๑.๒ กรณีการรับสมัครเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ ควรจะกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวในประกาศการรับสมัครรับเลือกตั้งให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดปัญหาเช่นเดิมอีก

๒. การขอวินิจฉัยของสหกรณ์ดังกล่าวไม่เข้าลักษณะการวินิจฉัยข้อบังคับตามความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๖ เนื่องจากจะต้องเป็นมติของคณะกรรมการดำเนินการ จึงขอส่งเรื่องให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรปราการเป็นผู้ตอบข้อหารือและชี้แจงทำความเข้าใจกับสหกรณ์ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนัยหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๑๔๔๑๕ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ ที่แนบ พร้อมด้วยหนังสือสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน้ำ จำกัด ที่ สอ.รณ. ๔๑๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

(นายโอกาส กลั่นบุศย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานนายทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th

กษ ๑๑๑๕/๑๖๒๑๙

๗๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

ขอหารือกรณีการหักเงินของสมาชิกสหกรณ์ที่โอนย้ายหน่วยงาน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับข้อหารือจากสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสรรพากร จำกัด เกี่ยวกับสมาชิกของสหกรณ์โอนย้ายหน่วยงานในขณะที่ยังมีภาระหนี้สินอยู่กับสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้จากสมาชิกได้ จึงขอหารือว่าหนังสือยินยอมให้หักเงินเดือนหรือค่าจ้างหรือเงินอื่นใดของสมาชิกตามมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับกับส่วนราชการหรือเจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเดือนของส่วนราชการอื่นได้หรือไม่ และหากสมาชิกผู้โอนย้ายไปสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์อื่น สหกรณ์ใดจะมีสิทธิหักเงินได้รายเดือนของสมาชิกเป็นลำดับแรก รายละเอียดตามเอกสารแนบ

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า

๑. การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างหรือเงินอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นใดที่สมาชิกปฏิบัติหน้าที่อยู่เพื่อชำระหนี้หรือภาระผูกพันอื่นใดที่มีต่อสหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไป ตามมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือยินยอมที่สมาชิกทำไว้กับสหกรณ์ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏในข้อ ๕ ของหนังสือยินยอม กำหนดว่าเมื่อสมาชิกโอนไปสังกัดส่วนราชการอื่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินของส่วนราชการนั้นมีอำนาจหักเงินเดือนหรือค่าจ้างหรือเงินอื่นใดที่สมาชิกได้รับจากทางราชการ ดังนั้น กรณีสมาชิกโอนย้ายหน่วยงานจึงให้ถือปฏิบัติตามหนังสือยินยอมดังกล่าว และหากผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายแต่ไม่ดำเนินการจัดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย อาจมีความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียจากการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่สามารถไปร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนได้

๒. กรณีลำดับการรับชำระหนี้ของสหกรณ์ เมื่อสมาชิกที่โอนย้ายไปสมัครเป็นสมาชิกของสหกรณ์อื่นนั้น ความตามข้อบังคับข้อ ๓๑ (๕) กำหนดห้ามมิให้เป็นสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการกักเงิน ดังนั้น เมื่อสมาชิกผู้โอนย้ายหน่วยงานไปสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์อื่นด้วย ก็ย่อมตกเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่จะถูกให้ออกจากสหกรณ์และขาดจากสมาชิกภาพตามข้อบังคับข้อ ๔๑ (๗) ประกอบ ๓๔ (๖) ได้ และการพิจารณาเรียกคืนเงินกู้และเงินอื่น ๆ เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ตามข้อบังคับข้อ ๑๓ วรรคสาม

๓. สหกรณ์ขอหารือโดยตรงมายังกรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงขอส่งเรื่องให้สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ เป็นผู้ตอบข้อหารือและชี้แจงทำความเข้าใจกับสหกรณ์โดยตรงเพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งในการกำกับดูแลและส่งเสริมสหกรณ์ในความรับผิดชอบ และเพื่อให้ปฏิบัติเป็นไปตามนัยหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๑๔๔๑๕ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

(นายพิเศษ วิริยะพาห)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๕๓๖๓

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอรื้อการโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท

อ้างถึง หนังสือจังหวัดชัยนาท ที่ ขน ๐๐๑๐/๒๑๘๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดชัยนาทแจ้งว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูชัยนาท จำกัด ขอรื้อการรับโอนสมาชิกจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ว่ากรณีที่สมาชิกจะขอรับเงินค่าหุ้นคืนจากสหกรณ์เดิมภายหลังจากวันสิ้นปีทางบัญชีจะสามารถกระทำได้หรือไม่ และจะมีผลต่อการรับเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า การรับโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ จะมีผลสมบูรณ์ให้นายวิระ แข็งกสิการ มีสิทธิในฐานะสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชัยนาท จำกัด ก็ต่อเมื่อสหกรณ์ใหม่ได้รับการโอนหุ้นจากสหกรณ์เดิมและมีการชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์เดิม ตามความในระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชัยนาท จำกัด ว่าด้วยการโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๑๑ ประกอบข้อบังคับข้อ ๔๐ เนื่องจากนายวิระฯ จะพ้นสภาพการเป็นสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ก็ต่อเมื่อสหกรณ์เดิมได้โอนค่าหุ้นให้แก่สหกรณ์ใหม่และได้รับชำระหนี้จากสหกรณ์ใหม่แล้ว ตามระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ว่าด้วยการรับโอนสมาชิกระหว่างสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสหกรณ์จังหวัดให้แจ้งสหกรณ์เพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ,
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

๒.๕ การปฏิบัติตาม ระเบียบ

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๑๖๓๕

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ตอบข้อหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงราย ที่ ขร ๐๐๑๐/๒๒๗๑

ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔

๒. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๕๗๘๘ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับแจ้งจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงรายตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ขอรื้อแนวทางปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงราย จำกัด กรณีการจ่ายเงินกู้สามัญเกินวงเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านบาทถ้วน) จะสามารถกระทำได้หรือไม่

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. เมื่อระเบียบฯ ข้อ ๑๓ วรรคแรก ประกอบข้อ ๑๔ กำหนดให้จำนวนเงินกู้สามัญที่ให้แก่สมาชิกผู้กู้คนหนึ่งๆ ต้องอยู่ภายในจำกัดไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท สหกรณ์ย่อมต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ แต่หากสหกรณ์เห็นว่าเงินกู้ตามข้อ ๑๓ วรรคสอง ไม่มีความเสี่ยงและสามารถจะให้กู้เกินกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้ จะต้องกำหนดข้อยกเว้นดังกล่าวไว้ในระเบียบให้ชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

๒. แจ้งให้สหกรณ์จังหวัดถือปฏิบัติในการใช้ชนิดของหนังสือขอรื้อให้ถูกต้องตามนัยหนังสือที่ส่งมาด้วย ๒ ที่จะต้องจัดทำเป็นหนังสือภายนอก (หนังสือตราครุฑ) ระหว่างจังหวัดและกรมส่งเสริมสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายโอกาส กลิ่นบุศย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๕ ๒๕๖๓

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อการกำหนดระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครสวรรค์ ที่ นว ๐๐๑๐/๒๖๐๐๙ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดนครสวรรค์ขอรื้อกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด กำหนดระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติกรณีสมาชิกขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการชำระหนี้จำนวนมาก พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘.๑ มาตรการขยายเวลาชำระหนี้ การปฏิบัติให้รวมทุกสัญญาเหลือสัญญาเดียว และกำหนดงวดชำระหนี้ใหม่ได้ไม่เกินสี่ร้อยแปดสิบงวด จะขัดต่อระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการผ่อนหนี้สงฆ์จะสูญ พ.ศ. ๒๕๔๔ และคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการผ่อนหนี้สงฆ์จะสูญ พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. สหกรณ์สามารถกำหนดระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติกรณีสมาชิกขอความช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาการชำระหนี้จำนวนมาก พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการพิจารณาช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกที่มีหนี้จำนวนมากในการชำระหนี้ ขึ้นถือใช้ได้ แต่การกำหนดระเบียบฯ ของสหกรณ์จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการผ่อนหนี้สงฆ์จะสูญ พ.ศ. ๒๕๔๔ และคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง การจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการผ่อนหนี้สงฆ์จะสูญ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่เกี่ยวข้อง

๒. เมื่อพิจารณาตามความข้อ ๓.๓ ของคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ฯ ซึ่งอาศัยอำนาจ ตามความข้อ ๔ แห่งระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ฯ กำหนดว่าสหกรณ์อาจขยายหรือเพิ่มจำนวนงวดชำระหนี้ ให้กับสมาชิกผู้เดือดร้อนได้ แต่การขยายเวลาหรือการเปลี่ยนแปลงเงินงวดชำระหนี้จะต้องไม่ขัดกับระเบียบ ที่สหกรณ์กำหนด โดยงวดเวลาที่ผ่อนผันเมื่อรวมกับงวดที่ชำระแล้ว ต้องไม่เกินกว่าที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการ ให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยเงินให้กู้แก่สมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดการส่งเงินงวดและระยะเวลาชำระเงินกู้ไว้ไม่เกิน ๒๔๐ งวด (๒๐ ปี) และสำหรับเงินกู้ตามข้อยกเว้น ซึ่งกำหนด งวดชำระหนี้ไว้สูงสุดไม่เกิน ๓๖๐ งวด (๓๐ ปี) แต่ข้อเท็จจริงตามระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติกรณีสมาชิก ขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการชำระหนี้จำนวนมาก พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ขยายระยะเวลางวดชำระหนี้ ไม่เกิน ๔๘๐ งวด จึงเป็นการขัดต่อคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ฯ ประกอบระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ฯ จึงเห็นควรแนะนำสหกรณ์ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๑๖๕๗

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อกรณีสหกรณ์เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตรวจสอบหลักทรัพย์ของสมาชิกผู้กู้เงิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ รอ ๐๐๑๐/๖๗ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๓/๑๘๘๔๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดร้อยเอ็ดขอรื้อกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด ร้องขอต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อให้เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ชุดที่ ๕๔ ที่กำหนดให้เก็บค่าตรวจสอบหลักทรัพย์ของสมาชิก จึงขอรื้อว่าคณะกรรมการดำเนินการสามารถกำหนด เก็บค่าตรวจสอบหลักทรัพย์ของสมาชิกได้หรือไม่ หากไม่สามารถกำหนดได้รองนายทะเบียนสหกรณ์จะต้องมี คำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถมีมติกำหนดค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบหลักทรัพย์ โดยให้สมาชิกเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ แต่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับข้อ ๑๔ วรรคสาม ที่จะต้องกำหนดรายการดังกล่าวไว้ในระเบียบของสหกรณ์เสียก่อนจึงจะมีผลใช้บังคับได้ แต่ข้อเท็จจริงตามระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ปรากฏว่ามีกำหนดรายการดังกล่าวแต่อย่างใด

๒. กรณีระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้นำเงินค่าหุ้น ที่สมาชิกถือหุ้นอยู่นำมาเป็นหลักประกันเพื่อค้ำประกันหนี้เงินกู้สามัญและเงินกู้พิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ให้ความเห็นทางกฎหมายตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ว่าหุ้นของสหกรณ์ที่สมาชิกถืออยู่เป็นทุนของสหกรณ์ หากสหกรณ์ ยอมให้สมาชิกซึ่งเป็นลูกหนี้เอาหุ้น ซึ่งเป็นทุนของสหกรณ์มาจำนำเป็นประกันนั้นมีผลเสมือนเจ้าหนี้เอาทรัพย์สิน ของเจ้าหนี้มาประกันหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ประกอบกับสหกรณ์ก็ไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ ดังนั้น สมาชิกจึงไม่สามารถใช้หุ้นของตนนำมาเป็น ประกันหนี้กับสหกรณ์ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th http://webhost.cpd.go.th/rlo

กษ ๑๑๑๕/ ๕๑๒๓

๒๐ เมษายน ๒๕๖๐

ขอหารือการกำหนดระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒

ตามหนังสือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๑๑๐/๓๓๖๕ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ ขอหารือกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ศาลปกครอง จำกัด ขอความเห็นชอบถือใช้ระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มทรัพย์ พ.ศ.๒๕๕๙ แต่เนื่องจากมีข้อความในข้อ ๗, ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ซึ่งเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ย และการถอนเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเงื่อนไขว่าจะสามารถกำหนดได้หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. เงินฝากออมทรัพย์พิเศษเป็นเงินฝากประเภทออมทรัพย์ ซึ่งเป็นเงินฝากที่ผู้รับฝากจะต้องจ่ายเงินฝากคืนเมื่อผู้ฝากทวงถาม โดยการถอนเงินฝากต้องกำหนดให้ถอนเมื่อใดก็ได้ แต่การถอนนั้นสหกรณ์อาจกำหนดจำนวนครั้งการถอนที่ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการถอน จึงไม่อาจกำหนดเงื่อนไขการฝากและการถอนโดยให้ผูกพันกับอัตราดอกเบี้ยได้ เนื่องจากจะเข้าลักษณะเงินฝากประเภทประจำ ประกอบกับดอกเบี้ยเงินฝากเฉพาะประเภทออมทรัพย์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๒ (๘) (ข)

๒. การรับฝากเงินตามระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มทรัพย์ พ.ศ.๒๕๕๙ และประกาศสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ที่กำหนดให้คิดดอกเบี้ยสำหรับยอดเงินฝากครบ ๑ ปี ในอัตราร้อยละ ๔ ต่อปี และกรณีที่ถอนเงินฝากก่อนครบกำหนด ๑ ปี จะคิดดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ ๑ ต่อปี จึงเข้าลักษณะเงินฝากประจำและไม่สามารถให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๔๖ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ เนื่องจากจะเข้าข่ายการหลบเลี่ยงภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษี และต้องแนะนำให้สหกรณ์กำหนดประเภทของเงินฝากให้ถูกต้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

๒.๖ การประชุม

ด่วนมาก
ที่ กษ ๑๑๑๕/๒๕๕๕ กว

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการจัดประชุมใหญ่วิสามัญของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดร้อยเอ็ด ด่วนที่สุด ที่ รอ ๐๐๑๐/๑๘๙๐๕ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดร้อยเอ็ดขอหารือแนวทางปฏิบัติ กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด จำกัด ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญประกอบด้วยผู้แทนสมาชิก เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ตามหนังสือร้องขอของสมาชิก และมีสมาชิกร้องเรียนว่าการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวไม่ชอบ เนื่องจากสมาชิกผู้ร้องขอเสียสิทธิในการเข้าร่วมประชุมและออกเสียงลงคะแนน จึงขอหารือว่าหากสหกรณ์จัดการประชุมใหญ่วิสามัญจะใช้องค์ประชุมประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกหรือสมาชิก ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีปัญหาเกี่ยวกับการจัดประชุมใหญ่โดยสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก เมื่อพิจารณาตามความมาตรา ๕๖ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ ประกอบข้อบังคับข้อ ๕๔ หากข้อบังคับของสหกรณ์มิได้กำหนดองค์ประชุมของการประชุมใหญ่วิสามัญตามหนังสือร้องขอของสมาชิกไว้เป็นอย่างอื่นให้ชัดเจนตามความมาตรา ๔๓(๘) การประชุมใหญ่วิสามัญหรือวิสามัญของสหกรณ์ย่อมต้องประกอบด้วยผู้แทนสมาชิก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายโอภาส กลั่นบุศย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒
E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th
www.cpd.go.th

ที่ กษ ๑๑๑๕/๓๓๖๕

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีสมาชิกคัดค้านการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือจังหวัดตราด ที่ ตร ๐๐๑๐/๒๒๗ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕
๒. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๕๗๘๘ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับแจ้งจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราดขอหารือแนวทางปฏิบัติในการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขตราด จำกัด กรณีสมาชิกคัดค้านผลการเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการไม่อยู่ในที่ประชุม รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. สหกรณ์ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการโดยวิธีการสรรหาล่วงหน้า และกำหนดให้มีการสมัครรับเลือกตั้งก่อนจะดำเนินการสรรหาโดยวิธีการลงคะแนนลับแล้วจึงนำผลการสรรหาเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ แสดงให้เห็นว่าสมาชิกผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นกรรมการดำเนินการ ได้แสดงความประสงค์ไว้โดยการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว

๒. เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในวันที่จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ สมาชิกรายดังกล่าวติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้และได้ทำหนังสือชี้แจงเหตุผลความจำเป็นและยืนยันหากได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ ย่อมถือได้ว่าไม่ตกเป็นผู้ขาดสิทธิเป็นกรรมการดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้น ผลการเลือกตั้งนายไพศาล นิโรภาส เป็นกรรมการดำเนินการย่อมชอบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบและถือปฏิบัติในการใช้ชนิดของหนังสือขอหารือให้ถูกต้องตามนัยหนังสือที่ส่งมาด้วย ๒ ที่จะต้องจัดทำเป็นหนังสือภายนอก (หนังสือตราครุฑ) ระหว่างจังหวัดและกรมส่งเสริมสหกรณ์ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายโอภาส กลั่นบุศย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๑๖๘๙

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อกรณีการเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรดิตถ์ จำกัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ อต ๐๐๑๐/๑๐๒๓๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดอุดรดิตถ์แจ้งว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรดิตถ์ จำกัด ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุดรดิตถ์ กรณีที่ประชุมใหญ่ไม่มีมติเลือกตั้งกรรมการดำเนินการที่ได้รับ การสรรหาของหน่วย สพม. ๓๙ (รายนายธวัชชัยฯ) แล้วจึงทำให้คณะกรรมการดำเนินการเหลือ ๑๔ ตำแหน่งว่างลง ๑ ตำแหน่ง หากสหกรณ์จะเลือกตั้งกรรมการดำเนินการในคราวการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๐ แทนตำแหน่งที่ว่างลงดังกล่าว จึงขอหารือว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นจะมีวาระอยู่ในตำแหน่งได้ ๑ หรือ ๒ ปี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ความตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการดำเนินการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และให้คณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งจะต้องจับฉลากออกจากตำแหน่งจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการทั้งหมด โดยให้ถือเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ จึงเป็นผลให้กรรมการดำเนินการจะต้องพ้นจากตำแหน่งคราวละกึ่งหนึ่งในทุกๆ ปี กรณีตามประเด็นปัญหาซึ่งสหกรณ์จะเสนอที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่างลงในหน่วยเลือกตั้ง สพม. ๓๙ จึงต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามความมาตรา ๕๐ วรรคท้าย ประกอบวรรคสอง ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างจะอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน โดยที่การเริ่มนับวาระคราวละ ๒ ปี ของตำแหน่งดังกล่าว ให้เริ่มนับตั้งแต่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ดังนั้น ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว จะอยู่ในตำแหน่งได้อีกเพียง ๑ ปี เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของตำแหน่งที่ตนแทน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทีเชษฐ์ วีริยะพาหะ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย กลุ่มทะเบียนและข้อบังคับ โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th http://webhost.cpd.go.th/rlo
กษ ๑๑๑๕/ ๘๖๗ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

ขอหารือกรณีการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒

ด้วยสำนักนายทะเบียนและกฎหมายได้รับหนังสือจากนายบุญช่วย มณีสีชา ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ศาลยุติธรรม จำกัด ขอให้สามารถจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการหรือประชุมคณะกรรมการอื่นใดซึ่งมิใช่การประชุมใหญ่โดยการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ได้หรือไม่ รวมทั้งการออกเสียงของผู้เข้าร่วมประชุมและการจ่ายค่าเบี้ยประชุมจะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร รายละเอียดตามเอกสารแนบ

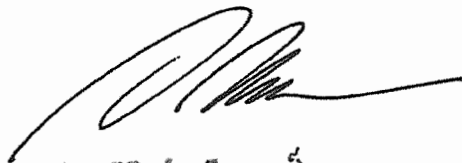
สำนักนายทะเบียนและกฎหมายพิจารณากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า

๑. คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกประกาศ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ บัญญัติเป็นกฎหมายกลางให้การประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) หรือการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถกระทำได้โดยเป็นการประชุมที่มีผลตามกฎหมายเฉพาะ กรณีตามประเด็นปัญหาสหกรณ์จึงสามารถจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการหรือประชุมคณะกรรมการอื่นใดตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ประกอบข้อบังคับสหกรณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติประกอบประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยเคร่งครัด

๒. การนับองค์ประชุมและการจ่ายเบี้ยประชุมให้ถือปฏิบัติตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบข้อบังคับและระเบียบสหกรณ์

๓. กรณีดังกล่าวผู้จัดการสหกรณ์ขอหารือโดยตรงมายังสำนักนายทะเบียนและกฎหมายโดยไม่เป็นไปตามระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วย ข้อหารือการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเห็นควรส่งเรื่องให้สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นผู้ตอบข้อหารือและชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้จัดการสหกรณ์โดยตรง เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งในการกำกับดูแลและส่งเสริมสหกรณ์ และเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ กษ ๑๑๐๘/๑๔๔๑๕ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

ด่วนที่สุด

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th <http://webhost.cpd.go.th/rlo>

กษ ๑๑๑๕/ ๑๐๗๑๑

๑๕ กันยายน ๒๕๕๙

ขอคำวินิจฉัยการประชุมใหญ่วิสามัญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒

ตามหนังสือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๑๑๐/๑๙๕๕ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ขอหารือว่าประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการประปานครหลวง จำกัด มีส่วนได้เสียกับวาระที่จะนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมใหญ่วิสามัญ จะสามารถเข้าร่วมประชุมและเป็นประธานในที่ประชุมใหญ่วิสามัญได้หรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามความข้อบังคับข้อ ๖๘ ประกอบข้อ ๖๙ กำหนดว่า ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ที่จะพิจารณาวินิจฉัยปัญหาในเรื่องใด หากผู้ใดมีส่วนได้เสียพิเศษเฉพาะตัว ผู้นั้นจะออกเสียงในเรื่องนั้นไม่ได้ แต่ไม่ต้องห้ามที่จะเข้าร่วมประชุมหรือทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายวิเศษ วิริยะหาหะ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

**๒.๗ อำนาจกระทำการ
ของคณะกรรมการ
ดำเนินการ**

ที่ กษ ๑๑๑๕/๔๐๙๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ทหารืออำนาจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพระนครศรีอยุธยา จำกัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ อย ๐๐๑๐/๔๕๙

ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐

๒. สำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๑๖๕/๒๕๕๖

ด้วยได้รับแจ้งจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแจ้งว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพระนครศรีอยุธยา จำกัด ขอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีคำวินิจฉัยว่าที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันเป็นประธานกรรมการจนเป็นเหตุให้ตำแหน่งว่างลงจะสามารถมอบหมายให้รองประธานกรรมการคนที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่แทนได้หรือไม่ และจะมีผลต่อองค์ประกอบคณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๐ หรือไม่ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง และสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งประธานกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลง สหกรณ์สามารถถือปฏิบัติตามความข้อบังคับข้อ ๕๕ ที่กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะมีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนในตำแหน่งที่ว่าง ประกอบกับรองประธานกรรมการมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการได้ ตามข้อบังคับข้อ ๕๑ กรณีที่คณะกรรมการดำเนินการมีมติให้รองประธานกรรมการคนที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการจึงขอด้วยข้อบังคับข้อ ๕๕ และข้อ ๕๑

๒. กรณีการเลือกตั้งประธานกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวาระ ซึ่งสหกรณ์ได้จัดให้มีการจัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งประธานกรรมการแล้ว แต่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับ ดังนั้น แม้ว่าจะไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น แต่ตามความมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก โดยอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้ ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๑ ที่บัญญัติว่าในกรณีที่นิติบุคคลมีผู้แทนหลายคน การดำเนินกิจการของนิติบุคคลให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้แทนนิติบุคคลนั้น ดังนั้น กรรมการดำเนินการที่เหลืออยู่อีก ๑๔ คน ยังมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งและถือได้ว่าเป็นเสียงข้างมากที่จะดำเนินกิจการแทนสหกรณ์ได้ ซึ่งเป็นไปตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๑๖๕/๒๕๕๖ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ จึงถือเป็นคณะกรรมการดำเนินการที่ชอบด้วยมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

(นายทีเชษฐ วิจารณ์พาทะ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

๒.๘ การปฏิบัติตาม ข้อบังคับ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานทะเบียนและกฎหมาย โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th http://webhost.cpd.go.th/rlo
กษ ๑๑๑๕/๑๗/๒๗ เมษายน ๒๕๕๕

หารือแนวทางปฏิบัติในการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์

เรียน สหกรณ์จังหวัดยะลา

ตามหนังสือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา ที่ ยล ๐๐๑๐/๔๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕
ขอหารือแนวทางปฏิบัติ กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดยะลา จำกัด ขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม
ข้อบังคับกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดำเนินการ โดยมีได้แจ้งข้อความที่เสนอให้พิจารณาเพิ่มสำเนา
ไปให้สมาชิกทราบล่วงหน้าพร้อมกับหนังสือแจ้งนัดประชุม และข้อความที่กำหนดเพิ่มเติมขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ
สหกรณ์หรือไม่ นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

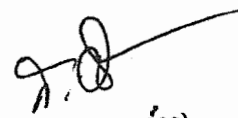
๑. ข้อบังคับข้อ ๙๒ วรรคท้าย กำหนดว่า “การเสนอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม
หรือเปลี่ยนใช้ข้อบังคับจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้แจ้งข้อความที่เสนอให้พิจารณานั้นโดยเต็มสำเนาไปให้กับ
สมาชิกทราบล่วงหน้าพร้อมกับหนังสือแจ้งนัดประชุม” ดังนั้น สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจะต้องตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงว่าสหกรณ์ปฏิบัติเป็นไปตามข้อบังคับดังกล่าวหรือไม่

๒. เมื่อพิจารณาข้อบังคับข้อ ๖๕ วรรคท้าย ตามที่สหกรณ์ขอแก้ไขเพิ่มเติม เห็นว่าเป็นการ
กำหนดเงื่อนไขการพ้นจากตำแหน่ง กรณีกรรมการดำเนินการที่ยังอยู่ในตำแหน่งย้ายไปปฏิบัติงานนอกพื้นที่จังหวัด
หรือนอกหน่วยงานที่ตนเองสมัครรับเลือกตั้งอยู่ เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของกรรมการดำเนินการประจำหน่วย
ตามสังกัด จึงสามารถกำหนดได้และไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับข้อ ๖๕(๑) และข้อ ๖๖

๓. กรณีข้อบังคับข้อ ๖๕(๗) ซึ่งพิมพ์คำว่า “นายทะเบียนสหกรณ์” ตกหล่น จะต้องถือปฏิบัติ
ตามนัยข้อ ๒ ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๑.๑๑/๘๙๐๙ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่ง
กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์มอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือผู้จัดการ เป็นผู้ประสานงานในการพิจารณา
แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความ เฉพาะกรณีที่มีความผิดพลาดเล็กน้อย เช่น พิมพ์ตัวสะกดผิด พิมพ์ตก หล่น ไม่ใช่
สาระสำคัญ และไม่ทำให้ผิดไปจากเจตนารมณ์ของที่ประชุมใหญ่

ทั้งนี้ การกำหนดข้อบังคับเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องให้การช่วยเหลือ
แนะนำคณะกรรมการดำเนินการหรือที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้การกำหนดข้อบังคับไม่มีข้อบกพร่อง หรือมีข้อความ
ที่ขัดแย้งกับกฎหมาย กรณีใดที่เห็นว่าข้อบกพร่องหรือมีข้อความที่ขัดแย้งกับกฎหมาย ต้องแนะนำให้ที่ประชุม
พิจารณาแก้ไข ตามนัยข้อ ๑ ของหนังสือที่อ้างถึงข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

(นายสมชาย ชาบุญรงค์กุล)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ ๑๑๑๕/ ๓๐๗๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรื้อหรือการจัดจ้างและแต่งตั้งผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมหาสารคาม จำกัด

เรียน นายสันต์ เพียรดวงษ์

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านและคณะ ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมหาสารคาม จำกัด ขอรื้อหรือกรณีการจัดจ้างและแต่งตั้งผู้จัดการสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามระเบียบของสหกรณ์ว่าหากจะมีการเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งของผู้จัดการ และแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับกำหนดให้การคัดเลือกและแต่งตั้งผู้จัดการเป็นอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ จะสามารถกระทำได้ หรือไม่ ตามความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

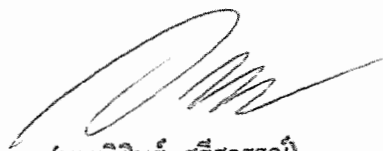
กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. การดำรงตำแหน่งของผู้จัดการเป็นรายการที่จะต้องกำหนดในข้อบังคับ ตามความมาตรา ๔๓ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งข้อบังคับของสหกรณ์ ข้อ ๗๕ กำหนดให้ผู้จัดการดำรงตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี ดังนั้น หากจะกำหนดให้ผู้จัดการดำรงตำแหน่งได้คราวละ ๒ ปี จึงอยู่ในอำนาจของที่ประชุมใหญ่ในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเสียก่อน และคณะกรรมการจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบว่าด้วยผู้จัดการให้สอดคล้องกัน ดังนั้น จึงไม่อาจแก้ไขเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งผู้จัดการในสัญญาจ้าง เพียงอย่างเดียวได้ตามประเด็นคำถามของท่าน

๒. การคัดเลือกและแต่งตั้งผู้จัดการสหกรณ์เป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนสหกรณ์ที่เป็นนิติบุคคล และมีฐานะเป็นนายจ้างของผู้จัดการ ตามความ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่อาจแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้การคัดเลือกและแต่งตั้งผู้จัดการเป็นอำนาจของที่ประชุมใหญ่ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

รองอธิบดี รักษาการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

๒.๙ การขาดคุณสมบัติ

ที่ กษ ๑๑๑๕/๓๐๓๓)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเลย จำกัด

เรียน นายอนุช ธรรมวรรณ

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านได้ขอหารือแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาว่าสมาชิกรายใดจะตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้และการขาดคุณสมบัติในการรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหรือกรรมการดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

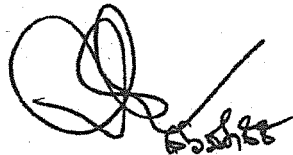
กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. กรณีตามประเด็นปัญหาว่าหากเงินได้รายเดือนของสมาชิกไม่มีให้หักหรือไม่พอหักชำระหนี้ จะต้องพิจารณาว่าสมาชิกรายดังกล่าวแสดงเจตนาชำระหนี้เพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร ซึ่งการพิจารณาว่าสมาชิกรายใดจะตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ต่อสหกรณ์หรือไม่ จะต้องพิจารณาจากเจตนาหรือเหตุสุดวิสัยหรือเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งสมาชิกไม่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเงินที่จะต้องสอบสวนให้ได้ข้อความจริงเพื่อเสนอให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาให้ความเที่ยงธรรมแก่บรรดาสมาชิก โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับข้อ ๗๐ (๔) ประกอบข้อบังคับ ๖๔ (๑๔) และ (๑๕)

๒. หากสมาชิกรายใดที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาแล้วเห็นว่าตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ ย่อมไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการได้ เนื่องจากตกเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นหรือทำหน้าที่เป็นกรรมการดำเนินการตามความข้อบังคับข้อ ๕๙ ทั้งนี้ สหกรณ์มิได้กำหนดกรณีดังกล่าวเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการไว้ในข้อบังคับ ดังนั้น สมาชิกผู้ผิดนัดชำระหนี้สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายโอภาส กลั่นบุญชัย)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ ๑๑๑๕/ ๒๒๕๔๘

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

ส มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การตีความในข้อบังคับสหกรณ์

เรียน นายโกวิท ศรีदान

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด ขอหารือกรณีประธานกรรมการประกาศด้วยวาจาขอลาออกจากตำแหน่งในที่ประชุมใหญ่ว่าจะต้องพ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับหรือไม่ และสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีอำนาจวินิจฉัยข้อบังคับตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

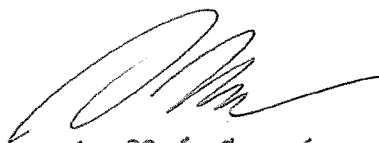
กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. นายทะเบียนสหกรณ์ได้มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ตั้งตั้งจากรองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์วินิจฉัยการตีความในข้อบังคับตามมาตรา ๔๕ ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ ๑๓๑/๒๕๕๕ สั่ง ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังนั้น การตีความข้อบังคับของสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีตามกรณีปัญหาจึงเป็นการตอบข้อหารือของหน่วยงานเท่านั้น เนื่องจากการร้องขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ตีความข้อบังคับจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. กรณีประธานกรรมการประกาศลาออกจากตำแหน่งด้วยวาจาในที่ประชุมใหญ่นั้นจากการตรวจสอบข้อบังคับพบว่า ข้อ ๗๑ (๑) กำหนดให้การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดำเนินการ กรณีขอลาออกจากตำแหน่งจะต้องแจ้งความจำเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการหรือต่อที่ประชุมใหญ่เมื่อประธานกรรมการผู้ขอลาออกไม่ได้แจ้งความจำเป็นหนังสือต่อที่ประชุมใหญ่ตามเงื่อนไขที่กำหนดจึงยังไม่มีผลให้ประธานกรรมการต้องพ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

๒.๑๐ บำเหน็จตกทอด

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๑๗๖

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อกรณีสมาชิกสหกรณ์ที่เป็นข้าราชการบำนาญกู้เงินจากสถาบันการเงินโดยใช้หนังสือรับรองสิทธิ
ในบำเหน็จตกทอดค้ำประกัน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดปัตตานี ที่ ปน ๐๐๑๐/๑๖๘๘๒ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๕/๓๓๙๘๙ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดปัตตานีแจ้งว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจปัตตานี จำกัด
ขอรื้อกรณีสมาชิกสหกรณ์เป็นข้าราชการบำนาญแต่ยังมีหนี้ผูกพันอยู่กับสหกรณ์ และได้ยื่นกู้เงินจากสถาบัน
การเงินที่ได้ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับกรมบัญชีกลาง โดยกรมบัญชีกลางจะออกหนังสือรับรองสิทธิ
ในบำเหน็จตกทอดเป็นหลักประกันการกู้เงิน เมื่อสมาชิกรายดังกล่าวเสียชีวิตสหกรณ์จะไม่สามารถ
เรียกเก็บหนี้จากบำเหน็จตกทอดได้ จึงขอรื้อว่าสหกรณ์จะสามารถทำ MOU กับกรมบัญชีกลางในลักษณะ
ดังกล่าวได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า กรมบัญชีกลางได้วินิจฉัยตามประเด็นปัญหา
ดังกล่าวแล้วว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่เป็นสถาบันการเงินที่สามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินได้เช่นเดียวกับ
สถาบันการเงินตามความหมายของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยพุทธศักราช ๒๔๘๕ และ
พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่เข้านิยามสถาบันการเงินอื่นตามข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง
การนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดของผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการไปเป็น
หลักประกันการกู้เงิน พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่จะทำ MOU กับกรมบัญชีกลางได้
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

๓ เน้นนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๙๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

๒.๑๑ การบริหารจัดการ

ที่ กษ ๑๑๑๕/๓๓๐๒

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อหรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการที่เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์
เรียน นายรัตนชัย รัตนโคตร

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๑/ว ๑๖๐ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๗
๒. สำเนาบันทกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๒/๒๕๔๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านในฐานะสมาชิกและกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์
อนามัยสุรินทร์ จำกัด ขอรื้อหรือเกี่ยวกับการไปประชุมประจำเดือนหรือปฏิบัติงานอื่นๆ ของข้าราชการในฐานะ
กรรมการดำเนินการจะถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดทางวินัยของ
ข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่มีใช้ส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๔๓ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๔๗ หรือไม่ รวมทั้งมีมติคณะรัฐมนตรี หรือระเบียบกฎหมายใด
หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วขอเรียนชี้แจงว่า การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือลูกจ้าง
ของส่วนราชการในฐานะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่
๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๗ ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๑/ว ๑๖๐ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน
๒๕๒๗ และคำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๒/๒๕๔๔ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของ
ข้าราชการในสหกรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๔๗
โดยมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

ทั้งนี้ ในการขอรื้อหรือแนวทางปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ สามารถขอรื้อ
โดยตรงกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบแนะนำส่งเสริมและกำกับดูแล
สหกรณ์ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

(สำเนา)

ที่ นร ๐๒๐๑/ว ๑๖๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอให้กรรมการดำเนินการของสหกรณ์ที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างของส่วนราชการ
ไปประชุมประจำเดือนได้โดยไม่มีถือเป็นวันลา

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
หรือลูกจ้างของส่วนราชการ ที่เป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ไปประชุมประจำเดือนได้โดยไม่มีถือเป็นวันลา ทั้งนี้
ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อน สำหรับการไปประชุมใหญ่หรือปฏิบัติการใด ๆ นั้น ไม่อนุมัติเป็นหลักการให้ไป
หรือกระทำนอกเวลาราชการ หากอนุมัติเป็นหลักการแล้ว อาจเกิดเสียหายแก่ราชการได้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ลงมติเห็นชอบและอนุมัติให้ข้าราชการ พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างของส่วนราชการที่เป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ไปประชุมประจำเดือนได้โดยไม่มีถือเป็นวันลา
และไม่เบิกค่าใช้จ่ายจากต้นสังกัด ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อน ตมที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ
จึงเรียนขึ้นเช่นมา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๒๕๑๒๒๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในสหกรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๗

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๑๐๑/๓๐๘๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในสหกรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๗ สรุปความได้ว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสิทธิการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร กรณีที่ข้าราชการครูซึ่งเป็นคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์กระทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายซึ่งคณะกรรมการเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดในฐานะเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และกระทำความผิดในฐานะเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริตยินยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสียตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ คณะกรรมการฯ จึงขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีกับคณะกรรมการของสหกรณ์ชุดดังกล่าว ซึ่งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในการกำกับดูแลสหกรณ์อธิบดีกรมสหกรณ์ในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีกรณีกรรมการสหกรณ์ทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยคณะกรรมการฯ ขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินคดีกับคณะกรรมการสหกรณ์ชุดดังกล่าวตามมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้อ้างหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการได้หารือสำนักงาน ก.พ. ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ สำนักงาน ก.พ. ได้ตอบข้อหารือดังกล่าวว่า การดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ถือว่าเป็นการดำเนินการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการตามกฎหมายเฉพาะคือตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และข้าราชการหรือลูกจ้างที่ปฏิบัติงานของสหกรณ์ถือเป็นการปฏิบัติราชการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ (ปัจจุบันคือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๗)

* ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๕๗๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของสำนักงาน ก.พ. โดยเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔ กำหนดว่า “ข้าราชการ” หมายความว่า (๑) ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน (๒)... “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสวัสดิการข้าราชการ และ “คณะกรรมการสวัสดิการ” หมายความว่า คณะกรรมการสวัสดิการภายในส่วนราชการของแต่ละส่วนราชการ ข้อ ๘ กำหนดว่า “ในการจัดให้มีสวัสดิการภายในส่วนราชการ ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการสวัสดิการ...ประกอบด้วย (๑) หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมายเป็นประธาน...” และข้อ ๑๖ กำหนดว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตามระเบียบนี้ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ” ซึ่งการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการตามระเบียบดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการสวัสดิการของส่วนราชการนั้น ๆ โดยหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสวัสดิการ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและลูกจ้างเกี่ยวกับสวัสดิการภายในส่วนราชการจึงถือเป็นการปฏิบัติราชการ ตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบดังกล่าว แต่กรณีของสหกรณ์จะเป็นนิติบุคคลเอกชนแยกต่างหากจากหน่วยงานของรัฐ มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์แยกต่างหากเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสหกรณ์และไม่อยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการสวัสดิการของส่วนราชการนั้น จึงไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการตามข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และการดำเนินการเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ของข้าราชการและลูกจ้างไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานเพราะมิใช่หน้าที่โดยตรงตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง และมีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น เมื่อข้าราชการและลูกจ้างกระทำผิดอาญาอันเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ จึงไม่มีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการแต่เป็นความผิดอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้แนะนำและแก้ไขปัญหาให้กับสหกรณ์ได้โดยถูกต้องและถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและลูกจ้างไม่ว่าเป็นฐานะกรรมการหรือฐานะอื่นใดในสหกรณ์ ที่มีวัตถุประสงค์เป็นการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการประเภทต่างๆ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินกิจการสหกรณ์ของข้าราชการและลูกจ้างเป็นการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ (กฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์) ตามข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

๒. การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและลูกจ้างในสหกรณ์ดังกล่าวจะถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

๓. หากถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ การกระทำผิดอาญาของข้าราชการและลูกจ้างเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์จะถือว่าเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมสหกรณ์รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เนื่องจากมีข้าราชการครูซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ดำเนินการในลักษณะที่ทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์เกิดความเสียหาย มีผลกระทบต่อข้าราชการครูซึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นได้รับความเดือดร้อน จึงมีปัญหาวานายทะเบียนสหกรณ์จะต้องมีหน้าที่ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนของข้าราชการครูซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการฟ้องคดีในข้อหาการทำความผิดอย่างใดบ้าง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการเพื่อประโยชน์แก่การดำรงชีพนอกเหนือจากสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ข้าราชการเป็นกรณีปกติหรือเพื่อประโยชน์แก่การสนับสนุนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ตามบทนิยามคำว่า “สวัสดิการภายในส่วนราชการ” ในข้อ ๔^๑ โดยเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการในการริเริ่ม ดำเนินการ หรือสนับสนุนให้มีการดำเนินการจัด

^๑ ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“สวัสดิการภายในส่วนราชการ” หมายความว่า กิจกรรมหรือกิจการใดๆ ที่คณะกรรมการสวัสดิการจัดให้มีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการเพื่อประโยชน์แก่การดำรงชีพนอกเหนือจากสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ข้าราชการเป็นกรณีปกติหรือเพื่อประโยชน์แก่การสนับสนุนการปฏิบัติราชการ หรือที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้จัดเพิ่มขึ้นสำหรับส่วนราชการต่างๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

สวัสดิการภายในส่วนราชการตามข้อ ๖^๒ วรรคหนึ่ง นอกจากนี้ในกรณีที่มีการจัดสวัสดิการในส่วนราชการตามกฎหมายใดเป็นการเฉพาะ การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการก็ยังคงต้องอยู่ในบังคับของระเบียบนี้เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายเฉพาะนั้นด้วยตามข้อ ๖^๑ วรรคสอง ดังนั้น การจัดสวัสดิการของข้าราชการไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือตามกฎหมายเฉพาะ จึงถือว่าเป็นการจัดสวัสดิการข้าราชการเช่นเดียวกันและย่อมได้รับการสนับสนุนหรือการอำนวยความสะดวกจากส่วนราชการด้วยกันทั้งสิ้น เช่น การให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการปฏิบัติหน้าที่ในสวัสดิการภายในส่วนราชการโดยถือเป็นการปฏิบัติราชการตามข้อ ๑๖^๔ ซึ่งอาจได้รับการพิจารณาความดีความชอบหรือมีความรับผิดชอบวินัย หรือการอนุมัติให้ใช้ที่ดิน ทรัพย์สิน อาคาร สถานที่ การใช้น้ำ กระแสไฟฟ้า หรือสิ่งสาธารณูปโภคอื่นของส่วนราชการตามข้อ ๑๗^๕ รวมทั้งการสนับสนุนการดำเนินการจากส่วนราชการในกรณีอื่นไม่ว่าจะเป็นการรับรองให้ข้าราชการหรือลูกจ้างเป็นสมาชิกสหกรณ์ หรือการหักเงินเดือนของข้าราชการหรือลูกจ้างเพื่อชำระค่าหุ้นสหกรณ์ ด้วยเหตุนี้การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ของข้าราชการครูแม้ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ก็เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการในการดำรงชีพนั่นเอง^๖ จึงอยู่ใน

^๒ ข้อ ๖ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการในการริเริ่ม ดำเนินการ หรือสนับสนุนให้มีการดำเนินการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ

สวัสดิการภายในส่วนราชการที่มีกฎหมายรองรับไว้เป็นการเฉพาะ ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น และให้นำบทบัญญัติในระเบียบนี้มาใช้บังคับกับการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการตามกฎหมายเฉพาะนั้นโดยอนุโลม ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายเฉพาะนั้น

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ ข้อ ๑๖ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตามระเบียบนี้ ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ

^๕ ข้อ ๑๗ ภายใต้บังคับกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาอนุมัติให้สวัสดิการภายในส่วนราชการใช้ที่ดิน ทรัพย์สิน หรืออาคารของราชการเพื่อประโยชน์แก่การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการตามที่จำเป็นและสมควรได้

(๒) พิจารณาอนุมัติให้ซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาสถานที่ อาคาร หรือทรัพย์สินตาม (๑) โดยให้ใช้จ่ายจากเงินกองทุนสวัสดิการก่อน ในกรณีที่เงินกองทุนสวัสดิการมีไม่เพียงพอ หัวหน้าส่วนราชการอาจพิจารณาอนุมัติให้ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อการนี้ได้เท่าที่จำเป็น

(๓) พิจารณาอนุมัติให้ใช้น้ำ กระแสไฟฟ้า หรือสิ่งสาธารณูปโภคอื่น โดยประหยัด เพื่อให้จัดสวัสดิการภายในส่วนราชการได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

^๖ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้บัญญัติบทนิยามคำว่า “สหกรณ์” ไว้ในมาตรา ๔ ว่า “สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

ความหมายของการจัดสวัสดิการข้าราชการตามข้อ ๖^๓ วรรคสอง และข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเป็น
กรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามข้อ ๑๖^๔ ด้วย

สำหรับกรณีตามข้อหาหรือสหกรณ์ออมทรัพย์นี้ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนั้น
การดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์จึงย่อมอยู่ในการกำกับดูแลของนายทะเบียนสหกรณ์ที่จะต้องมี
หน้าที่ดูแลมิให้สหกรณ์ดำเนินการในทางที่เกิดความเสียหายแก่สมาชิกด้วย โดยหากข้าราชการหรือ
ลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ในสหกรณ์ ไม่ว่าจะในฐานะกรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ กระทำ
การอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หากสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ก็เป็นอำนาจหน้าที่
ของนายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่จะต้องดำเนินการร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทน
สหกรณ์ ตามมาตรา ๒๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ นายทะเบียนสหกรณ์จึงต้องมี
หน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ครบถ้วนตามภาวะความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดต่อ
สหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อไป ซึ่งสำหรับคดีอาญาพนักงานสอบสวนและพนักงาน
อัยการจะเป็นผู้พิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและดำเนินการฟ้องคดีตามข้อเท็จจริงนั้นต่อไป

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๙

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๕ มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ทำให้สหกรณ์เสียหาย ถ้า
สหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทน
สหกรณ์ได้ และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์
ฟ้องคดี หรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๐๗๔๗

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอรื้อการตีความข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชุมพร จำกัด ของสหกรณ์จังหวัดชุมพร

เรียน นายอุดม เขิงไกรยง ประธานคณะผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชุมพร จำกัด

อ้างถึง หนังสือคณะผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชุมพร จำกัด ที่ ๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านและคณะผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชุมพร จำกัด ขอรื้ออำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ตามข้อบังคับข้อ ๘๐ ของสหกรณ์ ว่าผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เข้าร่วมสังเกตการณ์กระบวนการสอบคัดเลือกเจ้าหน้าที่การเงินสหกรณ์หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีประเด็นปัญหาดังกล่าวพบว่าการจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินสหกรณ์ตามข้อบังคับข้อ ๘๙ แม้ว่าข้อบังคับข้อ ๘๐ จะกำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการและการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ ตามที่ข้อบังคับได้กำหนดไว้ก็ตาม แต่ในการตรวจสอบการจัดจ้างหรือแต่งตั้งผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ตลอดจนหนังสือสัญญาจ้าง ผู้ตรวจสอบกิจการจะเข้าไปตรวจสอบกรณีดังกล่าวได้ต่อเมื่อสหกรณ์ดำเนินการเสร็จสิ้นกระบวนการจัดจ้างแล้ว หรือต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการดำเนินการหากประสงค์จะเข้าร่วมสังเกตการณ์ ในระหว่างกระบวนการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๐๔๒

E-mail : cpd_rlo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย กลุ่มทะเบียนและข้อบังคับ โทร.๐ ๒๒๘๒ ๖๕๕๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: cpd_rlo@cpd.go.th <http://webhost.cpd.go.th/rlo>

กษ ๑๑๑๕/ร/๖๕

๑๒ เมษายน ๒๕๕๘

ตอบข้อหารือการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

เรียน สหกรณ์จังหวัดสกลนคร

ตามหนังสือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสกลนคร ด่วนที่สุด ที่ สน ๐๐๑๐/๔๓๖ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘ ขอหารือกรณี นายอำนวยการ เหลาคน สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด นำเงินสดมาชำระหนี้ สหกรณ์ด้วยตนเองก่อนถึงวันกำหนดชำระ โดยมีได้หักเงินเดือน ณ ที่จ่าย จะขัดกับระเบียบของสหกรณ์ ว่าด้วยการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๖ และจะถือว่าเป็นผู้ผิดนัดการชำระหนี้ หรือไม่ นั้น

สำนักนายทะเบียนและกฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามประเด็นปัญหาการชำระหนี้ ของสมาชิกในงวดชำระที่ ๑๖ - ๑๙ สมาชิกได้นำเงินมาชำระหนี้ด้วยตนเองก่อนถึงวันกำหนดชำระ ถึงแม้ จะมีได้หักเงินเดือน ณ ที่จ่ายก็ตาม แต่สมาชิกผู้กู้มีเจตนาจะนำมาชำระตามงวด และตามจำนวนเงินงวด ที่สหกรณ์เรียกเก็บ จึงทำให้สหกรณ์ได้รับชำระหนี้เงินกู้และออกใบเสร็จให้ในลักษณะการชำระหนี้ตามงวด ซึ่งเมื่อ พิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้ว ทั้งสมาชิกผู้กู้และสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้รับเงินมีความประสงค์ให้เป็นการชำระหนี้ตามงวด จึงไม่เข้าลักษณะการผิดนัดชำระหนี้แต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายภิรมย์ วิริยะภทษ)

ผู้อำนวยการสำนักนายทะเบียนและกฎหมาย

ส่วนที่ ๓
คำพิพากษาฎีกา
ที่เกี่ยวข้อง

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 406, 407

เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2552 ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ออมทรัพย์ มีมติเลือกจำเลยเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว ต่อมาสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แต่งตั้งจำเลยเป็นผู้แทนของสหกรณ์เพื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์ โจทก์และที่ประชุมใหญ่ของโจทก์ก็มีมติเลือกจำเลยเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ กรณีการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยเป็นไปตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายหรือมติคณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ การที่โจทก์จ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นให้แก่จำเลยเป็นการปฏิบัติตามระเบียบของโจทก์ซึ่งเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลยที่จะได้รับจากการทำงานของตนเองเดียวกันโจทก์ก็ได้ผลแห่งการงานที่จำเลยได้กระทำในระหว่างที่เป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์เป็นการตอบแทนด้วย แม้ภายหลังรองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งควบคุมและกำกับการค้าดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ มีหนังสือแจ้งเพิกถอนมติการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2552 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ เรื่องการสรรหากรรมการดำเนินการ ก็เป็นเพียงเรื่องที่จำเลยขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ และกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์เท่านั้น หาเป็นเหตุให้โจทก์มีสิทธิเรียกเงินและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่จำเลยมีสิทธิได้รับโดยชอบด้วยกฎหมายในระหว่างที่ยังเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์คืนจากจำเลยไม่ เงินค่าเบี้ยประชุมและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่จำเลยได้รับ จึงไม่ใช่กรณีที่จำเลยได้รับมาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้และต้องคืนเงินนั้นให้แก่โจทก์ฐานลามิควรได้ ส่วนเงินโบนัสประจำปี 2553 ซึ่งเป็นบำเหน็จรางวัลแก่กรรมการดำเนินการและไม่ถือเป็นผลประโยชน์ตอบแทนการทำงานโดยตรง เมื่อที่ประชุมชุมนุมสหกรณ์โจทก์มีมติให้จ่ายโบนัสดังกล่าวแก่กรรมการดำเนินการรวมทั้งจำเลย หลังจากทีรองนายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ การที่จำเลยได้รับเงินโบนัสดังกล่าวไปจากโจทก์จึงเป็นการได้รับไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ซึ่งเป็นลามิควรได้ การที่โจทก์จ่ายเงินโบนัสดังกล่าวให้แก่จำเลยไปย่อมเป็นกรณีที่โจทก์ได้กระทำการชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 407 โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินโบนัสดังกล่าวคืนจากจำเลยได้

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 1,406,148.07 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลยโดยกำหนดค่า
ทนายความ 10,000 บาท

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับ ให้จำเลยชำระเงินจำนวน 411,093.07 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2555 อันเป็นวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามที่โจทก์และจำเลยไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นฎีกาว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสมาชิกชุมนุมสหกรณ์โจทก์ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2552 ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ เลือกจำเลย เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ ต่อมาวันที่ 12 เมษายน 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ ได้ออกหนังสือตั้งจำเลยเป็นผู้แทนสหกรณ์ออมทรัพย์

ให้มีอำนาจเข้าประชุมใหญ่และใช้สิทธิต่าง ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของโจทก์ และเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2553 จำเลยได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่สามัญสมาชิกของโจทก์ให้เป็น กรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ ตามรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 แต่ ต่อมา รอนายทะเบียนสหกรณ์อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 20 มี คำสั่งที่ กษ 1106/2666 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2553 เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2552 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในวาระเกี่ยวกับการ เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ เพราะการประชุมในวาระดังกล่าวมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ ประชุม ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ตาม ข้อบังคับของโจทก์ข้อที่ 30 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สมาชิกแต่ละสหกรณ์เลือกผู้แทน จากกรรมการดำเนินการของตนสหกรณ์ละ 1 คน เป็นผู้แทนเพื่อเข้าประชุมใหญ่และใช้สิทธิต่าง ๆ ในชุมนุมสหกรณ์ และข้อที่ 38 กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของโจทก์เลือกคณะกรรมการดำเนินการ ชุมชนสหกรณ์โจทก์จากผู้แทนสหกรณ์สมาชิกตามข้อบังคับของโจทก์ ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง รอนายทะเบียนสหกรณ์ปรากฏว่าคณะกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ฯ ของคณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เห็นว่า คำสั่งของรอนายทะเบียนสหกรณ์ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ประกอบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ รับผิดชอบโดยปริยายว่าคำสั่งของนายทะเบียน สหกรณ์ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เหตุแห่งการโต้แย้งสิทธิระงับสิ้นไป จึงเห็นควรจำหน่ายอุทธรณ์ของ สหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเห็นชอบ ด้วย ตามระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ และหนังสือแจ้งผลการ พิจารณาอุทธรณ์ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2555 ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียสามารถโต้แย้งได้โดยฟ้องต่อศาล ปกครองกลาง นายทะเบียนสหกรณ์ได้เคยแจ้งโจทก์ว่า จำเลยต้องพ้นจากตำแหน่งการเป็น

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ ตามคำสั่งของรองนายทะเบียน
สหกรณ์ จึงไม่มีคุณสมบัติในการเป็นผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ตามข้อบังคับของโจทก์ข้อที่ 30 มา
ตั้งแต่แรกและไม่สามารถรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ตามข้อบังคับข้อที่
38 ระหว่างที่จำเลยทำหน้าที่กรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2553
ถึงวันที่ 26 มีนาคม 2555 ได้รับเงินและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของโจทก์ เช่น ค่าเบี้ยประชุม ค่าเบี้ย
เลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าวิทยากร ค่าลงทะเบียน ค่าทัวร์ และอื่น ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,358,638.07
บาท ตามเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายเงิน ซึ่งได้เบิกจ่ายตามระเบียบของโจทก์ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการ
เดินทางไปปฏิบัติงานภายในประเทศ พ.ศ.2553 และว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน
ในต่างประเทศ พ.ศ.2553 จำเลยปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการดำเนินการและเลขานุการชุมนุมสหกรณ์
โจทก์ตามที่โจทก์มอบหมายและไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โจทก์ทวงถามแล้ว แต่จำเลย
ปฏิเสธที่จะคืนเงินให้แก่โจทก์

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า จำเลยต้องคืนเงินและผลประโยชน์อื่นที่
จำเลยได้รับให้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 หรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่า การที่จำเลย
ได้รับเงินค่าเบี้ยประชุมและเงินอื่น ๆ จากโจทก์ในขณะที่ทำงานเป็นกรรมการดำเนินการและ
เลขานุการชุมนุมสหกรณ์โจทก์นั้น มิใช่เรื่องลามกมิควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา 406 เพราะว่าเงินค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยก็เนื่องมาจาก
การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ปรากฏว่ามีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่หรือนอกขอบ
วัตถุประสงค์ของโจทก์ หรือปฏิบัติหน้าที่ส่อไปในทางทุจริตหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ จึง
มิใช่กรณีที่ปราศจากมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายนั้น เห็นว่า เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2552 มีการ
ประชุมใหญ่สหกรณ์ออมทรัพย์: ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเลือกจำเลยเป็น

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว ต่อมาสหกรณ์ออมทรัพย์: ได้
แต่งตั้งจำเลยเป็นผู้แทนสหกรณ์ออมทรัพย์: เพื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ชุมนุม

สหกรณ์: โจทก์ ในวันที่ 12 มิถุนายน 2553 โดยให้ผู้แทนสหกรณ์
มีอำนาจเข้าประชุมใหญ่และใช้สิทธิต่าง ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของโจทก์ซึ่งรวมถึงการเข้า
สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ และในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี
2553 ของโจทก์เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2553 เพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์
ชุดใหม่ ปรากฏว่าที่ประชุมใหญ่ของโจทก์มีมติเลือกจำเลยเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์
โจทก์ กรณีไม่ใช่ความผูกพันกันตามกฎหมายว่าด้วยนิติกรรมสัญญา จึงไม่อาจนำบทบัญญัติ
เกี่ยวกับการเลิกสัญญาและกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มา
ใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลย ก็เป็นไปตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายหรือมติ
คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ การที่โจทก์จ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมและผลประโยชน์
ตอบแทนอื่นให้แก่จำเลย เป็นการปฏิบัติตามระเบียบของโจทก์ ซึ่งจ่ายให้แก่กรรมการดำเนินการ
หรือบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่โจทก์ตามระเบียบของโจทก์ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป
ปฏิบัติงานภายในประเทศ พ.ศ.2553 ซึ่งเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลยที่จะได้รับจากการทำงาน
ของตน ขณะเดียวกันโจทก์ก็ได้ผลแห่งการทำงานที่จำเลยได้กระทำในระหว่างที่เป็นกรรมการ
ดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์เป็นการตอบแทนด้วย แม้ภายหลังรองนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่ง
ควบคุมและกำกับกำกับการดำเนินกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์: มีหนังสือลงวันที่ 8

กรกฎาคม 2553 แจ้งเพิกถอนมติการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 ของสหกรณ์ออมทรัพย์;

เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2552 เรื่องการสรรหากรรมการดำเนินการ ก็เป็นเพียง
เรื่องที่จำเลยขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์;

ไม่สามารถเป็นผู้แทนสมาชิกสหกรณ์และรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์ได้
เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์

และกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์เท่านั้น หากเป็นเหตุให้โจทก์มีสิทธิเรียกเงินและ
ผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่จำเลยมีสิทธิได้รับโดยชอบด้วยกฎหมายในระหว่างที่ยังเป็นกรรมการ
ดำเนินการชุมนุมสหกรณ์โจทก์คืนจากจำเลยไม่ เงินค่าเบี้ยประชุมและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่
จำเลยได้รับ จึงไม่ใช่กรณีที่จำเลยได้รับมาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้และต้องคืนเงินนั้น
ให้แก่โจทก์ฐานลามิควรรได้ ส่วนเงินโบนัสประจำปี 2553 จำนวน 342,693.07 บาท ซึ่งเป็น
บำเหน็จรางวัลแก่กรรมการดำเนินการและไม่ถือว่าเป็นผลประโยชน์ตอบแทนการทำงานโดยตรง
เมื่อที่ประชุมชุมนุมสหกรณ์โจทก์มีมติให้จ่ายโบนัสดังกล่าวแก่กรรมการดำเนินการรวมทั้งจำเลย
หลังจากที่รองนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 เมื่อ
วันที่ 19 ธันวาคม 2552 ของสหกรณ์ออมทรัพย์

การที่จำเลยได้รับเงินโบนัส
จำนวนดังกล่าวไปจากโจทก์จึงเป็นการได้รับไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ ซึ่งเป็นลามิ
ควรรได้ การที่โจทก์จ่ายเงินโบนัสจำนวนดังกล่าวให้แก่จำเลยไปย่อมเป็นกรณีที่โจทก์ได้กระทำการ
ชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้ว่าคุณไม่มีหนี้ที่จะต้องชำระ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา 407 โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินโบนัสจำนวนดังกล่าวคืนจากจำเลยได้ ที่ศาล
อุทธรณ์ภาค 1 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยฎีกาของจำเลยฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

(ประเสริฐ นิชโรจน์-จักร อุตตโม-สุรทิน สาเรือง)

ศาลจังหวัดนนทบุรี - นายฉัตรพงษ์ สมศักดิ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 - นายอมรรัตน์ กรियाผล

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีศาลฎีกาพ.2094/2558

หมายเลขคดีศาลชั้นต้นพ1833/2555

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ665/2557

หมายเหตุ

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 169, 386, 407, 575

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน

ลูกจ้างมีสิทธิเลิกสัญญาจ้างได้ด้วย การลาออกจากงานและหลังจากลูกจ้างแสดงเจตนาออกจากงานแก่นายจ้างแล้วลูกจ้างหาสิทธิถอนเจตนา นั้นได้ไม่ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 386 วรรคสอง จำเลยยื่นหนังสือขอลาออกจากงานต่อโจทก์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2540 โดยระบุให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2540 เช่นนี้ถือว่าการแสดงเจตนาลาออกจากงานของจำเลยมีผลตามกฎหมายแล้วนับแต่วันยื่นหนังสือขอลาออกแม้ต่อมาจำเลยได้ยื่นหนังสืออีกฉบับหนึ่งต่อโจทก์ ขอ ยกเลิกหนังสือขอลาออกจากงานดังกล่าว ก็หาไม่ผลเป็นการยกเลิกหนังสือขอลาออกจากงานไม่ หนังสือขอลาออกจากงานของจำเลยยังคงมีผลต่อไป โจทก์มีระเบียบว่าด้วยพนักงานและลูกจ้างอื่นเป็นข้อตกลงที่เกี่ยวกับสภาพการจ้างว่า พนักงานหรือลูกจ้างผู้ใดประสงค์จะลาออกจากงาน ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเพื่อเสนอตามลำดับจนถึงคณะกรรมการดำเนินการเมื่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาอนุญาตแล้ว จึงให้ถือว่าออกจากงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างที่มีผลใช้บังคับแก่โจทก์และจำเลยได้ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์โจทก์พิจารณาอนุมัติหนังสือขอลาออกจากงานของจำเลยในการประชุมก่อนที่หนังสือขอลาออกมีผล การลาออกจากงานของจำเลยจึงมีผลนับตั้งแต่วันที่จำเลยประสงค์ การที่จำเลยต้องออกจากงานเพราะเหตุดังกล่าวจึงมิใช่เป็นเพราะถูกโจทก์เลิกจ้าง โจทก์ย่อมไม่มีหน้าที่จ่ายค่าชดเชยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ข้อ 46 แก่จำเลย การที่โจทก์จ่ายค่าชดเชยให้แก่จำเลย เมื่อเป็นการชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้ว่าคุณไม่มีหนี้ความผูกพันที่จะต้องชำระ โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิเรียกค่าชดเชยคืนจากจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 407

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเคยเป็นพนักงานของโจทก์ ตำแหน่งผู้จัดการ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2540 จำเลยได้ยื่นหนังสือลาออกและโจทก์อนุมัติแล้ว ต่อมาวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2540 จำเลยได้ยื่นหนังสือขอรับ ค่าชดเชย คณะกรรมการของโจทก์มีมติให้จ่ายค่าชดเชยจำนวน 61,500 บาท แก่จำเลย เมื่อจ่ายเงินแล้ว โจทก์มีหนังสือหารือไปยังสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ได้รับแจ้งว่ากรณีของโจทก์มิใช่การเลิกจ้างจึงไม่ต้องจ่าย ค่าชดเชยหากมีการจ่ายแล้วขอให้ทบทวนมติ และหากเห็นว่าไม่ถูกต้องให้เรียกเงินคืนจากจำเลย คณะกรรมการของโจทก์จึงได้ประชุมและมีมติยกเลิกมติที่ให้จ่ายค่าชดเชยพร้อมทั้งให้เรียกเงินคืนจาก จำเลย จำเลยต้องคืนเงินจำนวนดังกล่าวแก่โจทก์ โจทก์ทวงถามแล้วแต่จำเลยเพิกเฉยขอให้บังคับจำเลย คืนเงินจำนวน 61,500 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระ เสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การว่า จำเลยได้รับค่าชดเชยไปจากโจทก์โดยสุจริตการที่จำเลยได้ยื่นหนังสือลาออก แต่ ในวันรุ่งขึ้นก่อนโจทก์อนุมัติการลาออก จำเลยได้รับการลาออกแล้วคณะกรรมการของโจทก์ได้อนุมัติให้ จำเลยลาออกตามหนังสือที่ยื่นไว้เดิม จึงเป็นการเลิกจ้าง จำเลยมีสิทธิได้รับค่าชดเชยขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า จำเลยเข้าทำงานเป็นพนักงานของโจทก์เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2539 ค่าจ้างอัตราสุดท้ายเดือนละ 20,500 บาท เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2540 จำเลยได้ยื่นหนังสือลาออกจาก การเป็นพนักงานแม้จะยื่นหนังสือรับการลาออกในภายหลัง แต่เมื่อคณะกรรมการของโจทก์ไม่อนุมัติใน หนังสือรับการลาออก จึงถือว่าหนังสือลาออกยังมีผลอยู่จำเลยจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย การที่จำเลยรู้ ว่าตนไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย แต่กลับยื่นขอต่อโจทก์และได้รับไปแล้วเป็นการแสดงเจตนาไม่สุจริต จำเลย ต้องคืนค่าชดเชยที่รับไว้แก่โจทก์พิพากษาให้จำเลยจ่ายเงิน 61,500 บาท แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า ที่จำเลยอุทธรณ์ประการแรกว่า เดิมจำเลยยื่นหนังสือลาออก แต่เมื่อจำเลยกลับใจโดยยื่นหนังสือยกเลิกการลาออกก่อนที่คณะกรรมการดำเนินการของโจทก์จะ พิจารณาหนังสือลาออกของจำเลย หนังสือลาออกของจำเลยจึงย่อมเป็นอันสิ้นผลไปทันที เท่ากับไม่มีการ ขอลาออกแล้วเมื่อคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์ไม่อนุญาตให้รับการลาออกแต่กลับไปพิจารณาให้ ลาออกตามหนังสือลาออกที่สิ้นผลไปแล้วเท่ากับเป็นการให้ออกอันหมายถึงการเลิกจ้างนั้น เห็นว่าลูกจ้าง มีสิทธิเลิกสัญญาจ้างได้ด้วยการลาออกจากงาน และหลังจากลูกจ้างแสดงเจตนาลาออกจากงานแก่ นายจ้างแล้ว ลูกจ้างหาสิทธิถอนเจตนาไม่ได้ไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 386 วรรคสอง ปรากฏว่าจำเลยยื่นหนังสือขอลาออกจากงานต่อโจทก์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2540 โดยระบุให้ การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2540 เช่นนี้ถือว่าการแสดงเจตนาลาออกจากงานของจำเลยมีผล ตามกฎหมายแล้วนับแต่วันยื่นหนังสือขอลาออกแม้ต่อมาวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2540 จำเลยได้ยื่นหนังสือ อีกฉบับหนึ่งต่อโจทก์ขอยกเลิกหนังสือขอลาออกจากงานดังกล่าวก็หาไม่ผลเป็นการยกเลิกหนังสือขอ ลาออกจากงานไม่ หนังสือขอลาออกจากงานของจำเลยยังคงมีผลต่อไป เมื่อโจทก์มีระเบียบว่าด้วย พนักงานและลูกจ้าง พ.ศ. 2538 หมวด 9 ข้อ 39 กำหนดว่า พนักงานหรือลูกจ้างผู้ใดประสงค์จะลาออก จากงาน ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตนเพื่อเสนอตามลำดับจนถึงคณะกรรมการ ดำเนินการเมื่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาอนุญาตแล้วจึงให้ถือว่าออกจากงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ สัญญาจ้างที่มีผลใช้บังคับแก่โจทก์และจำเลยได้ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์โจทก์

พิจารณาอนุมัติหนังสือขอลาออกจากงานของจำเลยในการประชุมวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2540 ซึ่งเป็นเวลา ก่อนที่หนังสือขอลาออกมีผลการลาออกจากงานของจำเลยจึงมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2540 เป็นต้นไป ตามที่จำเลยประสงค์ การที่จำเลยต้องออกจากงานหาใช่เพราะถูกโจทก์เลิกจ้างไม่ โจทก์ยอมไม่มีหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ข้อ 46 ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่จำเลยที่โจทก์ จ่ายค่าชดเชยให้แก่จำเลยเนื่องจากจำเลยลาออกจากงานจึงเป็นการชำระหนี้ตามอำเภอใจโดยรู้ผู้ว่าตน ไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ โจทก์หาสิทธิเรียกค่าชดเชยคืนจากจำเลยไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์มาตรา 407

พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง

(ประมาณ ตียะไพบุลย์สิน-เสมอ อินทรศักดิ์-วิรัตน์ ลัทธวิงศกร)

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

จำเลย

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ม. 118

กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

สหกรณ์จำเลยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกัน โดยสมาชิกในฐานะผู้ถือหุ้นร่วมลงทุนและรับฝากเงินจากสมาชิกแล้วนำมาให้สมาชิกกู้โดยคิดดอกเบี้ย หากมีเงินทุนเหลือก็จะนำไปให้สหกรณ์อื่นกู้ จำเลยมีรายได้เป็นค่าธรรมเนียมจากการเข้าเป็นสมาชิกและดอกเบี้ยจากการให้สมาชิกและสหกรณ์อื่นกู้ยืม เมื่อมีกำไรก็จัดสรรเป็นเงินทุนสำรอง ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์และจ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในรูปแบบเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับจ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่อื่นเป็นการแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจจำเลยจึงมิใช่ นายจ้างซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ตามข้อ (3) แห่งกฎกระทรวงฯ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ จึงต้องนำมาตรา 118 แห่งพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับแก่จำเลย เมื่องานที่จำเลยจ้างโจทก์มิใช่การจ้างในโครงการเฉพาะที่มีใช้ปกติทางธุรกิจ มิใช่งานตามฤดูกาล แต่เป็นการทำงานตามปกติธุรกิจของจำเลย แม้การจ้างงานระหว่างโจทก์กับจำเลยจะเป็นการจ้างงานที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนและเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้นโจทก์ก็มีใช้ลูกจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน มาตรา 118 วรรคสามและวรรคสี่ เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์ซึ่งทำงานมาแล้ว 2 ปี จึงต้องจ่ายค่าชดเชยให้โจทก์เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้ายเท่าสิบวันตามมาตรา 118(2) พร้อมดอกเบี้ย

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2540 จำเลยได้จ้างโจทก์ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการสัญญาที่กำหนดการจ้างเป็นเวลา 2 ปี โดยได้รับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 37,400 บาท ต่อมาเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2542 ซึ่งครบกำหนดสัญญาจ้างจำเลยไม่ได้ต่อสัญญาจ้างให้กับโจทก์ทั้งที่สามารถต่อสัญญาได้ กลับบอกเลิกจ้างโจทก์ โดยโจทก์ไม่ได้กระทำผิด ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าชดเชย 112,200 บาท แก่โจทก์ พร้อมดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับจากวันที่ 13 พฤศจิกายน 2542 จนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า จำเลยประกอบกิจการอันเป็นการช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการทำกิจการประเภทมุ่งหากำไรดังเช่นการประกอบธุรกิจทั่วไป กรณีของโจทก์เป็นการจ้างงานที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน และการเลิกจ้างมีกำหนดระยะเวลาแน่ชัดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 118 วรรคสาม จึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย ขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า "ในปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า จำเลยประกอบกิจการที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจหรือไม่นั้น คดีนี้ศาลฎีกาได้มีคำสั่งให้ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าลักษณะกิจการของจำเลยเป็นอย่างไร ในการดำเนินการตามกิจการของจำเลยมีการเรียกค่าใช้จ่ายหรือประโยชน์อื่นใดจากสมาชิกหรือผู้ที่มาติดต่อหรือไม่ และจำเลยจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายหรือผลประโยชน์ที่เหลือจากการดำเนินการดังกล่าวอย่างไร ซึ่งศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บังคับ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกันในเรื่องต่าง ๆ รวม 18 ประการ มีคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินกิจการทั้งปวงของจำเลยให้เป็นไปตามข้อบังคับและตามมติของที่ประชุมใหญ่และเป็นผู้แทนของจำเลยในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก มีผู้จัดการทำหน้าที่จัดการทั่วไป และรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ รวมทั้งกิจการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อ 2 ข้อ 50 และข้อ 76 ในการประกอบกิจการนั้น ทุนดำเนินการได้รับมาจากสมาชิกในฐานะผู้ถือหุ้นร่วมลงทุนกันและรับฝากเงินจากสมาชิกแล้วนำเงินดังกล่าวมาให้สมาชิกกู้โดยคิดดอกเบี้ยหากเงินทุนไม่พอให้สมาชิกกู้ จำเลยจะขอกู้เงินจากสหกรณ์แห่งอื่นมาให้สมาชิกกู้แทนและหากมีเงินทุนเหลือจะนำไปให้สหกรณ์แห่งอื่นกู้ นอกจากนี้จำเลยยังเคยทำธุรกิจรับโอนสิทธิเรียกร้องจากผู้ว่าจ้างหรือผู้ขายสิ่งของให้แก่การประปานครหลวง แต่ปัจจุบันได้เลิกธุรกิจนี้แล้ว ในการดำเนินกิจการของจำเลยมีการเรียกค่าใช้จ่ายโดยสมาชิกเมื่อเริ่มเข้าจะเสียค่าธรรมเนียมคนละ 10 บาท สมาชิกที่ออกไปแล้วหากกลับเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่จะเสียค่าธรรมเนียมคนละ 200 บาท ในธุรกิจรับโอนสิทธิเรียกร้อง จำเลยจะเรียกดอกเบี้ยจากผู้โอนสิทธิเรียกร้องเท่ากับอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี และถือเป็นรายได้ของจำเลย ส่วนธุรกิจนำเงินหุ้นออกให้สหกรณ์อื่นกุนั้น จำเลยจะเรียกดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน การจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายหรือผลประโยชน์ที่เหลือจากการดำเนินกิจการนั้น หากผลประกอบกิจการของจำเลยปีใดมีกำไรสุทธิจำเลยจะจัดสรรเป็นเงินทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ จัดสรรเป็นเงินค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ไม่เกินร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิส่วนที่เหลือจ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่สมาชิก ได้แก่เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน เงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่และอื่น ๆ การรับฝากเงินจากสมาชิกจำเลยจะให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกผู้ฝากเงินเป็นดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ เห็นว่า ตามข้อเท็จจริงดังที่ศาลแรงงานกลางฟังมานั้นจำเลยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ด้วยกัน ในการประกอบกิจการสมาชิกในฐานะผู้ถือหุ้นร่วมลงทุนกันและรับฝากเงินจากสมาชิกแล้วนำมาให้สมาชิกกู้โดยคิดดอกเบี้ย และหากมีเงินทุนเหลือก็จะนำไปให้สหกรณ์อื่นกู้ จำเลยมีรายได้เป็นค่าธรรมเนียมการเข้าเป็นสมาชิกและดอกเบี้ยจากการให้สมาชิกและสหกรณ์อื่นกุนั้น เมื่อมีกำไรก็จัดสรรเป็นเงินทุนสำรองค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์และจ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในรูปเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับจ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ ดังนี้ การประกอบกิจการของจำเลยจึงเป็นการแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ จำเลยจึงมิใช่ห้างหุ้นส่วนซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจตามข้อ (3)

แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 บทบัญญัติมาตรา 118 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงต้องใช้บังคับแก่จำเลยและเมื่อข้อเท็จจริงได้ความตามที่โจทก์และจำเลยแถลงรับว่างานที่จำเลยจ้างโจทก์มิใช่การจ้างงานในโครงการเฉพาะที่มีใช้ปกติทางธุรกิจ มิใช่งานตามฤดูกาล แต่เป็นการทำงานตามปกติของธุรกิจจำเลยแม้การจ้างงานระหว่างโจทก์กับจำเลยจะเป็นการจ้างงานที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนและเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น โจทก์ก็มีใช้ลูกจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 118 วรรคสามและวรรคสี่แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จำเลยเลิกจ้างโจทก์จึงต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์เมื่อโจทก์ทำงานมาแล้วเป็นเวลา 2 ปี จำเลยจึงต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์เท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย แก่สิบวันตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 118(2)เป็นเงิน 112,200 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละห้าต่อปีนับจากวันที่โจทก์เรียกร้องในคำฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น"

พิพากษากลับ ให้จำเลยจ่ายค่าชดเชย 112,200 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละห้าต่อปี นับจากวันที่ 13 พฤศจิกายน 2542 จนกว่าจะชำระค่าชดเชยครบแก่โจทก์

(เกษมสันต์ วิลาวรรณ-วีรพจน์ เพียรพิทักษ์-พูนศักดิ์ จงกลณี)

แหล่งที่มาสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

แผนก

หมายเลขคดีศาลฎีกา

หมายเลขคดีศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ม. 59 (1)

โจทก์ได้รู้ถึงการตายของ จ. เจ้ามรดก ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2540 โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2541 ล่วงพ้นกำหนด 1 ปีแล้ว คดีโจทก์จึงขาดอายุความ จำเลยที่ 1 ทายาทของ จ. ไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 แม้จะไม่ได้ให้การต่อสู้ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ แต่มูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ซึ่งไม่อาจแบ่งแยกได้ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ย่อมได้รับประโยชน์จากข้อต่อสู้ของจำเลยที่ 1 ด้วย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 59 (1) จึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์เช่นกัน

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ทายาทของนางจินตนา มณีรักษ์ ผู้กู้จำเลยที่ 2 ถึง 4 เป็นผู้ค้ำประกัน ร่วมกันชำระเงิน 321,704.97 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14 ต่อปี ของต้นเงิน 297,564.50 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยที่ 1 ให้การว่า โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ที่นางจินตนาเจ้ามรดกตาย คดีโจทก์ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754, 1755 ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ให้การว่า โจทก์ต้องบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของนางจินตนา ก่อน ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ที่โจทก์ฎีกาว่าโจทก์เพิ่งรู้ถึงการตายของนางจินตนาเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2540 และยื่นฟ้องคดีนี้วันที่ 21 สิงหาคม 2541 ยังไม่พ้นกำหนด 1 ปี คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยทั้งสี่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้แก่โจทก์ตามฟ้องนั้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ได้แสดงเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยชี้ขาดในปัญหาดังกล่าวแล้วว่า โจทก์มิได้นำสืบถึงข้อเท็จจริงที่ว่าโจทก์ได้รู้ถึงการตายของนางจินตนาเจ้ามรดกเมื่อใด กลับได้ความจากคำเบิกความของนายวิเชียร นกบิน เลขานุการของคณะกรรมการโจทก์ตอบคำถามค้านว่า ใบสำคัญจ่ายเงินเอกสารหมายเลข 3 เป็นเงินสวัสดิการช่วยเหลือกรณีนางจินตนาถึงแก่ความตายโดยจ่ายให้แก่สามีของนางจินตนาคือจำเลยที่ 1 ซึ่งจะเป็นทายาท และจ่ายเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2540 ใบสำคัญจ่ายเงินดังกล่าวเป็นของโจทก์และมีคำชี้แจงว่าเสียชีวิต เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2540 จึงถือได้ว่าโจทก์ได้รู้ถึงการตายของนางจินตนาตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2540 ซึ่งเป็นวันจ่ายเงินดังกล่าว โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2541 ล่วงพ้นกำหนด 1 ปีแล้ว คดีโจทก์จึงขาดอายุความ

จำเลยที่ 1 ไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ ส่วนจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 แม้จะไม่ได้ให้การต่อสู้ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ แต่มูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ซึ่งไม่อาจแบ่งแยกได้ จำเลยที่ 2 ถึงวันที่ 4 ย่อมได้รับประโยชน์จาก ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ 1 ด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 59 (1) จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 จึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ เช่นกัน ฎีกาของโจทก์ที่ได้เถียงข้อวินิจฉัยชี้ขาดของศาลอุทธรณ์ภาค 1 ขึ้นมาอีก นั้นไม่อาจเปลี่ยนแปลงผลแห่งคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 1 ได้ ศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของรอง ประธานศาลฎีกาซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย เห็นว่า ฎีกาของโจทก์เป็นสาระแก่คดีแต่ไม่ควรถูกได้รับการ วินิจฉัยจากศาลฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 วรรคหนึ่ง จึงไม่รับวินิจฉัย ฎีกาข้อต่อมาของโจทก์ที่ว่าทายาทของนาง ได้นำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์อันเป็นการรับสภาพหนี้ อายุความจึงสะดุดหยุดลงนั้น เห็นว่า ตามคำฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์มิได้ยกข้ออ้างดังกล่าวให้เกิดประเด็น ในชั้นอุทธรณ์เพื่อให้ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ได้วินิจฉัยแต่เพียงยกขึ้นกล่าวอ้างในชั้นฎีกา ฎีกาข้อนี้ของโจทก์จึง เป็นข้อที่มีได้วาทันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 1 ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 วรรคหนึ่ง และมีข้อปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย สำหรับฎีกาข้ออื่นๆ ของโจทก์นั้นแม้วินิจฉัยให้ก็ไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไปได้ ศาลฎีกาจึงไม่จำกัดวินิจฉัย ส่วนที่จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 แก่ฎีกาในประเด็นที่ว่า ทนายความโจทก์ถูกลงโทษ ห้ามเป็นทนายความตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2541 แต่ได้จัดทำคำฟ้องและยื่นฟ้องคดีนี้ ในวันที่ 21 สิงหาคม 2541 คำฟ้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นว่า แม้ศาลฎีกาจะหยิบยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยก็ ไม่อาจทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป จึงไม่จำกัดวินิจฉัย"

พิพากษายกฎีกาของโจทก์

(พิทักษ์ คงจันทร์-วิชัย วิวิตเสวี-ธานีศ เกศวพิทักษ์)

แหล่งที่มาสำนักวิชาการ

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 448 วรรคหนึ่ง

ตาม ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง กำหนดอายุความสิทธิเรียกร้องอันเกิดแต่มูลละเมิดไว้ 2 กรณี คือ กรณีแรก มีอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีที่สอง มีอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ซึ่งหากเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งก็ถือว่าสิทธิเรียกร้องอันเกิดแต่มูลละเมิดเป็นอันขาดอายุความ คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสิบแปดซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์กระทำละเมิด ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโจทก์ว่าด้วยเงินกู้พิเศษ โดยอนุมัติให้เงินกู้พิเศษแก่ ส. เพื่อซื้อรถยนต์โดยไม่ได้ให้ ส. ส่งมอบทะเบียนรถยนต์ให้โจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เมื่อ ส. จะต้องส่งมอบทะเบียนรถยนต์แก่โจทก์ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2540 และมูลละเมิดของจำเลยทั้งสิบแปดเกิดจากไม่ดำเนินการหรือละเลยไม่กวดขันให้พนักงานสหกรณ์โจทก์ติดตามทวงถาม ส. ให้ส่งมอบทะเบียนรถยนต์ตามระเบียบของโจทก์ตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2540 ดังนั้น วันทำละเมิดย่อมเกิดขึ้นนับแต่วันที่ได้กระทำหรืองดเว้นกระทำอันเป็นมูลเหตุให้เกิดความเสียหายนั้น ย่อมเกิดอย่างช้าที่สุดในวันที่ 30 กรกฎาคม 2540 โจทก์ฟ้องคดีในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551 จึงล่วงพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิดแล้วฟ้องโจทก์ย่อมขาดอายุความ

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสิบแปดร่วมกันชำระเงิน 504,931.12 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 469,883 บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 4 ถึงที่ 10 ที่ 12 และที่ 18 ให้การขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ 3 ที่ 11 และที่ 13 ถึงที่ 17 ขาดนัดยื่นคำให้การ

จำเลยที่ 1 ที่ 5 ที่ 6 ที่ 8 และที่ 10 ขาดนัดพิจารณา

ระหว่างพิจารณา จำเลยที่ 6 ยื่นคำร้องว่า ก่อนฟ้องคดีนี้ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยที่ 6 เด็ดขาด ขอให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 6 โจทก์ไม่คัดค้าน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้อง จำเลยที่ 6 จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 6 ออกจากสารบบความ

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสิบแปดร่วมกันชำระเงิน 504,931.12 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 469,883 บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท

จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 7 และที่ 8 อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ โจทก์ฎีกาว่า โจทก์ทราบถึงความเสียหายเมื่อได้มีการประชุมใหญ่สามัญของโจทก์ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2550 และโจทก์รู้ตัวผู้จะฟ้องต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อคณะกรรมการสอบสวนเสนอผลการสอบสวนต่อประธานกรรมการของโจทก์ในวันที่ 27 กันยายน 2550 และโจทก์ฟ้องคดีในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551 จึงยังไม่พ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคหนึ่ง กำหนดอายุความสิทธิเรียกร้องอันเกิดแต่มูลละเมิดไว้ 2 กรณี คือ กรณีแรก มีอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีที่สองมีอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ซึ่งหากเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวก็ถือว่าสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดเป็นอันขาดอายุความ แม้จะได้ความว่า โจทก์ฟ้องคดีนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่โจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็ตาม แต่ก็ยังอยู่ได้บังคับอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสิบแปดซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์กระทำละเมิด ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโจทก์ว่าด้วยเงินกู้พิเศษ โดยอนุมัติให้เงินกู้พิเศษแก่นาย... เพื่อซื้อรถยนต์โดยไม่ได้ให้นาย... ส่งมอบทะเบียนรถยนต์ให้โจทก์ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย สามารถยึดรถยนต์ดังกล่าวมาชำระหนี้ได้และได้ความว่า เมื่อคณะกรรมการเงินกู้พิเศษมีมติอนุมัติเงินกู้พิเศษให้แก่นาย... แล้วนาย... จะต้องส่งมอบทะเบียนรถยนต์แก่โจทก์ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2540 และมูลละเมิดของจำเลยทั้งสิบแปดตามฟ้องเกิดจากการที่จำเลยทั้งสิบแปดไม่ดำเนินการหรือละเลยไม่กวดขันให้พนักงานของโจทก์ติดตามทวงถาม นาย... ให้ส่งมอบทะเบียนรถยนต์ตามระเบียบของโจทก์ตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2540 ดังนั้น วันทำละเมิดย่อมเกิดขึ้นนับแต่วันที่ได้กระทำหรืองดเว้นกระทำอันเป็นมูลเหตุให้เกิดความเสียหายนั้น ย่อมเกิดอย่างช้าที่สุดในวันที่ 30 กรกฎาคม 2540 โจทก์ฟ้องคดีในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551 จึงล่วงพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิดแล้วฟ้องโจทก์ย่อมขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์ยกฟ้อง ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(พันนะสา บัวทอง-วีรา ไวยหงษ์ รินทร์ศรี-รังสรรค์ ดวงพัตรา)

ศาลแพ่ง - นางสุกัญญา เวียงอินทร์

ศาลอุทธรณ์ - นายสันติชัย วัฒนวิทย์กรรม

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกาพ.2897/2557

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นพ837/2551

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ6000/2552

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 77 เดิม, 71

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 ม. 24

โจทก์มีคณะกรรมการดำเนินการ 15 คน โดยมี ช. เป็นประธานกรรมการ ตามข้อบังคับของโจทก์ ระบุอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการในเรื่องอำนาจฟ้องคดีเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ดำเนินการโดยเฉพาะ เว้นแต่จะได้มอบหมายให้กรรมการหรือผู้จัดการทำแทนตาม มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์พ.ศ. 2511 แต่ในการฟ้องคดีนี้ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการได้มอบหมายให้ ช. ประธานกรรมการและ ก. ผู้จัดการของโจทก์ดำเนินการฟ้องคดีแทนโจทก์ แม้ ช. เป็นกรรมการผู้หนึ่งของโจทก์ แต่ลำพังเพียง ช. คนเดียวมิใช่เสียงข้างมากของคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์ ตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 77 เดิมจึงไม่อาจดำเนินกิจการของโจทก์ได้ ดังนั้น การที่ ช. และก.ลงลายมือชื่อและประทับตราของโจทก์ในใบแต่งตั้งทนายความ จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทนโจทก์

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทสหกรณ์บริการได้มอบอำนาจให้นาย

ประธานกรรมการและนางสาว : ผู้จัดการของโจทก์เป็นผู้ฟ้องคดีแทนโจทก์ได้มีคำสั่งให้
นาย : ออกจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ เพราะบุคคลทั้งสอง
ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่งและข้อบังคับของโจทก์ จำเลยที่ 2 เป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติ
ราชการแทนจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ ได้มีหนังสือให้โจทก์ทบทวนมติการปลดบุคคลทั้งสอง
คณะกรรมการดำเนินการของโจทก์ยืนยันตามมติเดิม และได้รายงานให้จำเลยที่ 2 ทราบแล้วต่อมาจำเลย
ที่ 2 มีคำสั่งให้โจทก์รับบุคคลทั้งสองกลับเข้าเป็นสมาชิก เป็นการสั่งเกินอำนาจ และไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของจำเลยทั้งสอง หรือสั่งไม่ให้คำสั่งดังกล่าว
มีผลผูกพันโจทก์

จำเลยทั้งสองให้การว่า นาย และนางสาว ไม่มีอำนาจฟ้อง
คดีแทนโจทก์ เพราะการฟ้องคดีเกี่ยวกับกิจการของโจทก์เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ
ตามข้อบังคับโจทก์ ข้อ 57(21) จำเลยทั้งสองกระทำการตามหน้าที่ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองใน
ฐานะส่วนตัวและการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายไม่เป็นการกระทำ
ละเมิดต่อโจทก์ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าคำสั่งที่จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 ปฏิบัติราชการแทนในนามนายทะเบียน
สหกรณ์ ที่ กษ.1114/11031 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2530 เป็นคำสั่งที่ชอบตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.
2511 มาตรา 47 ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาจะต้องวินิจฉัยประการแรกว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ ปรากฏว่าโจทก์ฟ้องคดีนี้โดยนาย' ประธานกรรมการ และนางสาว' ผู้จัดการของโจทก์เป็นผู้ลงลายมือชื่อและประทับตราของโจทก์ในใบแต่งตั้งนายความทำการแทนโจทก์ โจทก์มีคณะกรรมการดำเนินการ 15 คน โดยมีนาย' เป็นประธานกรรมการตามเอกสารหมายเลข 5 แผ่นที่ 6 ตามข้อบังคับของโจทก์เอกสารหมายเลข 2 ระบุอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการในข้อ 57 ว่าคณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์ และตามมติแห่งที่ประชุมใหญ่ กับทั้งในทางอันจะทำให้เกิดความเจริญแก่สหกรณ์ทุกประการ ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้ (21) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือประนีประนอมยอมความ หรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณา และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มาตรา 24 บัญญัติว่าให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์จำกัด ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนได้ เห็นได้ว่าอำนาจในการฟ้องคดีเป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการโดยเฉพาะตามข้อบังคับโจทก์ข้อ 57(21)ดังกล่าวมาแล้ว เว้นแต่จะได้มอบหมายให้กรรมการหรือผู้จัดการทำการแทนตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511แต่ในการฟ้องคดีนี้ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการได้มอบหมายให้นาย' ประธานกรรมการ และนางสาว' ผู้จัดการของโจทก์ดำเนินการฟ้องร้องคดีนี้แทนโจทก์ แม้นายชานาญในฐานะประธานกรรมการจะเป็นกรรมการผู้หนึ่งของโจทก์ แต่ลำพังเพียงนาย' คนเดียวก็มีชื่อเสียงข้างมากของคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์ จึงไม่อาจดำเนินกิจการของโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ เพราะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 77 เดิม (มาตรา 71 ใหม่)บัญญัติไว้ว่า "ถ้ามีผู้จัดการหลายคน และมีได้มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่นในข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งก็ดี มิได้บัญญัติไว้เป็นประการอื่นโดยกฎหมายก็ดี การจะทำความตกลงต่าง ๆ ในทางอำนาจกิจการของนิติบุคคลนั้น ท่านให้เป็นไปตามเสียงข้างมากในหมู่ผู้จัดการทั้งหลายด้วยกัน" ดังนั้น การที่

ทำการแทนโจทก์ในการฟ้องร้องคดีนี้ จึงกระทำไปโดยไม่มีอำนาจ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ที่โจทก์อ้างว่าการลงลายมือชื่อแทนโจทก์แยกได้เป็น 2 กรณี คือ (1) ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการ หรือเลขานุการคนใดคนหนึ่งกับผู้จัดการหรือรองผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการ หรือสมุหบัญชีรวม 2 คนลงลายมือชื่อและประทับตราของโจทก์ และ (2) ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการหรือผู้จัดการ หรือรองผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการหรือสมุหบัญชีคนใดคนหนึ่งลงลายมือชื่อและประทับตราของโจทก์ ก็ทำการแทนโจทก์ได้นั้น เห็นว่า ตามข้อบังคับของโจทก์ข้อ 71(1) ที่กำหนดให้ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการหรือเลขานุการคนใดคนหนึ่งลงลายมือชื่อร่วมกับผู้จัดการหรือรองผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการ หรือสมุหบัญชีและประทับตราของโจทก์ เพื่อให้มีผลผูกพันโจทก์นั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับใบหุ้นหนังสือกู้ยืมซึ่งโจทก์เป็นผู้กู้ยืม ตลอดจนการเบิกเงิน หรือรับเงินกู้ การจำนอง การถอนเงินฝากของโจทก์ นิติกรรมและเอกสารทั้งปวงสำหรับ (2) ที่กำหนดให้ประธานกรรมการ

หรือรองประธานกรรมการหรือผู้จัดการ หรือรองผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการ หรือสมุหบัญชีคนใดคนหนึ่ง
มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันโจทก์ได้เฉพาะเกี่ยวกับการรับเงินซึ่งส่งถึงโจทก์โดยทางธนาคาร หรือทางอื่น
ๆไปรับเงินต่าง ๆ และการรับเงินฝาก นอกจากที่กล่าวไว้ใน (1)เช่นนี้ จึงไม่ใช่ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการ
ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ ประธานกรรมการและ ผู้จัดการของโจทก์ฟ้องคดีนี้แทน
โจทก์โดยลงลายมือชื่อและประทับตราของโจทก์ในใบแต่งตั้งทนายความ จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทนโจทก์ได้

พิพากษายืน

(สมมาตร พรหมานุกูล-จองทรัพย์ เทียงธรรม-ทองเลื่อน พูลพิพัฒน์)

แหล่งที่มาของข้อมูลผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ม. 55

โจทก์ฟ้องคดีเพื่อรักษาผลประโยชน์ของโจทก์และสมาชิกจากการบริหารจัดการของจำเลยทั้งสี่สิบสามคนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ที่ฝ่ายจำเลยยกปัญหาว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบันไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของโจทก์เพื่อตัดอำนาจฟ้องโจทก์มิให้ฟ้องร้องบังคับคดีแก่ตน ฝ่ายจำเลยชอบที่จะขอให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ยับยั้งหรือเพิกถอนได้ตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 20 ขอให้นายทะเบียนสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะแล้วตั้งคณะกรรมการดำเนินการชั่วคราวเข้าดำเนินการแทนตามมาตรา 21 หรือขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ตีความข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่ององค์ประชุมตามมาตรา 58 ได้ตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 45 เมื่อไม่ปรากฏว่านายทะเบียนมีคำสั่งชี้ขาดเกี่ยวกับการตีความข้อบังคับของโจทก์ตามที่จำเลยกล่าวหาว่ามีการจัดให้มีการเลือกตั้งโดยไม่ชอบ ข้อกล่าวอ้างของฝ่ายจำเลยที่ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจึงไม่อาจรับฟัง โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสี่สิบสาม

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสี่สิบสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน 330,649,052.70 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 299,509,054.30 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยที่ 1, ที่ 3 ถึงที่ 8 ที่ 10 ถึงที่ 16, ที่ 18 ถึงที่ 22 ให้การขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ 2, ที่ 23 ขาดนัดยื่นคำให้การ

จำเลยที่ 9, ที่ 17 ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ระหว่างพิจารณา จำเลยที่ 6 ถึงแก่ความตาย โจทก์ยื่นคำร้องขอให้หมายเรียกนางทนายทของจำเลยที่ 6 เข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งบุคคลผู้ถูกเรียกเป็นคู่ความแทน

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นพิเคราะห์พยานหลักฐาน และมีคำพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 4 ที่ 9 และที่ 19 ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 4 ที่ 9 และที่ 19 ไม่ฎีกาโต้แย้งรับฟังได้ตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 รับฟังเป็นยุติ ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 19 ฎีกาของจำเลยที่ 4 และฎีกาของจำเลยที่ 9 มีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องคดีนี้เป็นการรักษาผลประโยชน์ของโจทก์และสมาชิกจากการบริหารจัดการของจำเลยทั้งสี่สืบสาม จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ปัญหาว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบันไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของโจทก์ ที่ฝ่ายจำเลยยกขึ้นกล่าวอ้างนั้นเป็นไปเพื่อตัดอำนาจฟ้องของโจทก์มิให้ฟ้องร้องบังคับคดีเอาแก่ตน มิใช่เพื่อรักษาผลประโยชน์ของโจทก์หรือสมาชิกคณะกรรมการดำเนินการโจทก์ชุดที่ 39 ซึ่งมีจำเลยที่ 1 ถึง 22 ส่วนใหญ่เป็นกรรมการดำเนินการ เป็นผู้จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกกรรมการดำเนินการแทนชุดของตนที่บางส่วนหมดวาระ บางส่วนลาออกจนไม่มีกรรมการดำเนินการเหลืออยู่ เป็นการดำเนินการเลือกตั้งภายใต้การควบคุมบริหารจัดการของกรรมการดำเนินการชุดที่ 39 ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของโจทก์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนสหกรณ์ หากมีการดำเนินการเลือกตั้งหรือลงมติไม่ชอบด้วยระเบียบข้อบังคับของโจทก์ ฝ่ายจำเลยหรือสมาชิกชอบที่จะขอให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนยับยั้งหรือเพิกถอนได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 20 ขอให้นายทะเบียนสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะแล้วตั้งคณะกรรมการดำเนินการชั่วคราวเข้าดำเนินการแทนตามมาตรา 21 หรือขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ตีความข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่ององค์ประชุมตามมาตรา 58 ได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 45 เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่านายทะเบียนได้มีคำสั่งเกี่ยวกับการตีความข้อบังคับของโจทก์ที่จำเลยกล่าวหาว่าตนเองดำเนินการจัดให้มีเลือกตั้งโดยไม่ชอบ ยังไม่มีการขอให้นายทะเบียนยับยั้งหรือเพิกถอนการประชุมใหญ่ที่จำเลยกล่าวหาว่าเป็นการลงมติฝ่าฝืนข้อบังคับของโจทก์ และนายทะเบียนได้มีคำสั่งให้ยับยั้งหรือเพิกถอนมติดังกล่าวแล้ว ไม่มีการฟ้องร้องต่อศาลและศาลมีคำพิพากษาให้การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดที่จำเลยดำเนินการให้มีการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นโมฆะ ข้อกล่าวอ้างของฝ่ายจำเลยที่ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจึงไม่อาจรับฟัง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสี่สืบสามนั้นชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 4 ที่ 9 และที่ 19 ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(เสรี เพศประเสริฐ-กฤษฎีจิริฐ คุณาจิรภรณ์-พีรศักดิ์ ไวกาสี)

ศาลจังหวัดนครราชสีมา - นางรัศมี เนตรภู

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 - นายวิเชียร โบราณวัฒน์

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกาพ.1307/2559

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นพ1424/2554

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ313/2557

โจทก์

ผู้คัดค้าน

จำเลย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ม. 311 วรรคสอง (เดิม),
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ม. 42/1
ประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการ
จ้างในรัฐวิสาหกิจ

หนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของเจ้าพนักงานบังคับคดี ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2557 ถือ
ว่าเป็นคำสั่งอายัดของศาลตามที่ศาลชั้นต้นกำหนดไว้ในหมายบังคับคดี ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2557 ให้เจ้า
พนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 311 วรรค
สอง (เดิม) การที่ผู้คัดค้านได้รับแจ้งคำสั่งอายัดดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 คำสั่งอายัดย่อมมี
ผลบังคับทันทีในวันดังกล่าว แม้จำเลยจะพ้นสภาพจากการเป็นพนักงานของผู้คัดค้านแล้วตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม 2558 ก็ตาม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าในวันที่ผู้คัดค้านได้รับแจ้งคำสั่งอายัดดังกล่าว ผู้คัดค้านยัง
ไม่ได้หักเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยที่มีสิทธิได้รับจากผู้
คัดค้านเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบริษัท ก. ตามที่จำเลยได้ทำหนังสือให้ความยินยอม
ไว้ ผู้คัดค้านจึงมีหน้าที่ต้องส่งเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยที่มี
สิทธิได้รับจากผู้คัดค้านเต็มจำนวนให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งอายัด
ดังกล่าว

สำหรับประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของ
สภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ ข้อ 31 และ พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 42/1 นั้น สิทธิของผู้คัดค้านใน
ฐานะนายจ้างของจำเลยในการหักเงินค่าจ้างหรือเงินอื่นของจำเลยเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ถือเป็นสิทธิ
อันเกิดจากความยินยอมของจำเลยตามหนังสือให้ความยินยอมที่จำเลยทำไว้กับสหกรณ์ หากสหกรณ์
เป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิของจำเลยไม่ แม้จะระบุลำดับในการหักเงินชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ไว้แต่ก็ไม่ได้
หมายความว่าสหกรณ์เป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิ หนี้จะเป็นหนี้บุริมสิทธิหรือไม่ต้องเป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ ทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่าหนี้ที่จำเลยมีต่อสหกรณ์เป็นเพียงหนี้กู้ยืมเงินไม่ใช่หนี้บุริมสิทธิ ผู้
คัดค้านจึงไม่มีสิทธิหักเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยส่งให้แก่
สหกรณ์ภายหลังจากได้รับแจ้งคำสั่งอายัดจากเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว เพราะเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามใน
คำสั่งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 311 วรรคสี่ (เดิม)

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดและอายัดทรัพย์สินของจำเลย

โจทก์ยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งให้ผู้คัดค้านส่งเงินตอบแทนกรณีออกจากงานของจำเลยดังกล่าวให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ตามคำสั่งอายัดเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาต่อไป

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องของโจทก์หรือมีคำสั่งให้สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบริษัทเป็นผู้ส่งเงินตอบแทนการออกจากงานของจำเลยที่ได้รับจากผู้คัดค้านให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแทนผู้คัดค้าน

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านปฏิบัติตามหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของเจ้าพนักงานบังคับคดีฉบับลงวันที่ 30 ธันวาคม 2557 โดยให้ส่งเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยที่มีสิทธิได้รับจากผู้คัดค้านไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีตามจำนวนที่จำเลยยังคงค้างชำระหนี้แก่โจทก์ภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบคำสั่งศาล หากไม่ปฏิบัติตามให้เจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอต่อศาลชั้นต้นเพื่อออกหมายบังคับคดีแก่ผู้ถูกอายัดต่อไป

ผู้คัดค้านอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

ผู้คัดค้านฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความมีโต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2557 ศาลชั้นต้นออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการยึดและอายัดทรัพย์สินของจำเลยชำระหนี้แก่โจทก์ตามคำพิพากษายอม จำเลยเป็นพนักงานของผู้คัดค้าน เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2557 เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องไปยังผู้คัดค้านให้ส่งเงินตอบแทนการออกจากงานของจำเลยที่มีสิทธิได้รับจากผู้คัดค้านเต็มจำนวนไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใน 10 วัน นับแต่วันถึงกำหนดจ่ายเงินเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ตามคำพิพากษา ต่อมาวันที่ 29 มิถุนายน 2558 ผู้คัดค้านมีหนังสือแจ้งข้อขัดข้องในการส่งเงินตามหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีอ้างว่าผู้คัดค้านได้รับหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 ซึ่งจำเลยได้พ้นสภาพจากการเป็นพนักงานของผู้คัดค้านแล้วตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 ไม่สามารถอายัดเงินนำส่งได้ จำเลยมีสิทธิได้รับเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนจากผู้คัดค้านทั้งสิ้น 872,115 บาท เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2558 ผู้คัดค้านได้ส่งเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่สหกรณ์

เนื่องจากจำเลยเป็นสมาชิกและทำสัญญากู้เงินไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว โดยจำเลยทำหนังสือให้ความยินยอมให้ผู้คัดค้านหักเงินได้รายเดือนของจำเลยตามจำนวนงวดการชำระหนี้เพื่อส่งต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว และหากจำเลยประสงค์จะลาออกจากงานจำเลยจะแจ้งเป็นหนังสือและจัดการชำระหนี้ที่มีต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าวให้เสร็จสิ้นก่อน หรือเมื่อจำเลยได้ลงชื่อรับเงินเดือน ค่าจ้าง เงินสะสม บำเหน็จ บำนาญ เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือเงินอื่นใดในหลักฐานที่ผู้คัดค้านหรือหน่วยงานต้นสังกัดจะจ่าย จำเลยยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินดังกล่าวหักเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าวให้เสร็จสิ้นก่อน

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านมีว่า ผู้คัดค้านต้องส่งเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยที่มีสิทธิได้รับจากผู้คัดค้านให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องลงวันที่ 30 ธันวาคม 2557 หรือไม่ เห็นว่า หนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของเจ้าพนักงานบังคับคดี ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2557 ถือว่าเป็นคำสั่งอายัดของศาลตามที่ศาลชั้นต้นกำหนดไว้ในหมายบังคับคดี ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2557 ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 311 วรรคสอง (เดิม) การที่ผู้คัดค้านได้รับแจ้งคำสั่งอายัดดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 คำสั่งอายัดย่อมมีผลบังคับทันทีในวันดังกล่าว แม้จำเลยจะพ้นสภาพจากการเป็นพนักงานของผู้คัดค้านแล้วตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 ก็ตาม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าในวันที่ผู้คัดค้านได้รับแจ้งคำสั่งอายัดดังกล่าว ผู้คัดค้านยังไม่ได้หักเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยที่มีสิทธิได้รับจากผู้คัดค้านเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์

ตามที่ทำจำเลยได้ทำหนังสือให้ความยินยอมไว้ ผู้คัดค้านจึงมีหน้าที่ต้องส่งเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยที่มีสิทธิได้รับจากผู้คัดค้านเต็มจำนวนให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งอายัดดังกล่าว ที่ผู้คัดค้านฎีกาอ้างว่า การที่ผู้คัดค้านไม่ส่งเงินตอบแทนการออกจากงานของจำเลยให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีเนื่องจากผู้คัดค้านต้องปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ ข้อ 31 และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 42/1 นั้น เห็นว่า ประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ ข้อ 31 ระบุว่า "ห้ามนายจ้างหักค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด เว้นแต่เป็นการหักเพื่อ

- (1) ชำระภาษีเงินได้ตามจำนวนที่ลูกจ้างต้องจ่ายหรือชำระเงินอื่นตามที่มิ กฎหมายบัญญัติไว้
- (2) ชำระค่าบำรุงสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจตามข้อบังคับของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจหรือเพื่อชำระเงินอันอื่นอันเป็นสวัสดิการที่สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจจัดให้เพื่อประโยชน์ของลูกจ้างฝ่ายเดียวโดยได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากลูกจ้าง
- (3) ชำระหนี้สินสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสหกรณ์อื่นที่มีลักษณะเดียวกันกับสหกรณ์ออมทรัพย์หรือหนี้ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของลูกจ้างฝ่ายเดียว โดยได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากลูกจ้าง
- (4) เป็นเงินประกันความเสียหายหรือชดเชยค่าเสียหายแก่นายจ้าง ซึ่งลูกจ้างได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง
- (5) เป็นเงินสะสมตามข้อตกลงเกี่ยวกับกองทุนเงินสะสมหรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

การหักตาม (2) (3) (4) และ (5) ในแต่ละกรณีห้ามมิให้หักเกินร้อยละสิบ และจะหักรวมกันได้ไม่เกินหนึ่งในห้าของเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ ทั้งนี้ เว้นแต่ ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้าง" และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 42/1 บัญญัติว่า "เมื่อสมาชิกได้ทำความยินยอมเป็นหนังสือไว้กับสหกรณ์ ให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของรัฐ หรือนายจ้างในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานอื่นใดที่สมาชิกปฏิบัติหน้าที่อยู่หักเงินเดือนหรือค่าจ้าง หรือเงินอื่นใด ที่ถึงกำหนดจ่ายแก่สมาชิคนั้น เพื่อชำระหนี้หรือภาระผูกพันอื่นที่มีต่อสหกรณ์ ให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไป จนกว่าหนี้หรือภาระผูกพันนั้นจะระงับสิ้นไปให้หน่วยงานนั้นหักเงินดังกล่าวและส่งเงินที่หักไว้คืนให้แก่สหกรณ์โดยพลัน

การแสดงเจตนายินยอมตามวรรคหนึ่ง มีอาจถอนคืนได้ เว้นแต่สหกรณ์ให้ความยินยอม

การหักเงินตามวรรคหนึ่ง ต้องหักให้สหกรณ์เป็นลำดับแรก ถัดจากนี้ภาษีอากรและการหักเงินเข้ากองทุนที่สมาชิกต้องถูกหักตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม" ตามประกาศและพระราชบัญญัติดังกล่าว สิทธิของผู้คัดค้านในฐานะนายจ้างของจำเลยในการหักเงินค่าจ้างหรือเงินอื่นของจำเลยเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์เป็นสิทธิอันเกิดจากความยินยอมของจำเลยตามหนังสือให้ความยินยอมที่จำเลยทำไว้กับสหกรณ์ หากใช้สหกรณ์เป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิของจำเลยไม่ แม้จะระบุลำดับในการหักเงินชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ไว้แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสหกรณ์เป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิ หนี้ใดจะเป็นหนี้บุริมสิทธิหรือไม่ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่าหนี้ที่จำเลยมีต่อสหกรณ์เป็นเพียงหนี้กู้ยืมเงินไม่ใช่หนี้บุริมสิทธิ ผู้คัดค้านจึงไม่มีสิทธิหักเงินตอบแทนการออกจากงานและเงินชดเชยวันหยุดพักผ่อนของจำเลยส่งให้แก่สหกรณ์ภายหลังจากได้รับแจ้งคำสั่งอายัดจากเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว เพราะเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในคำสั่งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 311 วรรคสี่ (เดิม) ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(พันธุ์เลิศ บุญเลี้ยง-บุญมี จิตะศิริ-แรงรณ ปรีพจน์พจนพิสุทธ์)

ศาลจังหวัดมีนบุรี - นายไชยรัตน์ บุตรแพ

ศาลอุทธรณ์ - นายชาญวิทย์ รักษ์กุลชน

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกาพ.1569/2560

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นย33/2557

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นย62/2557

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 193/12, 193/32, 223, 420, 442

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ม. 10

การที่โจทก์มอบหมายให้จำเลยที่ 1 ฟ้องคดีล้มละลาย บ. แต่จำเลยที่ 1 ไม่ดำเนินการ กลับรายงานเท็จต่อโจทก์ ทำให้โจทก์หลงเชื่อว่ามีกรฟ้องคดีล้มละลาย บ. แล้ว เป็นการกระทำผิดสัญญาจ้างและละเมิดต่อโจทก์ หากจำเลยที่ 1 ดำเนินการฟ้อง บ. ภายในอายุความ แม้ปรากฏว่า บ. ไม่มีทรัพย์สินใดให้บังคับคดีในคดีแพ่งก็ตาม แต่ในคดีล้มละลายมีกระบวนการพิจารณาแตกต่างไปจากการบังคับคดีแพ่งทั่วไป เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะได้สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยให้ลูกหนี้แสดงรายการหรือรายละเอียดของทรัพย์สินที่มีอยู่รวมทั้งสิทธิต่าง ๆ ในการที่จะได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินจากบุคคลภายนอกรวมทั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถใช้สิทธิในการตรวจสอบสินทรัพย์ของ บ. ได้ จึงอาจทำให้โจทก์มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ การที่จำเลยที่ 1 ไม่ฟ้องคดีล้มละลาย บ. จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

ศาลแขวงเชียงใหม่พิพากษาให้ บ. ใช้เงินแก่โจทก์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2543 การนำมูลหนี้ตามคำพิพากษามาฟ้องขอให้ บ. เป็นบุคคลล้มละลาย อันเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องอันตั้งหลักฐานขึ้นโดยคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด จึงมีกำหนดอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/32 นับแต่วันที่ 30 สิงหาคม 2543 อันเป็นวันที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป ตามมาตรา 193/12 แต่โจทก์กลับปล่อยระยะเวลาไว้นาน จึงมีมติให้ฟ้องคดีล้มละลายเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2553 ซึ่งเหลือเวลาอีกประมาณ 2 เดือนเศษ คดีจะขาดอายุความ ย่อมถือว่าโจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ดังนั้นหนี้อันต้องใช้สินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญคือความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด ดังที่บัญญัติไว้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 223 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 442

จำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้าประกันการทำงานของจำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาค้าประกันดังกล่าวด้วย แต่ทั้งนี้ความรับผิดชอบของจำเลยที่ 2 ต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 10 และประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเรียกหรือรับหลักประกันการทำงานหรือหลักประกันความเสียหายในการทำงานจากลูกจ้าง พ.ศ.2551 ส่วนจำเลยที่ 3 เข้าทำสัญญาค้าประกันการทำงานของจำเลยที่ 1 ภายหลังจากที่จำเลยที่ 1 ผิดสัญญาหรือกระทำละเมิดต่อโจทก์แล้ว จำเลยที่ 3 จึงไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนเข้าทำสัญญาค้าประกัน

(สมจิตร ทองศรี-ธีระพงศ์ จิระภาค-จักร์ชัย เยพิทักษ์)

ศาลแรงงานภาค 5 - นายวิชชุพล สุขสวัสดิ์

แหล่งที่มาของข้อมูลผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนกแรงงาน

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา.754/2559

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นพ431/2558

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ425/2559

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 1614, 1737

ส. สละมรดกในขณะที่เป็นลูกหนี้โจทก์ตามคำพิพากษา โดยข้อเท็จจริงได้ความว่า ส. ไม่มีทรัพย์สินอื่นที่โจทก์จะบังคับคดีได้ จึงเป็นการสละมรดกโดยรู้ว่าจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบกรณีมีเหตุเพิกถอนนิติกรรมสละมรดกที่ดินในส่วนของ ส.

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการสละมรดกที่ดินระหว่าง ส. กับจำเลยที่ 2 โดยอ้างว่า ส. สละมรดกที่ดินโดยรู้ว่าการกระทำเช่นนั้นจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของตนเสียเปรียบ การกระทำของ ส. จึงเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ เมื่อ ส. ถึงแก่ความตาย โดยมีจำเลยที่ 1 เป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 ในฐานะทายาทโดยธรรม ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1737

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมสละมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 12052 ตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ระหว่างนายสายัณห์กับจำเลยที่ 2 ให้จำเลยทั้งสองในฐานะทายาทโดยธรรมของนายสายัณห์ และจำเลยที่ 2 ในฐานะส่วนตัวดำเนินการภายใน 7 วัน นับแต่วันพิพากษา หากจำเลยทั้งสองไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาแทน

จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมสละมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 12052 ตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พร้อมสิ่งปลูกสร้างระหว่างนายสายัณห์กับจำเลยที่ 2 ให้จำเลยทั้งสองในฐานะทายาทโดยธรรมของนายสายัณห์และจำเลยที่ 2 ในฐานะส่วนตัวดำเนินการเพิกถอนการจดทะเบียนโอนมรดกในส่วนดังกล่าว หากจำเลยทั้งสองไม่ดำเนินการให้ถือคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาแทน กับให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ในศาลชั้นต้นให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และให้ยกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสองในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

โจทก์และจำเลยที่ 2 ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามที่โจทก์และจำเลยทั้งสองไม่ฎีกาโต้แย้งกันว่า จำเลยทั้งสองเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย นาย กู้เงินจากโจทก์ 800,000 บาท แล้วผิดนัด โจทก์ฟ้องนายสายัณห์ให้ชำระหนี้ ศาลพิพากษาดำเนินการให้นาย กู้ชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ย ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 928/2548 ของศาลชั้นต้น แต่นายสายัณห์ไม่ชำระ โจทก์บังคับคดียึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดได้เงินไม่พอชำระหนี้ นางโสภณีถึงแก่ความตายโดยมีทรัพย์มรดกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 12052 ตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งตกได้แก่นายสายัณห์และจำเลยทั้งสอง ต่อมาวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2555 จำเลยที่ 2 ยื่นคำขอรับโอนมรดกที่ดิน

ดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดิน โดยนาย และจำเลยที่ 1 ให้ถ้อยคำว่าไม่ขอรับมรดกที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว และยินยอมให้จำเลยที่ 2 รับมรดกที่ดินแปลงดังกล่าวได้ เจ้าพนักงานที่ดินจึงจดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 2 เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2555 ต่อมานาย ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2555 และจำเลยที่ 2 จดทะเบียนจำนองที่ดินดังกล่าวแก่นาย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2557

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ว่า กรณีมีเหตุเพิกถอนนิติกรรมสละมรดกที่ดินของนาย หรือไม่ เห็นว่า ในการที่จำเลยที่ 2 ยื่นคำขอจดทะเบียนรับโอนที่ดินมรดก นาย และจำเลยที่ 1 ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าไม่ขอรับมรดกที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และยินยอมให้จำเลยที่ 2 ลงชื่อรับมรดกที่ดินได้ ตามสำเนาบันทึกถ้อยคำทนายที่มีความประสงค์ไม่ขอรับมรดก อันมีความหมายว่านาย และจำเลยที่ 1 สละมรดกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 2 เอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารมหาชนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้น ซึ่งกฎหมายสันนิษฐานว่าแท้จริงและถูกต้อง จำเลยทั้งสองคงให้การต่อสู้ว่านายสายัณห์และจำเลยที่ 1 ไม่ได้สละมรดก แต่จำเลยทั้งสองและนายสายัณห์ประมูลซื้อที่ดินมรดกในระหว่างทนาย โดยจำเลยที่ 2 ประมูลได้ในราคา 300,000 บาท ซึ่งได้ชำระเงินให้แก่นาย

และจำเลยที่ 1 แล้ว เหตุที่จำเลยที่ 2 จดทะเบียนโอนมรดกโดยนายสายัณห์และจำเลยที่ 1 สละมรดกเนื่องจากทำตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานที่ดินแต่จำเลยทั้งสองมิได้นำพยานหลักฐานเข้าสืบต่อสู้ตามข้ออ้าง และไม่ได้นำสืบหักล้างบันทึกถ้อยคำทนายที่มีความประสงค์ไม่ขอรับมรดก ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตามพยานหลักฐานโจทก์ว่านาย สละมรดกที่ดินให้แก่จำเลยที่ 2 โดยเสนาหา เมื่อนาย สละมรดกในขณะที่เป็นลูกหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาโดยข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสายัณห์ไม่มีทรัพย์สินอื่นที่โจทก์จะบังคับคดีได้ จึงเป็นการสละมรดกโดยรู้ว่าจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ กรณีมีเหตุเพิกถอนนิติกรรมสละมรดกที่ดินในส่วนของนาย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 หรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการสละมรดกที่ดินระหว่างนาย กับจำเลยที่ 2 อันหมายถึงขอให้เพิกถอนการสละมรดกที่ดินเฉพาะส่วนของนาย โดยอ้างว่านาย สละมรดกที่ดินโดยรู้ว่าการทำเช่นนั้นจะทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของตนเสียเปรียบ การกระทำของนาย จึงเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ เมื่อนาย ถึงแก่ความตาย โดยมีจำเลยที่ 1 เป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 ในฐานะทายาทโดยธรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1737 ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษาแก้ ให้บังคับตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาให้เป็นพับ (จักร์ชัย เยพิทักษ์-สมชาติ ธีญาวินิชกุล-รังสรรค์ กุลาเลิศ)

ศาลจังหวัดโยธธ - นางสาวบงกช เสมาทอง

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 - นายอุเทน วิภาณรัตน์

แหล่งที่มา กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกาพ.1483/2559

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นพ1011/2556

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ71/2558

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ม. 55

พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ม. 13, 20

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 ม. 31

ระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 กำหนดโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเป็นระเบียบที่จำเลยในฐานะ นายจ้างประกาศใช้บังคับเอง มิได้เกิดจากการแจ้งข้อเรียกร้องของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ปี 2545 จึงเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยาย หากจำเลยประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือ ยกเลิกระเบียบในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ลูกจ้าง จำเลยต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างหรือต้องแจ้งข้อ เรียกร้องต่อลูกจ้างตาม พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 13

เมื่อปรากฏว่าจำเลยได้มีระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และ สวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ให้ยกเลิกความในข้อ 7 ของระเบียบสหกรณ์ ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 แล้วใช้ข้อความ ใหม่แทน เป็นเหตุให้ชั้นเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้จัดการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยมีอัตราค่าจ้าง/ เงินเดือนรวม 40 ขั้น ขั้นต่ำสุด 8,360 บาท และขั้นสูงสุด 54,454 บาท เป็นอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนรวม 38 ขั้น ขั้นต่ำสุด 8,620 บาท และขั้นสูงสุด 51,270 บาท จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการ จ้างที่ทำให้ชั้นเงินเดือนลดลงจากเดิมที่เคยมี 40 ขั้น เหลือเพียง 38 ขั้น แม้ว่าในแต่ละชั้นเงินเดือนตั้งแต่ ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 38 ชั้นเงินเดือนที่กำหนดขึ้นใหม่จะมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนต่อขั้นที่สูงขึ้นอันเป็นการแก้ไข เปลี่ยนแปลงที่เป็นคุณแก่ลูกจ้าง แต่เมื่อลดชั้นเงินเดือนเหลือเพียง 38 ขั้น เป็นเหตุให้ชั้นเงินเดือนที่ 38.5 ถึงชั้นเงินเดือนที่ 40 ซึ่งมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนที่สูงกว่าชั้นเงินเดือนสุดท้ายขั้นที่ 38 ตามระเบียบที่แก้ไข ใหม่ไม่มีอยู่อีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงเฉพาะในส่วนดังกล่าวไม่เป็นคุณต่อโจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างในตำแหน่ง ผู้จัดการ เมื่อโจทก์ไม่ได้ให้ความยินยอมและจำเลยไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา 13 ระเบียบ สหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 และบัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด พ.ศ.2547 ที่กำหนด ชั้นเงินเดือนเพียง 38 ขั้น จึงไม่ถูกต้อง จำเลยต้องกำหนดชั้นเงินเดือนและอัตราค่าจ้าง/เงินเดือน สำหรับ ตำแหน่งผู้จัดการนับแต่ขั้นที่ 38.5 ขึ้นไปเพิ่มเติมให้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 ต่อไป

การเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลกระทบต่อโจทก์ซึ่งมีตำแหน่งเป็น ผู้จัดการ และต้องรับเงินเดือนตามอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนที่จำเลยกำหนดขึ้น แม้จะเป็นชั้นเงินเดือนที่โจทก์ยังไม่ได้ รับจริง โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยได้

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษายกเลิกระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ข้อ 7 (2.5) และปรับขึ้นเงินเดือนประจำปี 2549 ตามระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 ชั้นที่ 40 เป็นเงินเดือน 54,454 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เป็นต้นไปแก่โจทก์ ให้จำเลยปรับอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดตามระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 ขึ้นอีกร้อยละสาม เป็นเงิน 56,087 บาท

จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทสหกรณ์ ออมทรัพย์ จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประโยชน์ทาง เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้ข้อบังคับซึ่งจดทะเบียน ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2544 แทนข้อบังคับฉบับเดิม ดำเนินกิจการโดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามข้อบังคับ ข้อ 61 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชุดที่ 32 ประจำปี 2548 มี 15 คน โจทก์เข้าทำงาน ตำแหน่งผู้จัดการตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2527 ได้ทำหนังสือสัญญาจ้าง ได้ค่าจ้างเริ่มต้นเพียงเดือนละ 3,900 บาท ระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 จำเลยได้กำหนด บัญชีค่าจ้าง/เงินเดือนไว้ จากบัญชีดังกล่าวตำแหน่งผู้จัดการจะมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือน รวม 40 ชั้น ชั้น ต่ำสุด 8,360 บาท และชั้นสูงสุด 54,454 บาท ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ได้วาง แนวทางเกี่ยวกับการบริหารค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์สมาชิก โดยมีตาราง เปรียบเทียบบัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ รวม 3 บัญชี คือบัญชี 7 (1) กับ บัญชี 8 (1) บัญชี 7 (2) กับบัญชี 8 (2) และบัญชี 7 (3) กับบัญชี 8 (3) เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็น สมาชิกปรับปรุงบัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนให้เหมาะสม จำเลยเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมนุม สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ได้เรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อปรับปรุงบัญชี ค่าจ้าง/เงินเดือนขึ้น ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของจำเลยครั้งที่ 6/2547 มีมติให้ใช้บัญชี 8 (2) แทนบัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนเดิม จึงได้ออกระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของ สหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 กำหนดบัญชีค่าจ้าง/เงินเดือนของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2547 ขึ้น โดยให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 เป็นต้นไปบัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือน ได้ผ่านความเห็นชอบจากนาย ทะเบียนสหกรณ์ออมทรัพย์แล้ว แต่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีข้อสังเกตว่า บัญชีค่าจ้าง/เงินเดือน พ.ศ.2547 ตำแหน่งผู้จัดการ ชั้นสูงสุดต่ำกว่าบัญชีค่าจ้าง/เงินเดือน พ.ศ.2544 เดิม จากบัญชีใหม่ตำแหน่งผู้จัดการจะมีอัตราค่าจ้าง/เดือนรวม 38 ชั้น ชั้นต่ำสุด 8,620 บาท และชั้นสูงสุด 51,270 บาท ขณะที่ปรับใช้บัญชีใหม่โจทก์ได้รับค่าจ้าง เงินเดือนตามบัญชีเดิมในอัตรา 47,570 บาท เมื่อปรับเป็นบัญชีใหม่โจทก์จะได้ค่าจ้าง/เงินเดือน 49,000 บาท เป็นผลให้รับเงินเพิ่มขึ้น 1,430 บาทต่อเดือน เจ้าหน้าที่ทุกคนต่างก็ได้รับค่าจ้าง/เงินเดือนเพิ่มขึ้นทุก คน โจทก์ไม่พอใจเพราะอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนสำหรับผู้จัดการตามบัญชีใหม่ชั้นสูงสุดจำนวนเงินน้อยกว่า บัญชีเดิม จึงมีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อประธานกรรมการจำเลยและอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ 1 มีความเห็นว่า บัญชีอัตราค่าจ้าง/

เงินเดือน พ.ศ.2547 ขัดต่อพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 20 นับแต่ พ.ศ.2545 สมาชิกของจำเลยมีจำนวนลดน้อยลง และผลประกอบการของจำเลยลดน้อยลงตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา

โจทก์อุทธรณ์ว่า การที่จำเลยแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 ข้อ 7 (2.5) ที่กำหนดอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนผู้จัดการชั้นสูงสุด 54,454 บาท เป็น 51,270 บาท ตามระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 เป็นการแก้ไขที่ไม่เป็นคุณและลดสิทธิประโยชน์ของโจทก์ และยังทำให้โจทก์ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี 2549 เนื่องจากขึ้นเงินเดือนเต็ม การแก้ไขระเบียบจำเลยไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 13 เห็นว่า ตามระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 เป็นระเบียบที่กำหนดโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของจำเลย และเป็นระเบียบที่จำเลยในฐานะนายจ้างประกาศใช้บังคับเอง มิได้เกิดจากการแจ้งข้อเรียกร้องของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ปี 2545 จึงถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยาย หากจำเลยประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกระเบียบในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ลูกจ้าง จำเลยจะต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างหรือมิฉะนั้น จำเลยจะต้องแจ้งข้อเรียกร้องต่อลูกจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 13 จนมีการเจรจาตกลงกัน หรือหากไม่สามารถตกลงกันได้ก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ต่อไป เมื่อปรากฏว่าจำเลยได้มีระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ให้ยกเลิกความในข้อ 7 ของระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 แล้วใช้ข้อความใหม่แทนเป็นเหตุให้ขึ้นเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้จัดการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนรวม 40 ขั้น ขั้นต่ำสุด 8,360 บาท และขั้นสูงสุด 54,454 บาท เป็นอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนรวม 38 ขั้น ขั้นต่ำสุด 8,620 บาท และขั้นสูงสุด 51,270 บาท จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่ทำให้ขึ้นเงินเดือนลดลงจากเดิมที่เคยมี 40 ขั้น เหลือเพียง 38 ขั้น แม้ว่าในแต่ละขั้นเงินเดือนตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 38 เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วขั้นเงินเดือนที่กำหนดขึ้นใหม่จะมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนต่อขั้นที่สูงขึ้นในส่วนนี้เป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เป็นคุณแก่ลูกจ้างจึงชอบแล้ว แต่เมื่อลดขั้นเงินเดือนเหลือเพียง 38 ขั้น เป็นเหตุให้ขั้นเงินเดือนที่ 38.5 ถึงขั้นเงินเดือนที่ 40 ซึ่งมีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนที่สูงกว่าขั้นเงินเดือนสุดท้ายขั้นที่ 38 ตามระเบียบที่แก้ไขใหม่ไม่มีอยู่อีกต่อไป จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเฉพาะในส่วนที่ไม่เป็นคุณต่อโจทก์ เมื่อโจทก์ไม่ได้ให้ความยินยอมและจำเลยไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ก่อนเช่นนี้ ระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 และบัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ รพช. จำกัด พ.ศ.2547 ที่กำหนดขั้นเงินเดือนเพียง 38 ขั้น จึงไม่ถูกต้อง จำเลยจึงต้องกำหนดขั้นเงินเดือนและอัตราค่าจ้าง/เงินเดือน สำหรับตำแหน่งผู้จัดการนับแต่ขั้นที่ 38.5 ขึ้นไปเพิ่มเติมให้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 ต่อไป การเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลกระทบต่อโจทก์ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการและต้องรับเงินเดือนตามอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนที่จำเลยกำหนดขึ้น แม้จะเป็นขั้นเงินเดือนที่โจทก์ยังไม่ได้รับจริง โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยได้ ที่ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์โจทก์ฟังขึ้นบางส่วน

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยกำหนดชั้นเงินเดือนและอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนตามระเบียบสหกรณ์
ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และสวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 และ
บัญชีอัตราค่าจ้าง/เงินเดือนของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด พ.ศ.2547 ตั้งแต่ชั้นที่ 38.5 ขึ้น
ไปให้ไม่น้อยกว่าที่เคยกำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และ
สวัสดิการเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ พ.ศ.2544 นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลแรงงานกลาง

(สุนทร ทรงฤกษ์-ชัยวัฒน์ เวียงธีรวัฒน์-อนันต์ ชุมวิสูตร)

ศาลแรงงานกลาง - นายอนันต์ โรจนเนืองนิตย์

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนกแรงงาน

หมายเลขคดีศาลฎีกา.1448/2549

หมายเลขคดีศาลชั้นต้นพ193/2549

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ3242/2549

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 420

สหกรณ์โจทก์มีระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ พ.ศ. 2520 ข้อ 8 ว่า
เหรียญหรือเจ้าหน้าที่การเงินของสหกรณ์จะเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ไว้ได้ไม่เกินหนึ่งพันบาท เงิน
สดส่วนที่เกินให้นำส่งเข้าฝากในธนาคารที่สหกรณ์เปิดบัญชีเงินฝากไว้ ในกรณีจำเป็นไม่สามารถนำเข้า
ฝากได้ทันในเวลานั้น ๆ ให้ทำบันทึกเสนอประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการทราบและให้นำส่ง
เข้าฝากในวันแรกที่เปิดทำการ เงินสดที่เก็บรักษาไว้ดังกล่าวข้างต้นให้เก็บรักษาไว้ในตู้নিরภัยของสหกรณ์
ซึ่งจำเลยทราบระเบียบดังกล่าวตั้งอยู่แล้วการที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบกลับเก็บรักษาเงินสดของโจทก์
ไว้เป็นจำนวนมากถึง 43,878.22 บาท โดยละเลยไม่นำส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทไปฝากธนาคาร ทั้งไม่ทำ
บันทึกเสนอประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการของโจทก์รับทราบ และเก็บรักษาลูกกุญแจตู้
নিরภัย เก็บเงินไว้ในโต๊ะทำงานซึ่งอยู่ห่างตู้নিরภัยเพียง 1 เมตร ง่ายต่อการที่คนร้ายจะค้นพบแล้วนำไปไข
เปิดตู้নিরภัยนั้นพฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อมีคนร้าย
ลักลอบเข้ามางัดโต๊ะทำงานและค้นได้ลูกกุญแจนำไปไขตู้নিরภัยแล้วลักเอาเงินสดจำนวนดังกล่าวข้างต้นไป
ความเสียหายย่อมเป็นผลโดยตรงจากการประมาทเลินเล่อของจำเลย ถือได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อ
โจทก์

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้
คนร้ายสามารถลักเงินสดของโจทก์ไป ขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าเสียหายเท่ากับจำนวนเงินที่ถูกลักพร้อม
ดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยให้การว่าไม่ได้ประมาทเลินเล่อ เหตุที่เงินหายเพราะมีคนร้ายเข้ามาโจรกรรมโดยงัดโต๊ะ
ทำงานของจำเลย เอาลูกกุญแจตู้নিরภัยไปไขตู้নিরภัย แล้วลักเงินไปเอง จำเลยจึงไม่ได้ทำละเมิดโจทก์

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 43,878.22 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่ง
ต่อปีนับแต่วันที่ 28 พฤษภาคม 2525 ไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่จำเลยฎีกาว่า การที่จำเลยฝ่าฝืนระเบียบที่ดีหรือเก็บลูกกุญแจไว้ในลิ้นชัก
โต๊ะทำงานก็ดี ยังไม่เป็นการประมาทเลินเล่อและไม่เป็นการละเมิดนั้น เห็นว่า เป็นฎีกาในปัญหาข้อ
กฎหมาย การพิจารณาวินิจฉัยในปัญหานี้จำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์รับฟังเป็นยุติแล้วว่า
จำเลยเป็นเหรียญมีหน้าที่เก็บรักษาเงินของโจทก์โจทก์มีระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน

ของสหกรณ์พ.ศ. 2520 ข้อ 8 ว่า 'เหรียญหรือเจ้าหน้าที่การเงินของสหกรณ์จะเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ไว้ได้ไม่เกินหนึ่งพันบาท เงินสดส่วนที่เกินให้นำส่งเข้าฝากในธนาคารที่สหกรณ์เปิดบัญชีเงินฝากไว้ ในกรณีจำเป็นไม่สามารถนำเข้าฝากได้ทันในเวลานั้น ๆ ให้ทำบันทึกเสนอประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการทราบและให้นำส่งเข้าฝากในวันแรกที่เปิดทำการ เงินสดที่เก็บรักษาไว้ดังกล่าวข้างต้นให้เก็บรักษาไว้ในตู้নিরภัยของสหกรณ์(ในระหว่างที่สหกรณ์ยังไม่มีตู้নিরภัยให้ประธานกรรมการนำฝากไว้ในตู้নিরภัยของทางราชการ) เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2525 จำเลยได้เก็บเงินสดจำนวน 43,878.22 บาทของโจทก์ไว้โดยไม่นำเข้าฝากธนาคารที่โจทก์เปิดบัญชี จำเลยได้นำเงินเข้าเก็บไว้ในตู้নিরภัยของทางราชการโดยไม่ได้ทำบันทึกเสนอเพื่อขออนุมัติต่อประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการของโจทก์ต่อมามีคนร้ายจัดโตะที่จำเลยเก็บลูกกุญแจตู้নিরภัยไว้แล้วนำลูกกุญแจไปไขตู้নিরภัยเอาเงินจำนวนดังกล่าวของโจทก์ไปพิเคราะห์แล้วเห็นว่า จำเลยทราบระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินของโจทก์ที่อยู่แล้วว่าห้ามมิให้เหรียญหรือเจ้าหน้าที่การเงินของโจทก์เก็บรักษาเงินสดไว้เกินจำนวนหนึ่งพันบาท เงินส่วนที่เกินให้ฝากธนาคารที่โจทก์เปิดบัญชีเงินฝากไว้ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำเข้าฝากได้ทันตามเวลาให้ทำบันทึกเสนอประธานหรือรองประธานกรรมการโจทก์ทราบ และให้นำส่งเข้าฝากในวันแรกเปิดทำการ แต่จำเลยก็ไม่ยอมปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว กลับเก็บรักษาเงินสดของโจทก์ไว้เป็นจำนวนมากถึง 43,878.22 บาท โดยละเลยไม่ยอมนำส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทไปฝากธนาคาร ทั้งไม่ทำบันทึกเสนอให้ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการของโจทก์ทราบอีกด้วย ส่วนลูกกุญแจตู้নিরภัยเก็บเงินจำเลยก็ไม่ได้เก็บรักษาตามระเบียบ แต่กลับนำไปเก็บในโตะทำงานซึ่งอยู่ห่างตู้নিরภัยเพียงประมาณ 1 เมตร ง่ายต่อการที่คนร้ายจะค้นหาพบแล้วนำไปไขเปิดตู้নিরภัย พฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อมีคนร้ายลักลอบเข้ามาจัดโตะทำงาน และค้นได้ลูกกุญแจนำไปไขตู้নিরภัยแล้วลักเอาเงินสดจำนวนดังกล่าวไป ย่อมเป็นผลโดยตรงจากการประมาทเลินเล่อของจำเลย ถือได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

พิพากษายืน.

(ประชา บุญวนิช-ตุลิต วราโห-คำนิ่ง อุไรรัตน์)

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 406

แม้ลายมือชื่อจำเลยในการทำนิติกรรมยื่นขอกู้และทำสัญญากู้ไว้แก่โจทก์จะเป็นลายมือชื่อปลอมที่ภริยาจำเลยเป็นผู้ดำเนินการให้แทน แต่จำเลยได้รับเงินกู้จากโจทก์ไปแล้ว การที่จำเลยได้รับเงินจากการกู้ยืมที่มีลายมือชื่อปลอมจึงเป็นการรับเงินกู้ไว้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ จำเลยต้องคืนเงินแก่โจทก์ในฐานะลามิควรรได้

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 1,318,983.94 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี จากต้นเงิน 1,284,667.44 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง กับให้โจทก์ชดใช้ค่าตรวจพิสูจน์หลักฐานแก่จำเลยเป็นเงิน 40,269 บาท ค่าฤชาธรรมเนียมนอกจากนี้ให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษากลับ ให้จำเลยชำระเงิน 1,284,667.44 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน 2555 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 20,000 บาท ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมที่เป็นค่าตรวจพิสูจน์เอกสารให้ตกเป็นพับแก่จำเลยและให้จำเลยคืนเงิน 40,269 บาท แก่ศาลชั้นต้น ภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด มิฉะนั้นให้ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีเพื่อให้ได้เงินจำนวนดังกล่าว กลับคืนมายังศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า จำเลยเป็นสมาชิกของโจทก์ นาง เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยและเป็นพนักงานของโจทก์ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 ถึงวันที่ 29 ตุลาคม 2555 นาง เป็นผู้จัดทำคำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญ เป็นสัญญาเลขที่ 1303 ระบุว่า จำเลยเป็นผู้ขอกู้เงิน 372,000 บาท ตกลงจะชำระคืนเป็นงวดรายเดือน เดือนละ 3,500 บาท พร้อมดอกเบี้ยรวม 107 งวด เว้นแต่งวดสุดท้ายขอส่ง 1,000 บาท ตั้งแต่งวดประจำเดือนเมษายน 2554 เป็นต้นไป และมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของจำเลยในช่องผู้กู้ คำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญ ยังมีข้อความระบุว่า จำเลยได้รับเงินกู้ 372,000 บาท โจทก์โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เลขที่ 901-1-61226-4 และมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของจำเลยในช่องผู้กู้/ผู้รับเงิน รวมทั้งมีข้อความว่า หักหนี้สามัญเดิมและดอกเบี้ยเป็นเงิน 334,500 บาท คงเหลือ 37,500 บาท นาง เป็นผู้จัดทำคำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญ เป็นสัญญาเลขที่ 1966/54 ระบุว่า จำเลยเป็นผู้ขอกู้เงิน 1,200,000 บาท ตกลงจะชำระคืนเป็นงวดรายเดือน เดือนละ 8,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยรวม 150 งวด ตั้งแต่งวดประจำเดือนสิงหาคม 2554 เป็นต้นไป และมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของจำเลยในช่องผู้กู้ คำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญยังมีข้อความระบุว่า

จำเลยได้รับเงินกู้ 1,200,000 บาท โจทก์โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เลขที่ 15019480 และมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของจำเลยในช่องผู้กู้/ผู้รับเงิน รวมทั้งมีข้อความว่า หักหนี้ สามัญเดิมและดอกเบี้ยเป็นเงิน 358,000 บาท หนี้ฉุกเฉินและดอกเบี้ย 446.27 บาท คงเหลือ 841,553.73 บาท และด้านหลังคำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญเป็นหนังสือค้ำประกันเงินกู้สามัญและคำเตือนผู้ค้ำประกัน ที่ระบุว่า

โดยมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของบุคคลทั้งสี่คนในช่องผู้ค้ำประกันที่อยู่ด้านล่างด้วย นาง . . . เป็นผู้จัดทำคำ ขอกู้และสัญญาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอาชีพ เป็นหนังสือที่ 1366 ระบุว่า จำเลยเป็นผู้ขอกู้เงิน 200,000 บาท ตกลงจะชำระคืนเป็นงวดรายเดือน เดือนละ 2,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยรวม 100 งวด ตั้งแต่งวด ประจำเดือนกรกฎาคม 2555 เป็นต้นไป และมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของจำเลยในช่องผู้กู้ คำขอกู้และ สัญญาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอาชีพดังกล่าวยังมีข้อความระบุว่า ยอดเงินที่อนุมัติ 200,000 บาท หักหนี้ฉุกเฉิน 89,700 บาท คงเหลือ 110,300 บาท โอนเข้าบัญชีธนาคารเลขที่ 15019480 และมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็น ของจำเลยในช่องผู้รับเงินและด้านหลังคำขอกู้และสัญญาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอาชีพเป็นหนังสือค้ำประกัน เงินกู้สามัญเพื่อส่งเสริมอาชีพระบุว่า

ผู้ค้ำประกัน โดยมีลายมือชื่อที่ระบุว่า เป็นของ . . . อยู่ในช่องผู้ค้ำประกันด้วย ศาลชั้นต้นส่งคำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญ คำขอกู้และ สัญญาเงินกู้เพื่อส่งเสริมอาชีพ ไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการ ตรวจพิสูจน์ระบุว่า ลายมือชื่อในช่องผู้กู้ไม่ตรงกับตัวอย่างลายมือชื่อจำเลย

มีปัญหาคำต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยว่า จำเลยต้องรับผิดชอบโจทก์ตามฟ้องหรือไม่ จำเลยฎีกาว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานว่า โจทก์ได้โอนเงินตามคำขอกู้และสัญญากู้เงินสามัญ คำขอกู้และสัญญากู้เงิน เพื่อส่งเสริมอาชีพ เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เลขที่ 901-1-61226-4 ของจำเลย รวมทั้งโจทก์ไม่มีหลักฐานว่า มีการโอนเงิน 741,553.73 บาท เข้าในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเลขที่ 15019480 ดังนั้น จำเลยจึงไม่ได้รับเงินกู้จากโจทก์ คำขอกู้เงินไม่มีลายมือชื่อคู่สมรสให้ความยินยอม คำ ขอกู้เงินระบุว่าอนุมัติวันที่ 8 สิงหาคม 2554 แต่ตามเอกสารกลับระบุว่าวันที่ 5 สิงหาคม 2554 มีการโอน เงินจำนวน 741,553.73 บาท จึงเป็นการโอนเงินก่อนการอนุมัติ ระบุว่าเมื่อนำเงินที่หักกับหนี้เดิม คงเหลือเงิน 841,553.37 บาท แต่ตามเอกสารโจทก์โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเลขที่ 15019480 เพียง 741,553.73 บาท ทั้งบัญชีดังกล่าวไม่ใช่บัญชีของจำเลย คำขอกู้และสัญญากู้เงิน ร้อย ตำรวจเอกประเสริฐได้ลงลายมือชื่อรับรองว่าเป็นผู้บังคับบัญชาจำเลย ทั้งที่ร้อยตำรวจเอกประเสริฐไม่ได้ เป็นผู้บังคับบัญชาจำเลย นอกจากนี้

ยังลงลายมือชื่อเป็นผู้อนุมัติให้กู้เงินโดย . . . ไม่มีอำนาจ ต่อมาจำเลยได้ทำบันทึกของดส่งเงินกู้และแจ้งว่ามีการปลอมแปลงลายมือ ชื่อและเอกสารต่าง ๆ ของจำเลยนำไปกู้เงินจากโจทก์ โจทก์ประชุมเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเห็นควรฟ้อง จำเลยขอศาลฎีกามีควรรู้ได้ ทั้งที่โจทก์ควรฟ้องจำเลยฐานผิดสัญญาเงิน การกระทำของโจทก์เป็นการใช้ สิทธิโดยไม่สุจริต การที่โจทก์หักเงินเดือนของจำเลยเพื่อชำระหนี้โจทก์เนื่องจากมีการตกลงกันไว้ว่าให้หัก เงินจำเลยได้ตามสัญญาเงิน จำเลยไม่ได้เป็นผู้ทำสัญญา จำเลยยอมไม่ทราบโจทก์ได้หักเงินเดือน ของจำเลยเพื่อชำระหนี้ ใบเสร็จเป็นเพียงเอกสารที่แสดงว่าโจทก์ได้รับเงินจากจำเลย จำเลยไม่ได้ลง ลายมือชื่อรับทราบ การหักเงินโจทก์ไม่ได้แจ้งให้จำเลยทราบ โจทก์เพียงแต่แจ้งต้นสังกัดของจำเลย ใบเสร็จไม่มีลายมือชื่อผู้จัดการของโจทก์และเจ้าหน้าที่ผู้รับเงิน พยานหลักฐานโจทก์รับฟังไม่ได้ว่าจำเลย ทราบหรือยินยอมให้มีการหักเงินเดือนจำเลยเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ นางสุดาไม่ใช่ตัวแทนเขตของจำเลย โจทก์ทราบว่าการยื่นคำขอกู้และทำสัญญา นาง . . . เป็นผู้ปลอมลายมือชื่อจำเลยและผู้ค้ำประกัน

ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการกู้เงิน การที่โจทก์ฟ้องจำเลยฐานลามิควรรได้ เป็นการใช้สิทธิโดยไม่
สุจริต จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยและนาง เป็นสามีภริยากัน นาง
เป็นพนักงานของโจทก์ ส่วนจำเลยเป็นข้าราชการตำรวจและเป็นสมาชิกโจทก์ จำเลยกู้ยืมเงินและรับเงิน
372,000 บาท ไปจากโจทก์ จำเลยกู้ยืม 1,200,000 บาท ไปจากโจทก์ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คน เป็นผู้
ค้ำประกัน การกู้เงินดังกล่าวจำเลยยินยอมให้โจทก์หักกลบลบหนี้ตามสัญญาฉบับลงวันที่ 17 มีนาคม
2554 และจำเลยกู้ยืมเงิน 200,000 บาท ไปจากโจทก์ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน เป็นผู้ค้ำประกัน
จำเลยได้ผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยแก่โจทก์ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555 คงค้างชำระ
1,284,667.44 บาท แม้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ในการกู้เงินโจทก์ตามฟ้อง นาง ได้ยกยอกเอกสารสำเนา
บัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้านและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องของจำเลยและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ค้ำประกัน
โดยนาง ได้ปลอมลายมือชื่อจำเลยในฐานะผู้ขอกู้เพื่อรับเงินตามสัญญากู้ตาม แต่ภายหลังการกู้เงิน
โจทก์ได้หักเงินจากเงินเดือนของจำเลยทุกเดือนเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ หลังจากการหักเงินเดือนจำเลย
ในแต่ละเดือน โจทก์ได้ออกใบเสร็จเพื่อแสดงว่ามีการหักเงินเดือนจำเลยเพื่อชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย
และส่งมอบใบเสร็จให้แก่ต้นสังกัดของจำเลยมาโดยตลอด จำเลยซึ่งถูกโจทก์หักเงินเดือนทุกเดือน ตั้งแต่
เดือนมีนาคม 2554 จนถึงเดือนกรกฎาคม 2555 จำเลยกลับมิได้โต้แย้งโจทก์ว่าโจทก์ไม่มีสิทธิหัก
เงินเดือนจำเลย ที่จำเลยอ้างว่า สมุดเงินฝากก็ดี บัตรเอทีเอ็มของจำเลยก็ดี ถูกนาง ภริยาจำเลยเป็นผู้
เก็บ การที่โจทก์หักเงินเดือนจำเลยจึงทำให้จำเลยไม่ทราบเรื่องนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเพราะเงินเดือน
จำเลยที่ถูกโจทก์หักในแต่ละเดือนมีจำนวนเงินสูง กรณีไม่น่าเชื่อว่า จำเลยจะไม่ทราบว่าโจทก์หักเงินเดือน
ของจำเลยเพื่อชำระหนี้การกู้ยืมเงินตามที่จำเลยอ้างในฎีกา ดังนั้น แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่า การทำนิติ
กรรมการยื่นขอกู้และทำสัญญากู้ตามฟ้องจะไม่ใช้ลายมือชื่อจำเลยแต่เป็นลายมือชื่อปลอมที่นาง ภริยา
จำเลยเป็นผู้ดำเนินการให้แทน การที่จำเลยไม่ได้แย้งการหักเงินเดือนจำเลยชำระหนี้ จึงน่าเชื่อว่าจำเลย
ได้รับเงินกู้จากโจทก์ครบถ้วนแล้ว การที่จำเลยฎีกาอ้างว่า ใบเสร็จเป็นเพียงแสดงว่าโจทก์ได้รับเงินจาก
จำเลย จำเลยไม่ได้ลงลายมือชื่อรับทราบก็ดี หรือใบเสร็จไม่มีลายมือชื่อผู้จัดการโจทก์และเจ้าหน้าที่ผู้รับ
เงินก็ดี รวมทั้งฎีกาข้ออื่นที่จำเลยอ้างในฎีกา ไม่มีน้ำหนักพอให้รับฟังได้ว่าจำเลยไม่ได้รับเงินกู้จากโจทก์
ตามฟ้อง การที่จำเลยได้รับเงินจากการกู้ยืมเงินที่มีลายมือชื่อปลอม จึงเป็นการรับเงินกู้ไว้โดยปราศจาก
มูลอันจะอ้างกฎหมายได้และเป็นทางให้โจทก์เสียเปรียบ จำเลยจึงต้องคืนเงินที่ค้างชำระให้แก่โจทก์ในฐานะ
ลามิควรรได้ การฟ้องคดีของโจทก์ไม่ใช่กรณีที่ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตตามที่จำเลยอ้างในฎีกา ที่ศาลอุทธรณ์
ภาค 9 พิพากษามาโดยละเอียดนั้น ชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(นิพนธ์ พิษยพาณิชย์-รัชพันธ์ ประพุทธนิติสาร-แก้ว เวศอุไร)

ศาลจังหวัดสงขลา - นายสากล รัตนคามินี

ศาลอุทธรณ์ภาค 9 - นายกิตติพงษ์ ศิริโรจน์

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกาพ.2786/2558

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นพ157/2556

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ891/2557

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 420

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ม. 249

อำนาจฟ้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนแต่ศาลจะหยิบยกขึ้นวินิจฉัยหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาล จำเลยรับเงินกู้ไปจากโจทก์แล้วมีหน้าที่ต้องนำไปมอบให้ผู้กู้โดยตรงตามหน้าที่ตามข้อบังคับของโจทก์ แม้จะฟังว่าจำเลยมอบเงินกู้ดังกล่าวให้ผู้อื่นรับไปมอบให้ผู้กู้ จำเลยก็ไม่พ้นความรับผิดชอบ เมื่อผู้กู้ไม่ได้รับเงินกู้การกระทำของจำเลยย่อมเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวังอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์อนุมัติเงินกู้สามัญให้สมาชิกผู้กู้ จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์โดยรับเงินดังกล่าวไปแล้วไม่นำไปมอบให้ผู้กู้ตามหน้าที่ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินแก่โจทก์ จำนวน 71,268.49 บาท พร้อมดอกเบี้ย จำเลยให้การว่าจำเลยไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 33,063.69 บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ จำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ในปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องจำเลยฎีกาว่าผู้รับมอบอำนาจของโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทนโจทก์เพราะไม่ได้ระบุในหนังสือมอบอำนาจให้มีอำนาจฟ้องจำเลย และคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์ซึ่งเป็นผู้มอบอำนาจได้สิ้นสภาพไปก่อนฟ้องจำเลย เห็นว่า จำเลยมิได้ให้การต่อสู้คดีในข้อนี้ไว้ จึงไม่มีประเด็นที่โต้แย้งกันขึ้นว่ากล่าวตั้งแต่ศาลชั้นต้น แม้เรื่องอำนาจฟ้องจะเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน การที่ศาลจะหยิบยกขึ้นวินิจฉัยหรือไม่ เป็นดุลพินิจของศาล ที่ศาลอุทธรณ์ไม่ยกขึ้นวินิจฉัยชอบแล้วที่จำเลยฎีกาว่า จำเลยไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์นั้นได้ความว่า จำเลยได้รับเงินกู้ของนาย และนาง ไปจากโจทก์โดยไม่มีหนังสือมอบอำนาจของผู้กู้ให้จำเลยรับเงินกู้แทน เงินดังกล่าวจึงเป็นของโจทก์อยู่ จำเลยสามารถรับเงินดังกล่าวไปได้ น่าจะเกิดจากความไว้วางใจของเจ้าหน้าที่ของโจทก์ที่เห็นว่าจำเลยเป็นถึงเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์แต่เมื่อจำเลยรับเงินดังกล่าวไปจากโจทก์แล้ว จำเลยมีหน้าที่ต้องนำเงินดังกล่าวไปมอบให้แก่ผู้กู้โดยตรงตามหน้าที่ ตามข้อบังคับของโจทก์ เอกสารหมาย จ.9 แม้จะฟังว่าจำเลยมอบเงินดังกล่าวให้ผู้อื่นรับไปมอบให้ผู้กู้ จำเลยก็หาพ้นความรับผิดชอบไม่เมื่อได้ความว่าผู้กู้ไม่ได้รับเงินกู้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวังอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จำเลยจึงรับผิดชอบต่อโจทก์"

พิพากษายืน

(บุญส่ง วรรณกลาง-วิทวัส อยู่วัฒนา-ตัน เวทไว)

แหล่งที่มาเนติบัณฑิตยสภา

แผนก

หมายเลขคดีศาลฎีกา

หมายเลขคดีศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 1474, 1476, 1484

จำเลยกับโจทก์สมัครใจแยกกันอยู่ แต่เมื่อยังมีได้จดทะเบียนหย่ากัน จำเลยกับโจทก์จึงยังมีฐานะเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาในระหว่างสมรสย่อมเป็นสินสมรสตาม ป.พ.พ. มาตรา 1474 (1) เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เงินชดเชย เงินค่าตอบแทนพิเศษเนื่องจากการลาออก เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และเงินโบนัส ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้มาระหว่างสมรสจึงเป็นสินสมรส

การจัดการสินสมรสนอกจากกรณีตาม ป.พ.พ. มาตรา 1476 วรรคหนึ่ง จำเลยหรือโจทก์ซึ่งเป็นสามีภริยาย่อมมีอำนาจจัดการได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่การจัดการสินสมรสจะต้องจัดการด้วยความระมัดระวังไม่ให้เป็นที่เสียหายและต้องไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความเสียหายแก่สินสมรสตามมาตรา 1476 วรรคสอง และมาตรา 1484 (1) (5)

จำเลยเป็นฝ่ายจัดการสินสมรส แต่จำเลยมอบอำนาจให้สหกรณ์ออมทรัพย์รับเงินค่าตอบแทนพิเศษ เงินชดเชย เงินโบนัส และเงินได้อื่น ๆ ที่จำเลยมีสิทธิได้รับจากการไฟฟ้านครหลวง รวมทั้งเงินค่าหุ้นของจำเลยในสหกรณ์ออมทรัพย์ชำระหนี้จำนวนโดยโจทก์มิได้รู้เห็นหรือให้สัตยาบันในหนี้จำนวนส่วนนี้ และสหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับเงินค่าหุ้นของจำเลย 186,000 บาท และรับเงินจากการไฟฟ้านครหลวง 300,000 บาท รวมเป็นเงิน 486,000 บาท นำมาชำระหนี้จำนวนของจำเลยบางส่วนแล้ว จำเลยยังได้รับเงิน 564,825 บาท ไปจากการไฟฟ้านครหลวงอีกด้วย ซึ่งเงินจำนวนหลังนี้จำเลยได้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของจำเลยฝ่ายเดียวโดยโจทก์และบุตรมิได้รับการช่วยเหลือเลี้ยงดูจากจำเลย คงเหลือเงินสินสมรสอยู่เพียง 1,221,340 บาท ถือได้ว่าเป็นการจัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด และทำความเสียหายให้แก่สินสมรส รวมทั้งไม่นำเงินสินสมรสนั้นมาอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ด้วย โจทก์จึงมีเหตุสมควรร้องขอให้แยกสินสมรสได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1484 (1) (2) (5)

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย จดทะเบียนสมรสเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2516 มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือนาย' อายุ 27 ปี และนาย' อายุ 22 ปี ซึ่งเป็นคนทุพพลภาพ โจทก์เป็นแม่บ้าน ส่วนจำเลยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจทำงานที่การไฟฟ้านครหลวง ปี 2526 จำเลยแยกไปอยู่กินฉันสามีภริยากับหญิงอื่นแต่ยังคงอุปการะเลี้ยงดูโจทก์และบุตรทั้งสองบ้าง จนกระทั่งปี 2543 จำเลยไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์และบุตร จำเลยได้ลาออกจากการไฟฟ้านครหลวงเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2544 เป็นการลาออกก่อนเกษียณอายุ จำเลยได้รับเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจำนวน 1,020,000 บาท เงินชดเชยจำนวน 6 เท่าของเงินเดือนสุดท้ายเป็นเงิน 172,890 บาท เงินจากการลาออกตามโครงการร่วมใจจากการไฟฟ้านครหลวงจำนวน 864,450 บาท เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 184,000 บาท (ที่ถูก

186,000) รวมเป็นเงิน 2,241,340 บาท เงินดังกล่าวเป็นสินสมรส โจทก์ขอแบ่งเพื่อเก็บไว้เป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์และบุตรซึ่งเป็นคนทุพพลภาพ จำเลยเพิกเฉยและไม่อุปการะเลี้ยงดูโจทก์และบุตรซึ่งทุพพลภาพอีกต่อไป จำเลยมีพฤติการณ์ชอบเที่ยวและติดพันนักร้อง หากให้จำเลยจัดการสินสมรสทั้งหมดตามลำพังอาจทำความเสียหายให้แก่สินสมรสได้ ขณะนี้มีสินสมรสเหลือเพียง 1,221,340 บาท โจทก์ขอแยกส่วนของโจทก์ที่หนึ่งออกมาจัดการเองเป็นเงิน 610,670 บาท ขอให้บังคับจำเลยแบ่งสินสมรสให้โจทก์จำนวน 610,670 บาท และให้โจทก์เป็นผู้จัดการสินสมรสดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวกับให้จำเลยจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์และบุตรเดือนละ 3,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป

จำเลยให้การว่า จำเลยจดทะเบียนสมรสกับโจทก์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2516 มีบุตรด้วยกัน 2 คน จำเลยหาเลี้ยงครอบครัวแต่ผู้เดียว โจทก์ไม่ให้ความเคารพและให้เกียรติจำเลยโดยจะหาเหตุทะเลาะกับจำเลยเสมอ เป็นเหตุให้จำเลยไม่สามารถทนอยู่กับโจทก์ได้ จึงได้แยกกันอยู่ตั้งแต่ปี 2526 แต่จำเลยยังอุปการะเลี้ยงดูบุตรทั้งสองและช่วยเหลือโจทก์ตามสมควร จำเลยประกอบกิจการร้านอาหารโดยได้กู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น จำนวน 2,000,000 บาท กู้ยืมจากสหกรณ์ออมทรัพย์

จำนวน 900,000 บาทเศษ เงินที่ได้จากการลาออกจากการไฟฟ้านครหลวงไม่เป็นสินสมรส จำเลยทำสัญญายกเงินที่ได้จากการลาออกชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์

ตั้งแต่วันที่ 2544 จำเลยไม่ได้นำเงินที่ได้จากการลาออกไปลงทุนค้าขายกับหญิงอื่น ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้แยกสินสมรสจำนวน 610,670 บาท ออกเป็นส่วนหนึ่งของโจทก์ ค่าขอของโจทก์นอกจากนี้ให้ยก ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่า โจทก์และจำเลยเป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย จดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2516 มีบุตรด้วยกัน 2 คน จำเลยทำงานที่การไฟฟ้านครหลวง ส่วนโจทก์เป็นแม่บ้าน ต่อมาปี 2526 โจทก์จำเลยสมัครใจแยกกันอยู่ ปี 2544 จำเลยลาออกจากการไฟฟ้านครหลวงและได้รับเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้านครหลวงจำนวน 1,020,000 บาท เงินชดเชย 6 เท่าของเงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นเงิน 172,890 บาท เงินตอบแทนพิเศษเนื่องจากการลาออกจากโครงการร่วมใจจากการไฟฟ้านครหลวง 30 เท่าของเงินเดือนสุดท้ายเป็นเงิน 864,450 บาท เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

จำนวน 186,000 บาท เงินโบนัส 1 เดือนจำนวน 28,815 บาท รวมเป็นเงิน 2,272,155 บาท ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่าเงินพิพาทที่จำเลยได้รับเป็นสินสมรสระหว่างโจทก์และจำเลยหรือไม่ เห็นว่า การที่จำเลยกับโจทก์สมัครใจแยกกันอยู่ แต่เมื่อยังมีได้จดทะเบียนหย่ากัน จำเลยกับโจทก์ก็ยังคงมีฐานะเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาในระหว่างสมรสย่อมเป็นสินสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1474 (1) เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้านครหลวง เงินชดเชย เงินค่าตอบแทนพิเศษเนื่องจากการลาออก เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์และเงินโบนัส รวมเป็นเงิน 2,272,155 บาท จึง

เป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้มาระหว่างสมรส ซึ่งเป็นสินสมรสระหว่างโจทก์และจำเลย โจทก์จึงย่อมมีสิทธิในจำนวนเงินพิพาทดังกล่าวร่วมกับจำเลย ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการต่อมาว่า มีเหตุสมควรแยกสินสมรสดังกล่าวให้โจทก์มีอำนาจจัดการหรือไม่ เห็นว่า การจัดการสินสมรสนอกจากกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1476 วรรคหนึ่ง จำเลยหรือโจทก์ย่อมมีอำนาจจัดการได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่การจัดการสินสมรสจะต้องจัดการด้วยความระมัดระวังไม่ให้เป็นที่เสียหายและต้องไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความเสียหายแก่สินสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1476 วรรคสอง และมาตรา 1484 (1) (5) เมื่อได้ความว่าจำเลยเป็นฝ่ายจัดการสินสมรส แต่การที่จำเลยมอบอำนาจให้สหกรณ์ออมทรัพย์ รับเงินค่าตอบแทนพิเศษ เงินชดเชย เงินโบนัส และเงินได้อื่น ๆ ที่จำเลยมีสิทธิได้รับจากการไฟฟ้านครหลวง รวมทั้งเงินค่าหุ้นของจำเลยในสหกรณ์ออมทรัพย์ชำระหนี้จำนวนโดยโจทก์มิได้รู้เห็นหรือให้สัตยาบันในหนี้จำนวนส่วนนี้ และสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้รับเงินค่าหุ้นของจำเลยจำนวน 186,000 บาท และรับเงินจากการไฟฟ้านครหลวงจำนวน 300,000 บาท รวมเป็นเงิน 486,000 บาท นำมาชำระหนี้จำนวนของจำเลยบางส่วนแล้ว ปรากฏว่าจำเลยยังได้รับเงินจำนวน 564,825 บาท ไปจากการไฟฟ้านครหลวงอีกแล้วด้วย ซึ่งเงินจำนวนหลังนี้จำเลยก็นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของจำเลยฝ่ายเดียวโดยโจทก์และบุตรมิได้รับการช่วยเหลือเลี้ยงดูจากจำเลยแต่อย่างใด ขณะนี้คงเหลือเงินสินสมรสอยู่เพียง 1,221,340 บาท เมื่อโจทก์ขอแบ่งสินสมรสที่คงเหลือกึ่งหนึ่ง จำเลยไม่ยินยอมและอ้างว่าเงินดังกล่าวไม่ใช่สินสมรส พฤติการณ์ของจำเลยเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการจัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด และทำความเสียหายให้แก่สินสมรส รวมทั้งไม่นำเงินสินสมรสนั้นมาอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ด้วย โจทก์จึงมีเหตุสมควรร้องขอให้แยกสินสมรสได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1484 (1) (2) (5) ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าโจทก์มีสิทธิขอให้แยกสินสมรสส่วนที่เหลืออยู่ออกเป็นส่วนของโจทก์กึ่งหนึ่งจึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย"

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(ศิริชัย จิระบุญศรี-วิรัช ลิ้มวิชัย-วสันต์ ตริสุวรรณ)

แหล่งที่มาเนติบัณฑิตยสภา

แผนก

หมายเลขคดีศาลฎีกา

หมายเลขคดีศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

โจทก์

ผู้ร้อง

ผู้คัดค้าน

จำเลย

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ม. 22, 24, 109 (1), 115

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 150

แม้การปลดจากการล้มละลายมีผลทำให้จำเลยที่ 2 หลุดพ้นจากการล้มละลายและมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนได้ก็ตาม แต่จำเลยที่ 2 มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนที่ได้มานับตั้งแต่วันที่ได้รับการปลดจากการล้มละลายเท่านั้น ที่ดินตราจองตามคำร้อง จำเลยที่ 2 ได้มาตั้งแต่ปี 2526 ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาด ซึ่งถือว่าเป็นเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายและขณะศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จำเลยที่ 2 ยังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวอยู่ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 109 (1) ผู้ร้องจึงมีอำนาจจัดการที่ดินดังกล่าวของจำเลยที่ 2 เพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ประกอบกับจำเลยที่ 2 ซึ่งถูกปลดจากการล้มละลายยังมีหน้าที่ช่วยในการจำหน่ายและแบ่งทรัพย์สินของตนซึ่งตกอยู่กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องการ ดังนั้น แม้ผู้ร้องจะยื่นคำร้องหลังจากจำเลยที่ 2 ได้รับการปลดจากการล้มละลายแล้วก็ตาม เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวตกอยู่ในอำนาจของผู้ร้องในขณะเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลาย ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องอันเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลายได้

สำหรับการจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 นั้น เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 จำเลยที่ 2 กู้ยืมเงินจากผู้คัดค้านไปชำระหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินตามคำร้องต่อธนาคาร ก. และในวันเดียวกันจำเลยที่ 2 นำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้านอันอยู่ในระยะเวลาสามเดือนก่อนมีการขอให้จำเลยที่ 2 ล้มละลายก็ตาม แต่การที่จำเลยที่ 2 ทำสัญญาจำนองกับผู้คัดค้าน ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ก็เพื่อนำเงินที่ได้จากการจำนองต่อผู้คัดค้านมาชำระหนี้ให้แก่ธนาคาร ก. ซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินดังกล่าวอยู่ ทั้งเมื่อจำเลยที่ 2 ได้รับเงินจากผู้คัดค้านแล้ว จำเลยที่ 2 ก็นำเงินดังกล่าวไปชำระหนี้และไถ่ถอนจำนองจากธนาคาร ก. แล้วนำที่ดินที่ไถ่ถอนจำนองนั้นมาจดทะเบียนจำนองต่อผู้คัดค้านในทันที กรณีจึงเป็นเพียงการเปลี่ยนสถาบันการเงินผู้รับจำนอง เช่นนี้ การจดทะเบียนจำนองที่ดินระหว่างจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 จึงเป็นเพียงสัญญาจำนองที่สืบเนื่องมาจากสัญญาจำนองเดิมเท่านั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 115 จึงไม่อาจเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองได้ ส่วนที่จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองที่ดินตามคำร้องแก่ผู้คัดค้าน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 วันที่ 16 พฤษภาคม 2551 วันที่ 2 มิถุนายน 2552 และวันที่ 16 ธันวาคม 2552 นั้น เป็นการกระทำภายหลังจากวันที่จำเลยที่ 2 ถูกศาลสั่ง

พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ซึ่งเมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 ห้ามมิให้จำเลยที่ 2 กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 22 และมาตรา 24 ดังนั้น การจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองที่ดินที่จำเลยที่ 2 กระทำขึ้นในวันดังกล่าวเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองล้มละลาย ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาดและพิพากษาให้ล้มละลาย

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 จำเลยที่ 2 กู้ยืมเงินจากผู้คัดค้านนำไปชำระหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" เลขที่ 80 ตำบลท่าชะงะ อำเภอท่าชะงะ จังหวัดชุมพร ต่อธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ภายหลังไถ่ถอนจำนองแล้วในวันเดียวกันจำเลยที่ 2 จดทะเบียนจำนองที่ดินแก่ผู้คัดค้านซึ่งเป็นเจ้าหนี้ก่อนมีการขอให้จำเลยที่ 2 ล้มละลายเพียง 5 วัน อันเป็นการกระทำในระหว่างระยะเวลาสามเดือนก่อนมีการขอให้จำเลยที่ 2 ล้มละลาย โดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดได้เปรียบแก่เจ้าหนี้อื่น จากนั้นวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินและจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้านใหม่ในวันเดียวกันและเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2551 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินและจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้านในวันเดียวกันอีก หลังจากนั้นวันที่ 1 มิถุนายน 2552 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินและจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้านในวันเดียวกันอีก ต่อมาวันที่ 16 ธันวาคม 2552 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินและจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้านในวันเดียวกันอีก อันเป็นการกระทำภายหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาด ซึ่งจำเลยที่ 2 ไม่มีอำนาจกระทำได้ เป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24 ตกเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 การจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 วันที่ 16 พฤษภาคม 2551 วันที่ ๒ มิถุนายน 2552 และวันที่ 16 ธันวาคม 2552 ระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้านตลอดสายและให้กลับคืนสู่ฐานะเดิม หากไม่อาจดำเนินการได้ขอให้ถือเอาคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนา ในกรณีไม่สามารถกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ให้ผู้คัดค้านชดใช้ราคาเป็นเงิน 1,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา จนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยที่ 2 ยื่นคำคัดค้านว่า เดิมจำเลยที่ 2 นำที่ดินตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" เลขที่ 80 ไปจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นบุตรสาวไว้แก่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขณะโจทก์ฟ้องล้มละลายจำเลยที่ 1 เป็นหนี้ประมาณ 500,000 บาท ขณะเดียวกันที่ดินมีราคาประเมิน 215,000 บาท ซึ่งไม่พอชำระหนี้ นายสมพร สามิของจำเลยที่ 2 จึงใช้เครดิตเงินเดือนไปกู้ยืมเงินจากผู้คัดค้านมาชำระหนี้ให้แก่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยจำเลยที่ 2 ไถ่ถอนจำนองที่ดิน แล้วนำมาจดทะเบียนจำนองไว้แก่ผู้คัดค้าน ตามคำแนะนำของผู้จัดการธนาคารเจ้าหนี้ สาขาท่าชะงะ อันเป็นการสมประโยชน์แก่ธนาคารเจ้าหนี้ หากทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบไม่ ส่วนการกู้ยืมเงินภายหลังพิทักษ์ทรัพย์เกิดจากผู้คัดค้านให้นายสมพรกู้ยืมเงินเพิ่มจนกว่าจะเต็มวงเงินเครดิตเงินเดือนตามวิธีปฏิบัติของผู้คัดค้าน และการนำที่ดินไปจดทะเบียนจำนองเป็นเพียงเงื่อนไขในการเริ่มต้นกู้เท่านั้นและเป็นแต่เพียงการโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจำนองที่มีมาก่อนล้มละลายให้แก่ผู้คัดค้าน จึงไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ขอให้ยกคำร้อง

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง เนื่องจากผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้จำเลยที่ 2 ล้มละลาย จำเลยที่ 2 จึงพ้นจากการล้มละลายแล้ว ผู้ร้องไม่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 อีก จำเลยที่ 2 เป็นเพียงผู้นำทรัพย์สินมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ของนายสมพรต่อผู้คัดค้าน จำเลยที่ 2 ไม่มีหนี้ต่อผู้คัดค้านโดยตรง หนี้ของนายสมพรยังคงเป็นหนี้ปกติ สิทธิเรียกร้องตามสัญญาจำนองยังไม่เกิด ผู้คัดค้านจึงไม่ได้รับทรัพย์สินใด ๆ จากจำเลยที่ 2 อันจะทำให้เจ้าหนี้อื่นเสียเปรียบ ผู้คัดค้านรับจำนองที่ดินไว้โดยสุจริต ผู้คัดค้านไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย 1,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามคำร้อง เนื่องจากผู้คัดค้านเป็นเพียงผู้รับจำนองเท่านั้น ไม่เคยเข้าครอบครองหรือใช้ทรัพย์สินจำนอง ผู้ร้องจึงไม่อาจขอให้ผู้คัดค้านชำระเงินได้และหากนิติกรรมตกเป็นโมฆะ ผู้คัดค้านมีหน้าที่เพียงคืนต้นฉบับตราจองให้เท่านั้น ขอให้ยกคำร้อง

ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองที่ดินตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" เลขที่ 80 ตำบลท่าแหะ อำเภอท่าแหะ จังหวัดชุมพร ระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้าน เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 และเพิกถอนการจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนอง เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 วันที่ 16 พฤษภาคม 2551 วันที่ 2 มิถุนายน 2552 และวันที่ 16 ธันวาคม 2552 ให้กลับคืนสู่ฐานะเดิม หากไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำสั่งของศาลแทนการแสดงเจตนา กับให้จำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ร้อง โดยในส่วนของจำเลยที่ 2 ให้หักจากกองทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 สำหรับค่าทนายความผู้ร้องว่าคดีเอง จึงไม่กำหนดให้ ค่าขออื่นให้ยก

จำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของที่ดินตามตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" เลขที่ 80 ตำบลท่าแหะ อำเภอท่าแหะ จังหวัดชุมพร ซึ่งได้มาเมื่อปี 2526 เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 จำเลยที่ 2 ไถ่ถอนจำนองที่ดินดังกล่าวจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แล้วนำไปจดทะเบียนจำนองไว้แก่ผู้คัดค้านในวันเดียวกัน ก่อนวันที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองล้มละลายเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2549 หลังจากนั้นวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 วันที่ 16 พฤษภาคม 2551 วันที่ 2 มิถุนายน 2552 และวันที่ 16 ธันวาคม 2552 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินและจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้านในวันเดียวกันอีก ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาด แล้วเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2549

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านในข้อแรกว่า ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องหรือไม่ ที่จำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านอุทธรณ์ว่า จำเลยที่ 2 ได้รับการปลดจากการล้มละลายเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2553 ผู้ร้องยื่นคำร้องหลังจากจำเลยที่ 2 พ้นจากการล้มละลายแล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องนั้น เห็นว่า แม้การปลดจากการล้มละลายมีผลทำให้จำเลยที่ 2 หลุดพ้นจากการล้มละลายและมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนได้ก็ตาม แต่จำเลยที่ 2 มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนที่ได้มานับตั้งแต่วันที่ได้รับการปลดจากการล้มละลายเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า ที่ดินตราจองตามคำร้องจำเลยที่ 2 ได้มาตั้งแต่ปี 2526 ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาด ซึ่งถือว่าเป็นเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายและขณะศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จำเลยที่ 2 ยังเป็นผู้อุทธรณ์สิทธิที่ดินอยู่ ที่ดินจึงเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 109 (1) ผู้ร้องจึงมีอำนาจจัดการที่ดินของจำเลยที่ 2 เพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ประกอบกับจำเลยที่ 2 ซึ่งถูกปลดจากการล้มละลายยังมีหน้าที่ช่วยในการจำหน่ายและแบ่ง

ทรัพย์สินของตนซึ่งตกอยู่กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องการ ดังนั้น แม้ผู้ร้องจะยื่นคำร้องหลังจากจำเลยที่ 2 ได้รับการปลดจากการล้มละลายแล้วก็ตาม เมื่อทรัพย์สินตกอยู่ในอำนาจของผู้ร้องในขณะเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลาย ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องอันเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลายได้

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านในข้อต่อไปว่า ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองและการไถ่ถอนจำนองระหว่างจำเลยที่ 2 กับผู้คัดค้านชอบหรือไม่ สำหรับการจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 นั้น ถึงแม้ข้อเท็จจริงได้ความจากทางนำสืบของผู้ร้องว่า เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 จำเลยที่ 2 กู้ยืมเงินจากผู้คัดค้านไปชำระหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินตามคำร้องต่อธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และในวันเดียวกันจำเลยที่ 2 นำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองแก่ผู้คัดค้าน อันอยู่ในระยะเวลาสามเดือนก่อนมีการขอให้จำเลยที่ 2 ล้มละลายก็ตาม แต่การที่จำเลยที่ 2 ทำสัญญาจำนองกับผู้คัดค้าน ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ก็เพื่อนำเงินที่ได้จากการจำนองต่อผู้คัดค้านมาชำระหนี้ให้แก่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินอยู่ ทั้งเมื่อจำเลยที่ 2 ได้รับเงินจากผู้คัดค้านแล้ว จำเลยที่ 2 ก็นำเงินไปชำระหนี้และไถ่ถอนจำนองจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แล้วนำที่ดินที่ไถ่ถอนจำนองนั้นมาจดทะเบียนจำนองต่อผู้คัดค้านในทันที กรณีจึงเป็นเพียงการเปลี่ยนสถาบันการเงินผู้รับจำนอง เช่นนี้ การจดทะเบียนจำนองที่ดินระหว่างจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 จึงเป็นเพียงสัญญาจำนองที่สืบเนื่องมาจากสัญญาจำนองเดิมเท่านั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมุ่งหมายให้เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดได้เปรียบเจ้าหนี้อื่น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 115 จึงไม่อาจเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองได้ ส่วนที่จำเลยที่ 2 จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองที่ดินตามคำร้องแก่ผู้คัดค้าน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2550 วันที่ 16 พฤษภาคม 2551 วันที่ 2 มิถุนายน 2552 และวันที่ 16 ธันวาคม 2552 นั้น เป็นการกระทำภายหลังจากวันที่จำเลยที่ 2 ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ซึ่งเมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 2 เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียว มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของจำเลยที่ 2 ห้ามมิให้จำเลยที่ 2 กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 22 และมาตรา 24 ดังนั้น การจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองที่ดินที่จำเลยที่ 2 กระทำขึ้นในวันดังกล่าวเป็นการต้องห้ามขัดแจ้งโดยกฎหมาย จึงตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 อุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านฟังขึ้นบางส่วน

พิพากษาแก่เป็นว่า ไม่เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองระหว่างจำเลยที่ 2 และผู้คัดค้านเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2549 นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำสั่งศาลล้มละลายกลาง ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

(ทวีศักดิ์ ทองภักดี-ทัศนีย์ จันส์ัญชัย ธรรมเกณต์-สุทธิพันธ์ เสียมสกุล)

ศาลล้มละลายกลาง - นางสาวศิริลักษณ์ อรุณประดิษฐ์กุล

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนกล้มละลาย

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา 887/2555

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นสส 94/2554

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นสส 32/2555

(๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๙๔๒/๒๕๕๙

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๖ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

ความอาญา

โจทก์

ระหว่าง

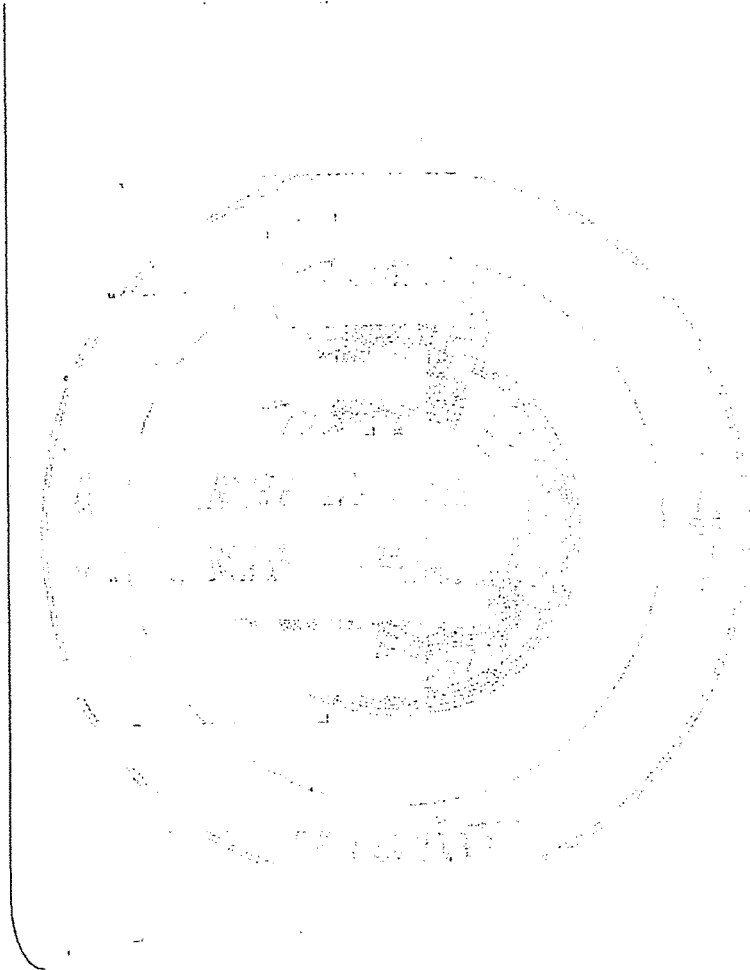

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลไซ

- ๒ -

จำเลย

เรื่อง ข้อโกง ยักยอก

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๓ -

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ฎีกาคัดค้าน คำพิพากษา

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ลงวันที่ ๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ศาลฎีกา รับวันที่ ๖ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งยี่สิบสามร่วมกันกระทำความผิด กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๕ ขณะดำรงตำแหน่งกรรมการดำเนินการ ชุดที่ ๕๔ ของโจทก์ โดยทุจริตร่วมกันลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ในการประชุม ประจำเดือนของคณะกรรมการดำเนินการของโจทก์แต่งตั้งจำเลยที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการ ดำเนินการ และจำเลยที่ ๑๖ ในฐานะผู้จัดการของโจทก์เป็นตัวแทนไปทำสัญญาซื้อขาย สลากกินแบ่งรัฐบาล กับจำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๒๓ กรรมการผู้จัดการของจำเลยที่ ๒๒ จำเลยที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๑ ในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการของโจทก์เข้าร่วมประชุมด้วย และมีได้ คัดค้านมติดังกล่าวทั้งที่ทราบว่าเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งต่อมาวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ และที่ ๑๖ ร่วมกันลงนามทำสัญญาซื้อ สลากกินแบ่งรัฐบาล ๔๘ งวด งวดละ ๑๐,๐๐๐ เส็ม จากจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓

๑๙๒

ถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหาหรือนายทะเบียนสหกรณ์

โดยมอบเงิน ๓๙๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๕ ด้วยความรู้เห็นของจำเลยที่ ๑๖ ถึงที่ ๒๑ โดยทุจริตร่วมกัน ลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์แต่งตั้งจำเลยที่ ๑ และที่ ๑๖ เป็นตัวแทนไปทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลกับจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ ซึ่งต่อมาวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ และที่ ๑๖ ร่วมกันลงนามทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล ๔๘ งวด งวดละ ๑๐,๐๐๐ เล่ม จากจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ โดยมอบเงิน ๓๙๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ เป็นการจงใจละเมิดต่อกฎหมายและข้อบังคับของโจทก์เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากส่วนแบ่งเงินจองสลากกินแบ่งรัฐบาลมาเป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยทุจริต หลังจากทำสัญญาโจทก์ไม่เคยได้รับสลากกินแบ่งรัฐบาล จากจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ แต่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ ก็มีได้ทั้งทัง กลับร่วมกันจ่ายเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาลในแต่ละงวดให้แก่จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ ตลอดมาทุกงวดของการออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล เพื่อมุ่งหวังนำเงินดังกล่าวของโจทก์มาเบียดบังแบ่งปันเป็นประโยชน์ส่วนตัวตลอดมาจนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ และยังคงคบคิดร่วมกันแสดงข้อความอันเป็นเท็จด้วยเอกสารว่ามีการลงมติและทำสัญญาซื้อขายที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้สมาชิก

- ๕ -

ของโจทก์หลงเชื่อว่ามีการทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลกันจริง เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๖๘๖,๘๐๐,๐๐๐ บาท และยังคงจ่ายเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาลแก่จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ ตลอดมาทุกงวดจนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ เพิ่งส่งมอบสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่โจทก์ในงวดที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ เพียง ๕,๐๐๐ เล่มแล้วไม่ส่งมอบอีก ทั้งไม่คืนเงินค่าจองส่วนที่เหลือแก่โจทก์ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งยี่สิบสามต่อศาลจังหวัดราชบุรีซึ่งพิพากษาให้จำเลยทั้งยี่สิบสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน ๖๘๖,๘๐๐,๐๐๐ บาท แก่โจทก์ เหตุเกิดที่ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๑, ๓๔๑, ๓๔๓, ๓๕๒, ๓๕๓

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ มีมูลเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒, ๓๕๓ ประกอบมาตรา ๘๓ และคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ มีมูลเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ประกอบมาตรา ๘๓ ให้ประทับฟ้องในข้อหาดังกล่าว ส่วนข้อหาอื่นให้ยกฟ้อง จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ ให้การปฏิเสธ

กรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๒๒ และจำเลยที่ ๒๓ หลบหนี ศาลชั้นต้น

มีคำสั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ ชั่วคราว

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ มีความผิดตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ ประกอบมาตรา ๘๓ การกระทำของจำเลยที่ ๑

ถึงที่ ๑๖ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๑ จำคุกกระทงละ ๓ ปี รวม ๒ กระทง เป็นจำคุก

คนละ ๖ ปี ขอให้ยื่นโทษยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๑

โจทก์และจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ อุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและ

ลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายืน

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อใน

คำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังยุติเบื้องต้นว่า

โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๗ วรรคสอง

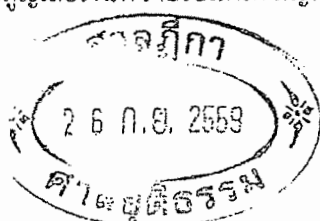
○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

- ๗ -

ดำเนินกิจการโดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ขณะเกิดเหตุมีคณะกรรมการดำเนินการ
สหกรณ์ชุดที่ ๕๔ ที่มีจำเลยที่ ๑ เป็นประธานกรรมการ จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๕ เป็น
กรรมการ จำเลยที่ ๑๖ เป็นผู้จัดการ และผู้ดำเนินการแทนโจทก์ผู้ได้รับมอบหมาย
จากสมาชิกโจทก์ให้จัดการทรัพย์สินของโจทก์ ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง
จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๕ มีมติในที่ประชุมครั้งแรกวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ มอบอำนาจ
ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๑๖ ทำสัญญาซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลจากจำเลยที่ ๒๒ ตามเอกสาร
หมาย จ.๕ และ จ.๖ และมีมติในที่ประชุมครั้งที่สองวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ มอบอำนาจ
ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๑๖ ทำสัญญาซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลจากจำเลยที่ ๒๒ อีกฉบับ
ตามเอกสารหมาย จ.๗ และ จ.๘ ทำข้อตกลงซื้อขายกันสัญญาละ ๔๘ งวด งวดละ
๑๐,๐๐๐ เล่ม หรือ ๑๐๐,๐๐๐ ฉบับ ในราคาเล่มละ ๗,๙๕๐ บาท รวม ๔๘ งวด
ต่อสัญญา สัญญาละ ๓,๘๑๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีการจ่ายเงินค่าซื้อสลากงวดที่ ๑
และค่าจองซื้อสลากตามสัญญาในวันทำสัญญา สัญญาละ ๔๖๖,๔๐๐,๐๐๐ บาท
ภายหลังทำสัญญามีการส่งมอบสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ทำสัญญาซื้อขายกันบางส่วน ไม่ครบถ้วน
ตามสัญญา เป็นเหตุให้โจทก์สูญเสียเงินที่จ่ายไปแต่ละสัญญาเป็นจำนวนมากหลายล้านบาท

๑๙๖

ถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์
คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหาหรือนายทะเบียนสหกรณ์

๐ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

- ๘ -

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ฎีกาข้อแรกว่า คดีโจทก์ขาดอายุความร้องทุกข์ตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ เห็นว่า ตามฎีกาเป็นการอ้างข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ในชั้นฎีกา
เรื่องวันเริ่มต้นนับอายุความร้องทุกข์เพื่อเข้าสู่ข้อกฎหมายว่าคดีโจทก์ขาดอายุความร้องทุกข์
ไม่ใช่ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แต่เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้ว
โดยขอด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง (เดิม) ซึ่งเป็น
กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้อง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๕ ศาลฎีกาจึงไม่วินิจฉัยให้

ประการต่อมา จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ฎีกาว่า โจทก์บรรยายฟ้องเรื่อง
วันที่คณะกรรมการโจทก์มีมติฟ้องคดี และวันที่ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ร้องทุกข์ขัดแย้งกันเอง
เป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบ เห็นว่า การมีมติให้ฟ้องคดีและการร้องทุกข์ไม่ใช่ข้อสำคัญที่จะต้องกล่าว
ในฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕) ข้ออ้างจำเลยที่ ๑
ถึงที่ ๑๖ ตามฎีกาฟังไม่ขึ้น

ประการสุดท้ายจะได้วินิจฉัยฎีกาของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ว่า จำเลยที่ ๑
ถึงที่ ๑๖ กระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ หรือไม่ เห็นว่า เกี่ยวกับ

กอดกเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์
คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหาหรือนายทะเบียนสหกรณ์ ๑๙๗

การดำเนินการทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ จากจำเลยที่ ๒๒ บุคคลภายนอกนั้น เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไร อันเป็นการลงทุนอย่างอื่นตามกฎหมายที่ จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดตามข้อบังคับโจทก์ เอกสารหมาย จ.๓ หมวด ๒ ว่าด้วยวัตถุประสงค์ข้อ ๒ (๑๒) และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๒ (๗) เมื่อไม่ปรากฏว่าเป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์ กำหนด ย่อมเป็นการกระทำที่จงใจฝ่าฝืนต่อกฎหมายและข้อบังคับของโจทก์ชัดเจน อีกทั้ง ตามข้อเท็จจริงเป็นการทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลสองฉบับในเวลาใกล้เคียงกันด้วยเงิน จำนวนมาก ทั้งได้ความตามเอกสารหมาย จ.๙ และ จ.๑๐ ว่า ในช่วงเวลานั้นได้มีหนังสือ ของอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์จังหวัดราชบุรีแจ้งถึงสหกรณ์ต่าง ๆ และโจทก์ว่า การดำเนินธุรกิจจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการ จัดตั้งสหกรณ์ แต่ก็ยังมีการฝ่าฝืนกระทำการอย่างเร่งรีบด้วยเงินผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับ มหาศาลหลายล้านบาท ส่อไปในทางกระทำการโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ฟังว่าจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ร่วมกระทำความผิด ด้วยกัน/ การทิสาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

(๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๑๐ -

ฎีกาข้ออื่นเพราะไม่มีผลให้คำพิพากษาคดีเปลี่ยนแปลง และกรณีไม่มีเหตุการณ์ลงโทษ

เพราะเสียหายร้ายแรงต่อโจทก์และสมาชิกโจทก์ฎีกาของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

นายปานนท์ กัจจปานันท์

นายสุบุญ วุฒิวงศ์

นายชัยรัตน์ ศีลาฉาย

โจทก์

จำเลย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 77, 448, 820, 821, 822, 823

ในขณะที่จำเลยที่ 1 เป็นประธานกรรมการดำเนินการของโจทก์ และจำเลยที่ 2 ถึงที่ 14

เป็นคณะกรรมการ ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2540 ของโจทก์มีมติอนุมัติให้ซื้อรถยนต์เพื่อใช้ในกิจการของโจทก์สองคัน ในวงเงิน 1,500,000 บาท ต่อมาจำเลยทั้งสิบสี่ซื้อรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ด 1 คัน ราคา 291,970 บาท และยี่ห้อเบนซ์ 1 คัน ราคา 1,750,000 บาท เกินกว่าวงเงินตามมติของโจทก์ดังกล่าวถึง 541,970 บาท ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับของโจทก์ และทำให้โจทก์เสียหาย เพราะโจทก์จะต้องจ่ายเงินซื้อรถยนต์ในราคาที่สูงเกินไป แทนที่จะนำเงินจำนวนนั้นไปใช้อย่างอื่นตามวัตถุประสงค์ของโจทก์เป็นการไม่ประหยัดไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์ของโจทก์ ที่จำเลยทั้งสิบสี่อ้างว่าโจทก์ให้สัตยาบันยอมรับรู้การกระทำดังกล่าวแล้ว ทั้งโจทก์ยังขายรถยนต์ทั้งสองคัน โดยหักค่าเสื่อมราคาแล้วไม่ขาดทุนไม่ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายนั้น เห็นว่า ความเสียหายของโจทก์เกิดขึ้นนับแต่วันที่จำเลยทั้งสิบสี่ซื้อรถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าว แม้ภายหลังโจทก์จะขายรถยนต์ทั้งสองคันโดยหักค่าเสื่อมราคาแล้วไม่ขาดทุนก็ไม่อาจทำให้ความเสียหายของโจทก์กลับเป็นไม่มีความเสียหายอีกได้ และการให้สัตยาบันยอมรับรู้การกระทำของจำเลยทั้งสิบสี่ก็เป็นเพียงทำให้โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อผู้ขายรถยนต์ทั้งสองคัน ผู้สุจริตจากการกระทำของจำเลยทั้งสิบสี่ตาม ป.พ.พ. มาตรา 77 ประกอบมาตรา 820 ถึง 823 เท่านั้นโดยมิได้ทำให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นความรับผิดชอบในความเสียหายจากการกระทำของตนต่อโจทก์

เมื่อปรากฏว่าตั้งแต่วันที่จำเลยทั้งสิบสี่อนุมัติให้ซื้อรถยนต์ทั้งสองคัน จนถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2543 อันเป็นวันที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นจากตำแหน่งและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการชั่วคราว จำเลยทั้งสิบสี่ยังมีฐานะเป็นกรรมการดำเนินการของโจทก์อยู่ จึงยังถือไม่ได้ว่าก่อนหน้าวันที่ 20 ธันวาคม 2543 โจทก์ทราบเหตุการณ์กระทำละเมิดของจำเลยทั้งสิบสี่ แต่ถือว่าโจทก์ได้ทราบถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ผิดต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนวันที่ 20 ธันวาคม 2543 อันเป็นวันที่นายทะเบียนสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรีมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นจากตำแหน่งและตั้งกรรมการดำเนินการชั่วคราว เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องในวันที่ 28 สิงหาคม 2544 ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสิบสี่ร่วมกันชำระเงิน 677,439.50 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 541,970 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยทั้งสิบสี่ให้การทำนองเดียวกันขอให้อยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสิบสี่ร่วมกันใช้เงิน 677,439.50 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 541,970 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้จำเลยทั้งสิบสี่ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท

จำเลยทั้งสิบสี่อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืน ให้จำเลยทั้งสิบสี่ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ 5,000 บาท แทนโจทก์

จำเลยทั้งสิบสี่ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังยุติได้ว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ โดยมีคณะกรรมการซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ของโจทก์เป็นผู้ดำเนินการแทนตามสำเนาใบสำคัญรับจดทะเบียนสหกรณ์และข้อบังคับของโจทก์ ขณะเกิดเหตุคดีนี้มีจำเลยที่ 1 เป็นประธานกรรมการดำเนินการ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 14 เป็นกรรมการดำเนินการ โดยได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2539 ครั้งที่ 22 เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2540 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2541 ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2540 ของโจทก์มีมติอนุมัติให้โจทก์ซื้อรถยนต์เพื่อใช้ในกิจการของโจทก์ 2 คัน ในวงเงิน 1,500,000 บาท เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2541 จำเลยทั้งสิบสี่ซื้อรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ด 1 คัน ราคา 291,970 บาท และวันที่ 28 เมษายน 2541 ซื้อรถยนต์ยี่ห้อเบนซ์ 1 คัน ราคา 1,750,000 บาท รวม 2,041,970 บาท ซึ่งเกินกว่าวงเงินที่โจทก์กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานประจำปี 2541 เป็นเงิน 541,970 บาท และเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2541 จำเลยทั้งสิบสี่อนุมัติการซื้อรถยนต์ดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2543 นายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้จำเลยทั้งสิบสี่ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวภายใน 30 วัน แต่จำเลยทั้งสิบสี่มิได้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง นายทะเบียนสหกรณ์จึงมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นจากตำแหน่งและตั้งคณะกรรมการดำเนินการโจทก์ชั่วคราวขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสิบสี่ว่า จำเลยทั้งสิบสี่กระทำละเมิดต่อโจทก์และจะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด เห็นว่า ตามข้อบังคับของโจทก์ที่ใช้บังคับในขณะที่เกิดเหตุหมวดที่ 2 ข้อ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของโจทก์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์และจริยธรรมอันดีงามอันมีการประหยัดเป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถอยู่ดีกินดีมีสันติสุข หมวดที่ 7 คณะกรรมการดำเนินการ ข้อ 56 และ 57 กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการไว้ว่าคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกโดยต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อุดมการณ์ของสหกรณ์ หลักการสหกรณ์ วิธีการสหกรณ์ กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและมติของที่ประชุมใหญ่ตลอดจนในทางอันสมควร เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่สหกรณ์ ทั้งนี้ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ ถ้ากรรมการดำเนินการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์ และตามข้อ 50 กำหนดอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการและเหรัญญิก ต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ภายใต้ข้อบังคับระเบียบ มติ หรือคำสั่งของสหกรณ์ ดังนั้น การที่เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2541 ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2540 ของโจทก์มีมติอนุมัติให้ซื้อรถยนต์เพื่อใช้ในกิจการของโจทก์ 2 คัน ในวงเงิน 1,500,000 บาท ต่อมาวันที่ 27 และ

28 เดือนเดียวกัน จำเลยทั้งสิบสี่ชื่อรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ด 1 คัน ราคา 291,970 บาท และยี่ห้อเบนซ์ 1 คัน ราคา 1,750,000 บาท เกินกว่าวงเงินตามมติของโจทก์ดังกล่าวถึง 541,970 บาท ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับของโจทก์ และทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะโจทก์จะต้องจ่ายเงินซื้อรถยนต์ในราคาที่สูงเกินไปแทนที่จะนำเงินจำนวนนั้นไปใช้อย่างอื่นตามวัตถุประสงค์ของโจทก์ เป็นการไม่ประหยัดไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์ของโจทก์ ที่จำเลยทั้งสิบสี่อ้างว่าเมื่อสมาชิกทุกคนของโจทก์รับรู้เรื่องการซื้อรถยนต์ทั้งสองคันดังกล่าวแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้าน และโจทก์ได้ให้สัตยาบันยอมรับรู้การกระทำดังกล่าวแล้ว ทั้งโจทก์ยังขายรถยนต์ทั้ง 2 คัน โดยหักค่าเสื่อมราคาแล้วไม่ขาดทุนไม่ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายนั้น เห็นว่า ความเสียหายของโจทก์จากการกระทำของจำเลยทั้งสิบสี่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่จำเลยทั้งสิบสี่ซื้อรถยนต์ทั้ง 2 คันดังกล่าว ส่วนภายหลังโจทก์จะขายรถยนต์ทั้งสองคันโดยหักค่าเสื่อมราคาแล้วไม่ขาดทุนก็ไม่อาจทำให้ความเสียหายของโจทก์กลับเป็นไม่มีความเสียหายอีกได้ และการที่ไม่มีสมาชิกผู้ใดคัดค้านหรือโจทก์ให้สัตยาบันยอมรับรู้การกระทำดังกล่าวของจำเลยทั้งสิบสี่ก็เป็นเพียงทำให้โจทก์ต้องรับผิดชอบต่อผู้ขายรถยนต์ทั้ง 2 คัน ผู้สุจริตจากการกระทำของจำเลยทั้งสิบสี่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 77 ประกอบมาตรา 820 ถึง 823 เท่านั้น โดยมีได้ทำให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นความรับผิดชอบในความเสียหายจากการกระทำของตนต่อโจทก์ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยทั้งสิบสี่ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ตามฟ้องต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยทั้งสิบสี่ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสิบสี่ในข้อสุดท้ายว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า แม้จำเลยทั้งสิบสี่เสนอเรื่องการซื้อรถยนต์ทั้ง 2 คันดังกล่าวต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2541 ของโจทก์ก็ตาม แต่ไม่ปรากฏว่ามีการเสนอเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2541 ตามที่จำเลยทั้งสิบสี่อ้าง เมื่อปรากฏว่าตั้งแต่วันที่จำเลยทั้งสิบสี่อนุมัติให้ซื้อรถยนต์ทั้งสองคันจนถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2543 อันเป็นวันที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นจากตำแหน่งและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการชั่วคราวตามสำเนาคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ จำเลยทั้งสิบสี่ยังมีฐานะเป็นกรรมการดำเนินการของโจทก์อยู่ จึงยังถือไม่ได้ว่าก่อนหน้าวันที่ 20 ธันวาคม 2543 โจทก์ทราบเหตุการณ์กระทำละเมิดของจำเลยทั้งสิบสี่ แต่ถือว่าโจทก์ได้ทราบถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันที่ 20 ธันวาคม 2543 อันเป็นวันที่นายทะเบียนสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรีมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสิบสี่พ้นจากตำแหน่งและตั้งกรรมการดำเนินการโจทก์ชั่วคราว เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องในวันที่ 28 สิงหาคม 2544 ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยทั้งสิบสี่ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

พิพากษายืน ให้จำเลยทั้งสิบสี่ร่วมกันใช้ค่าทนายความชั้นฎีกา 2,500 บาท แทนโจทก์
(สมควร วิเชียรวรรณ-มนูพงศ์ รุจิภัณฑะ-ชนสิทธิ์ นิลกำแหง)

ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี - นายสมศิลป์ โสเจยยะ

ศาลอุทธรณ์ภาค 7 - นายภิษิต์เดช จีนสลุต

แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกาพ.1602/2550

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นพ831/2544

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นพ583/2547

๕ 7 ก.พ. 2562
(ต. ๒๒)

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๘/๒๕๕๘
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓ /๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๓ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ผู้ฟ้องคดี

ระหว่าง

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๕/๒๕๕๕
หมายเลขแดงที่ ๑๘๕๑/๒๕๕๗ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดี
ได้กำหนดให้สมาชิกของผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกสมาคมพาณิชย์สงเคราะห์มีสิทธิกู้เงิน
สามัญเพิ่มได้อีกคนละหนึ่งแสนบาท ซึ่งในการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการดังกล่าว
ซึ่งเป็นสมาชิกของผู้ฟ้องคดี
ได้เข้าร่วมประชุมด้วยแต่ไม่มีการโต้แย้งคัดค้านใดๆ ต่อมา บุคคลทั้งสองกลับไปร่วมมือกับ

/สมาชิก...

ถอดบทเรียนการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ | ๒๐๓
คำพิพากษาฎีกา คำสั่ง คำวินิจฉัยและข้อหารือนายทะเบียนสหกรณ์

สมาชิกของผู้ฟ้องคดีอีก ๒ คน ได้แก่ นาย และนางสาว
ไปชักชวนสมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน ให้ลงชื่อในหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔
ยื่นต่อประธานคณะกรรมการสหกรณ์ก่อนถึงกำหนดการจ่ายเงินกู้เพียงวันเดียว เพื่อให้ระงับ
การจ่ายเงินกู้สามัญแก่สมาชิก และร้องขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อให้คณะกรรมการ
ดำเนินการชี้แจงความเกี่ยวข้องกับสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ทำให้สมาชิกอีกจำนวนหนึ่ง
เกิดความไม่พอใจต่อการกระทำของบุคคลทั้งสี่ จนเกิดการด่าทอกันเกิดความวุ่นวายขึ้น
คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพฤติการณ์ของบุคคลทั้งสี่
เป็นการหลอกลวงให้สมาชิกลงชื่อคัดค้านการจ่ายเงินกู้ และเป็นการขัดขวางการดำเนินงาน
ของผู้ฟ้องคดีโดยชัดแจ้ง ทั้งที่บุคคลทั้งสี่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการและผู้ตรวจสอบกิจการ
สหกรณ์ของผู้ฟ้องคดีย่อมรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบหาข้อเท็จจริง
จากเจ้าหน้าที่ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการรวบรวมรายชื่อสมาชิกยื่นหนังสือคัดค้านให้เกิด
ความวุ่นวายขึ้น และการที่บุคคลทั้งสี่มีการอภิปรายในลักษณะที่ไม่สร้างสรรค์อยู่เป็นนิ
รวมทั้งได้กระทำละเมิดนำกระดาษของผู้ฟ้องคดีไปจัดทำเอกสารอันมีข้อความหมิ่นประมาท
คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีจึงได้นำเรื่องดังกล่าว
เข้าที่ประชุมพิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าพฤติการณ์
ของบุคคลทั้งสี่เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับแล้วซ้ำอีก หวังประโยชน์ส่วนตน
และการขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ รวมทั้งการขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้ ก่อให้เกิด
ความเข้าใจผิดต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการ และถือเป็นการกระทำ
ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ จึงมีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากความเป็นสมาชิกของผู้ฟ้องคดี
จากนั้นบุคคลทั้งสี่ได้ร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า
(๑) การที่บุคคลทั้งสี่และสมาชิกอื่นเข้าชื่อขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญและขอให้ระงับ
การจ่ายเงินกู้ให้กับสมาชิกของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นการดำเนินการตามสิทธิ
ของสมาชิกและเป็นไปตามข้อ ๕๕ และข้อ ๕๖ วรรคสอง ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์
พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) การที่บุคคลทั้งสี่กับพวกร้องขอให้ระงับ
การจ่ายเงินกู้และขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญมีเหตุผลรับฟังได้ (๓) มติของคณะกรรมการ
ดำเนินการผู้ฟ้องคดีที่ให้บุคคลทั้งสี่ออกจากความเป็นสมาชิก มีระยะเวลาการดำเนินการ
๒ วัน โดยไม่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๑ วรรคสอง

/ของข้อบังคับ...

ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒

จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับดังกล่าว และ (๔) เมื่อมติของคณะกรรมการ
ดำเนินการเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจวินิจฉัย
เรื่องร้องเรียนของบุคคลทั้งสี่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งรอนายทะเบียนสหกรณ์
ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการของผู้ฟ้องคดี ครั้งที่ ๙/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ระเบียบวาระที่ ๔.๔
เฉพาะประเด็นที่ ๓ ที่มีมติให้นาย

นางสาว

และนางสาว

ออกจากการเป็นสมาชิก

ผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว เป็นคำสั่ง
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก (๑) กรรมการทุกคนของผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่
โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) ข้อ ๑๑ วรรคสาม
ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการประปานครหลวง จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒
กำหนดให้บุคคลทั้งสี่ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อประธานกรรมการดำเนินการเพื่อให้
ที่ประชุมใหญ่สามัญพิจารณา และคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่เป็นที่สุด ซึ่งบุคคลทั้งสี่
ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อประธานกรรมการและจะได้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่สามัญในเดือนกุมภาพันธ์
๒๕๕๕ กระบวนการดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์
ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจพิจารณาและออกคำสั่งเช่นนั้น (๓) ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้เรียกผู้ฟ้องคดี
ไปชี้แจง เพียงแต่ให้ส่งเอกสารชี้แจง และคำสั่งไม่ได้ชี้ชัดว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดกฎหมาย
หรือระเบียบข้อบังคับหรือคำสั่งข้อใด และ (๔) ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถอ้างมาตรา ๒๐
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการ
พิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรอนายทะเบียนสหกรณ์
ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการ

๒. ขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวเพื่อทุเลาการบังคับการปฏิบัติ
ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา

/ศาลปกครองชั้นต้น...

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ไม่รับคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า การบริหารกิจการของผู้ฟ้องคดีเป็นการบริหารงานโดยมติของที่ประชุมคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๕๖ (๖) ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยเหตุนี้บทบัญญัติมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นการร้องทุกข์ขอให้แก้ไขการปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ซึ่งเป็นกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ที่มีต่อสมาชิกให้เป็นไปโดยถูกต้อง เป็นธรรม และเหมาะสม อีกทั้ง เป็นการส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมในการบริหารกิจการโดยคณะกรรมการของผู้ฟ้องคดีที่มีต่อสมาชิกผู้ขอใช้บริการ ส่วนการอุทธรณ์ตามข้อ ๑๑ วรรคสาม ของข้อบังคับดังกล่าว กำหนดให้สมาชิกที่ถูกให้ออกจากสหกรณ์มีสิทธิ์ยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ ถือเป็นกระบวนการทางยุติธรรมในการบริหารงานบุคคลภายในองค์กรที่ให้ผู้ถูกลงโทษมีช่องทางขอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาทบทวนการลงโทษอีกครั้งหนึ่ง เป็นการตรวจสอบภายในองค์กรของฝ่ายคณะกรรมการของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การอุทธรณ์ตามข้อ ๑๑ วรรคสาม ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่เหมือนกับการใช้อำนาจทางปกครองของรองนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งตามข้อเท็จจริง นายสุรศักดิ์ สัจจะหยุดภัย กับพวกรวม ๔ คน เป็นสมาชิกของผู้ฟ้องคดี ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ถึงนายทะเบียนสหกรณ์ ร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมกรณีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจไม่ถูกต้องตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการประปานครหลวง จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๗) และไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนของข้อบังคับดังกล่าว ข้อ ๑๑ วรรคสอง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงรับฟังได้ตรงกันทั้งสองฝ่าย และสมาชิกกล่าวอ้างว่าการพิจารณาของคณะกรรมการดำเนินการขัดต่อข้อบังคับนี้ จึงขอใช้สิทธิตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เป็นอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ที่จะพิจารณาได้และไม่ถือเป็นการข้ามขั้นตอนของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อย่างไร ในส่วนขั้นตอนการดำเนินงาน

/ของผู้ฟ้องคดี...

ของผู้ฟ้องคดี เมื่อสมาชิกสหกรณ์ร้องเรียน สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๑๐๗/๒๒๖๒ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงประธานกรรมการผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเอกสารประกอบข้ออ้าง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงโต้แย้งตามหนังสือ ที่ สอ.กปน. ๔๓๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ และผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ จึงได้ดำเนินการออกคำสั่งที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการใช้อำนาจทางปกครองและโดยที่มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ให้ยื่นอุทธรณ์การใช้อำนาจตามมาตรา ๒๐ ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ผู้ฟ้องคดีจึงควรใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดี กรณีจึงต้องให้ คพช. ดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในขณะที่กระบวนการทางราชการยังไม่เสร็จสิ้น ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีอำนาจนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ และสุดท้ายผู้ฟ้องคดีไม่ได้ชี้แจงความเสียหายให้ชัดเจน และคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ดังกล่าวเป็นคำสั่งที่กำกับให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้ฟ้องคดีและสมาชิก

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ จะต้องได้รับการรับรองจากสมาชิกและจดทะเบียนจากนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น ข้อบังคับดังกล่าวจึงมีฐานะเป็นกฎที่สามารถใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่สมาชิก และกิจการที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายบัญญัติ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อกล่าวหาภายในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับบุคคลทั้งสี่กลับเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์โดยให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ตามหนังสือ ที่ สอ.กปน. ๖๔๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่คณะกรรมการดังกล่าวไม่ได้พิจารณาและตอบกลับภายในระยะเวลาอันสมควร อันเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรืองดเว้นกระทำการล่าช้าเกินสมควรหรือภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ การให้

/สมาชิก...

สมาชิกออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นการดำเนินการตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์
จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๗) และสมาชิก
จะต้องดำเนินการตามข้อบังคับดังกล่าว ข้อ ๑๑ วรรคสาม โดยการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
ภายในกำหนด ๓๐ วัน เพื่อที่คณะกรรมการเสนอต่อที่ประชุมใหญ่พิจารณา ซึ่งสมาชิกทั้งสี่คน
ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามข้อบังคับแล้ว ตามหนังสือลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ และได้มีหนังสือ
ถึงนายทะเบียนสหกรณ์โดยนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติว่า ถ้าที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุม
คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ
ของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์
หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้ แต่ตามข้อเท็จจริง
ในคดีนี้ได้มีสมาชิกกระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ โดยทำให้เกิดความวุ่นวาย
แตกแยกในหมู่สมาชิก โดยไม่มีเหตุอันควร หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยทันทีอาจเป็นเหตุให้
ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย และเป็นความผิดที่ชัดเจน และคณะกรรมการได้มีมติ
ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ วาระที่ ๔.๔ ให้สมาชิกออกจากการเป็นสมาชิก
โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด

พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๗) ซึ่งสามารถกระทำไม่ได้เป็นการฝ่าฝืนระเบียบ
หรือข้อบังคับแต่อย่างใด ประกอบกับสมาชิกทั้งสี่คนได้ดำเนินการยื่นอุทธรณ์
ภายในกำหนดแล้ว กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามข้อบังคับ ประกอบกับข้อบังคับดังกล่าว
ไม่มีบทบัญญัติให้กรรมการสามารถสอบสวนสมาชิกได้ ส่วนกระบวนการพิจารณา
ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕
กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้ฟ้องคดีกล่าวหาผู้ฟ้องคดีหลายประการ และให้ผู้ฟ้องคดี
ชี้แจงข้อเท็จจริงภายในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งให้ระยะเวลาเพียง ๑๐ วัน
อันเป็นระยะเวลาที่กระชั้นชิดเกินไป ประกอบกับไม่ได้ส่งเอกสารของบุคคลทั้งสี่คนให้แก่
ผู้ฟ้องคดี ทั้งยังไม่แจ้งข้อกล่าวหาในทุกประเด็นให้ผู้ฟ้องคดีทราบก่อน ผู้ถูกฟ้องคดี
ได้กำหนดประเด็นขึ้นมาในภายหลังโดยเพียงจะปรากฏในคำวินิจฉัย เป็นเหตุให้
ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบข้อเท็จจริงและประเด็นแห่งคดี ทำให้หลงประเด็นและไม่สามารถต่อสู้
แก้ข้อกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ ผลการวินิจฉัยจึงคลาดเคลื่อนจากที่ควรจะเป็น

/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมว่า ข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๗) เป็นการให้อำนาจ แก่คณะกรรมการที่จะให้สมาชิกออกจากการเป็นสมาชิก และข้อ ๑๑ วรรคสาม ให้สมาชิก ยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ถือเป็นเรื่องภายในองค์กร แต่มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นช่องทางตามกฎหมายที่ให้สมาชิกสหกรณ์ร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติฝ่าฝืนกฎหมาย หรือข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่สมาชิกของผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ร้องขอความเป็นธรรมในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีมติในที่ประชุมคณะกรรมการให้ออกจากการเป็นสมาชิก โดยมีได้สอบสวนก่อน และข้อเท็จจริงที่บรรดาสมาชิกเข้าชื่อร้องขอให้ เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อซักถามการดำเนินการในเรื่อง ฅาปนกิจสงเคราะห์ ฯลฯ ก็เป็นเรื่องการใช้สิทธิตามข้อบังคับดังกล่าว และตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น การกระทำของผู้ร้องทั้งสี่รายไม่ถือเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์แต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีอำนาจรับเรื่องไว้พิจารณาตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การยื่นอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด

พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ วรรคสาม ไม่เป็นเหตุให้การใช้สิทธิของสมาชิกในการร้องทุกข์ ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการไม่ชอบ ด้วยกฎหมายแต่อย่างใด การให้สิทธิผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพัฒนา การสหกรณ์แห่งชาติตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจ ของนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีควรรอฟังผลการพิจารณาตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อผู้ฟ้องคดี ไม่รอผลการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดี ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายสหกรณ์กำหนดไว้ และหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเวลาที่ให้ ผู้ฟ้องคดีชี้แจงมีระยะเวลาเพียง ๑๐ วัน และกระชั้นชิดเกินไป ผู้ฟ้องคดีสามารถขอขยาย ระยะเวลาออกไปได้ แต่ผู้ฟ้องคดีสามารถชี้แจงได้ภายในระยะเวลา ๙ วัน และได้ชี้แจง ข้อเท็จจริงตรงกันกับข้อร้องเรียน เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้นำข้อเท็จจริงที่ตรงกัน มากำหนดประเด็น ๔ ประเด็น ในการประกอบการพิจารณาทางปกครอง ประเด็นดังกล่าว จึงไม่ใช่ประเด็นของผู้ร้องเรียนแต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงเพิ่มเติมตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยชี้แจงพร้อมหลักฐานสำเนาหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ของนายกับพวกรวม ๔ คน พร้อมสมาชิกอื่นอีกจำนวน ๒๐๐ คน ที่ยื่นต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นหนังสือที่ขอให้ผู้ฟ้องคดีระงับการจ่ายเงินกู้สามัญให้แก่สมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย (สสอร.) สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (สส.ชสอ.) และขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีชี้แจงความเกี่ยวข้องระหว่างผู้ฟ้องคดีกับ สสอร. และ สส.ชสอ. รวมทั้งให้ชี้แจงการใช้จ่ายเงินทุนสาธารณประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผิดวัตถุประสงค์ของการใช้เงินทุน การใช้จ่ายเงินและการรับฝากเงินของ สสอร. และ สส.ชสอ. ที่ขัดต่อกฎหมายสหกรณ์ และขอให้คืนเงินกองทุนผู้ค้าประกันแก่สมาชิก นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดียังชี้แจงอีกว่า ผู้ฟ้องคดีได้กำหนดระเบียบของสหกรณ์ให้สมาชิกผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกของ สสอร. และ สส.ชสอ. มีสิทธิกู้เงินสามัญเพิ่มได้อีกสมาคมละไม่เกินหนึ่งแสนบาท ในการนี้มีสมาชิกผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกของทั้งสองสมาคมขอกู้เงิน จำนวน ๑,๖๐๐ ราย ผู้ฟ้องคดีและสมาคมทั้งสองสมาคมไม่มีความเกี่ยวพันกันทางกฎหมาย เพราะสมาคมทั้งสองอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ส่วนผู้ฟ้องคดีอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่มีความเกี่ยวพันกันในทางปฏิบัติที่ข้อบังคับของสมาคมทั้งสองสมาคมกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมาคมฌาปนกิจฯ ต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจและสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป และผู้ฟ้องคดีรับเป็นศูนย์ประสานงานให้สมาคมทั้งสองแห่งเพื่อรับสมัครสมาชิกสมาคมจากสมาชิกสหกรณ์ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้รับมอบอำนาจทำการแทนจากสมาคมทั้งสองเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงินของ สสอร. และ สส.ชสอ. จากความเกี่ยวข้องดังกล่าว นายสุรศักดิ์กับพวกรวม ๔ คน พร้อมสมาชิกอีก ๒๐๐ คน มีความสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีรับเป็นศูนย์ประสานงานเป็นการตั้งชื่อหลีกเลี่ยงการเป็นสาขาของทั้งสองสมาคม ซึ่งอาจขัดต่อพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และมีการเบิกค่าใช้จ่ายจากผู้ฟ้องคดีทั้งที่เป็นนิติบุคคลแยกกัน การให้สิทธิสมาชิกผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกสมาคมทั้งสองกู้เงินเพิ่มอีกประเภทละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นการกระทำที่ไม่เสมอภาคแก่สมาชิกอื่นและเป็นการจูงใจให้สมาชิกต้องสมัครเป็นสมาชิกสมาคมโดยไม่เต็มใจ จึงมีการยื่นหนังสือ

/ขอระงับ...

ขอรับการจ่ายเงินและขอให้เปิดประชุมใหญ่เพื่อให้มีการชี้แจงในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้
ผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการดำเนินการได้ร่วมประชุมกับสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น เพื่อจัดตั้ง
สสร. และ สส.ชสอ. และได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งจากนายทะเบียนสมาคมเมื่อวันที่ ๑๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ต่อมา จึงได้มีการนำเรื่องดังกล่าวแจ้งต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี
พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จากนั้น คณะกรรมการดำเนินการ
ของผู้ฟ้องคดีได้มีการรับสมัครสมาชิกของทั้งสองสมาคมจากสมาชิกของผู้ฟ้องคดี
และได้มีมติในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓
มีนาคม ๒๕๕๔ กำหนดให้สมาชิกสหกรณ์ผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกสมาคม สสร. และ สส.ชสอ.
สามารถกู้เงินสามัญเพิ่มเติมได้อีกคนละหนึ่งแสนบาท โดยมีบุคคลค้ำประกัน การกู้เงินดังกล่าว
เป็นการกู้เงินของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิของสมาชิกสหกรณ์ผู้ฟ้องคดี ไม่ใช่เงินของสมาคม
ฌาปนกิจสงเคราะห์ทั้งสองสมาคมแต่อย่างใด แต่มีข้อแตกต่างระหว่างการกู้เงินของสมาชิก
ผู้ฟ้องคดีกรณีทั่วๆ ไป และกรณีนี้ คือ สมาชิกที่กู้เงินโดยใช้สิทธิการเป็นสมาชิกของทั้งสอง
สมาคมนี้ ผู้กู้ไม่ต้องส่งคืนเงินต้น เพียงแต่ชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ส่วนเงินต้นทั้งหมด
จะหักจากเงินฌาปนกิจสงเคราะห์เมื่อสมาชิกผู้กู้ถึงแก่กรรม ซึ่งในการประชุมเพื่อดำเนินการ
กรณีดังกล่าวทุกครั้ง นางสาว เป็นกรรมการในคณะกรรมการเงินกู้
เข้าร่วมด้วยทุกครั้ง และนาย เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ
ดำเนินการในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการเดือนละครั้ง แต่บุคคลทั้งสองไม่ได้โต้แย้งหรือ
แสดงความเห็นคัดค้านแต่อย่างใด ส่วนสมาชิกของผู้ฟ้องคดีที่สมัครเป็นสมาชิก สสร.
มีจำนวน ๒,๖๑๖ คน และสมัครเป็นสมาชิก สส.ชสอ. จำนวน ๑,๗๖๔ คน ซึ่งสมาชิกของ
ผู้ฟ้องคดีที่สมัครเป็นสมาชิกสมาคมของสมาคมทั้งสองได้แจ้งความจำนงขอกู้ตามสิทธิพิเศษ
ดังกล่าวประมาณ ๑,๖๐๐ คน สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการเงินของผู้ฟ้องคดี ณ วันที่ ๓๑
พฤษภาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีมีทุนทั้งสิ้นจำนวน ๘,๒๖๒,๔๗๐,๒๙๐.๗๒ บาท ให้สมาชิกกู้
จำนวน ๒,๔๔๘,๗๕๐,๗๖๔.๕๓ บาท คงเหลือจำนวน ๕,๘๑๓,๗๑๕,๕๒๖.๑๙ บาท สมาชิก
สมาคมทั้งสองสมาคมมีจำนวนรวมกัน ๔,๓๘๐ คน ถ้าทุกคนใช้สิทธิกู้เพิ่มคนละหนึ่งแสนบาท
ตามระเบียบ จะเป็นเงิน ๔๓๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๕ ของทุนดำเนินการทั้งหมด
แต่ขณะเกิดเหตุมีผู้ขอกู้ ๕๔๗ คน เป็นเงิน ๕๕,๔๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๗
ของทุนทั้งหมด ปัจจุบันผู้ฟ้องคดีได้ขยายวงเงินกู้แก่สมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์

/เป็นรายละเอียด...

เป็นรายละเอียด ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินกู้ทั้งสิ้นจำนวน ๑,๑๖๑,๑๓๓,๔๔๓.๖๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๖ ของทุนทั้งหมดที่มีอยู่ ๑๓,๔๐๘,๑๔๙,๓๔๔.๑๕ บาท

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ มีมติให้นาย

นาย

และ

รวม ๔ คน ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ผู้ฟ้องคดี บุคคลทั้งสี่ได้ร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดี หากผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่ามติของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเป็นมติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์หรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๑๓๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ย่อมมีอำนาจสั่งเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ถ้าหากบุคคลทั้งสี่คนไม่เห็นด้วยหรือไม่พอใจมติของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี จะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ ซึ่งบุคคลทั้งสี่ยื่นอุทธรณ์ต่อประธานกรรมการดำเนินการแล้ว จะได้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่เป็นที่สุด ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑ วรรคสามของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒

กระบวนการดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจพิจารณาและออกคำสั่ง นั้น เห็นว่า ข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเพียงข้อบังคับที่กำหนดช่องทางให้สมาชิกที่ถูกให้ออกมีสิทธิเพิ่มขึ้นในการโต้แย้งมติของคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ได้มีโอกาสควบคุมตรวจสอบและทบทวนมติของคณะกรรมการดำเนินการ อันเป็นกระบวนการควบคุมตรวจสอบภายในองค์กรของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น อีกทั้งข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว มิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่าหรือเทียบเท่าพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น จึงไม่มีผลไปยกเลิกหรือตัดอำนาจของ

/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่มีอยู่ตามกฎหมายดังกล่าวได้ รวมทั้งไม่มีผลไปตัดสิทธิของบุคคลที่จะร้องขอ
ให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจตามกฎหมายในการตรวจสอบและพิจารณาออกคำสั่งเพิกถอน
มติของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้
จึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับการพิจารณาก่อนที่จะมีคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี นั้น เห็นว่า เนื่องจาก
คำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องให้โอกาสคู่กรณีหรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง
ได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน
ก่อนออกคำสั่งตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น จะต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี
หรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งดังกล่าวด้วย แต่สำหรับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่เพิกถอนมติ
ของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ได้
มีผลกระทบต่อสิทธิใดๆ ของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีหรือของผู้ฟ้องคดี
คงมีผลแต่เพียงก่อให้เกิดหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่จะต้อง
ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีในกรณีนี้
จึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวแต่อย่างใด และโดยที่บทบัญญัติมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้รองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ หรือเชิญสมาชิกสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์หรือสั่งให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงาน
การประชุมของสหกรณ์ได้ ดังนั้น เมื่อนายสุรศักดิ์กับพวกรวม ๔ คน มีหนังสือร้องเรียน
ต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่าคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีมีมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
หรือข้อบังคับให้บุคคลทั้งสี่ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ
สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งให้ส่งรายงาน
การประชุมและพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริง
และใช้ประกอบการพิจารณานั้น จึงเป็นไปโดยชอบตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีไปชี้แจง
หรือแจ้งข้อกล่าวหาหรือประเด็นข้อกล่าวหาที่ต้องวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบก่อนออกคำสั่ง

/ซึ่งผู้ฟ้องคดี...

ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าย่อมมีผลทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น จึงฟังไม่ขึ้น

นอกจากนี้ การที่คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพฤติการณ์ของนาย ก กับพวกรวม ๔ คน ที่ไปชักชวนให้สมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน ลงชื่อในหนังสือขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญและขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ฟ้องคดี จึงมีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากสมาชิก นั้น เห็นว่า เนื่องจากตามข้อ ๔๕ ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกเรื่องที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ และข้อ ๔๖ วรรคสองของข้อบังคับดังกล่าว กำหนดให้สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ ดังนั้น เมื่อบุคคลทั้งสี่เห็นว่าการกระทำของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี ที่กำหนดให้สมาชิกของผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์มีสิทธิกู้เงินสามัญเพิ่มเติมได้อีกคนละหนึ่งแสนบาทและกำลังจะมีการจ่ายเงินกู้ดังกล่าวให้แก่สมาชิกเช่นว่านั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อบังคับ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีและสมาชิกคนอื่น ๆ ทั้งหมด บุคคลทั้งสี่ในฐานะสมาชิกสหกรณ์ย่อมมีสิทธิที่จะดำเนินการเพื่อให้มีการควบคุมตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามช่องทางหรือวิธีการที่ข้อบังคับได้กำหนดไว้ ประกอบกับ ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้ชี้แจงยืนยันต่อศาลว่าผู้ฟ้องคดีกับสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจไทย (สสอร.) และสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (สส.ชสอ.) ไม่มีความเกี่ยวพันกันทางกฎหมาย เพราะสมาคมทั้งสองอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ส่วนผู้ฟ้องคดีอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีรับเป็นศูนย์ประสานงานให้สมาคมทั้งสองสมาคมและรับมอบอำนาจ ทำการแทนจากสมาคมทั้งสองเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงินอันมีลักษณะเป็นการดำเนินการเสมือนหนึ่งว่าสหกรณ์ผู้ฟ้องคดีเป็นสาขาของสมาคมทั้งสอง จึงย่อมจะทำให้บุคคลทั้งสี่กับพวกเกิด

/ข้อสงสัย...

ข้อสงสัยในประเด็นข้อกฎหมายว่าจะเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่บัญญัติห้ามมิให้ตั้งสมาคมฉ้อโกงได้ รวมทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีกำหนดข้อบังคับและดำเนินการให้สิทธิแก่สมาชิกผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกสมาคมทั้งสองสมาคมให้ได้สิทธิกู้เงินสามัญของผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นอีกสมาคมละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และปัจจุบันเพิ่มเป็น ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งยังให้สิทธิพิเศษในการส่งคืนเงินกู้แตกต่างกับสมาชิกทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมฉ้อโกง กล่าวคือ ผู้กู้ที่เป็นสมาชิกสมาคมไม่ต้องส่งคืนเงินต้น เพียงแต่ชำระดอกเบี้ยรายเดือนเท่านั้น ส่วนเงินต้นทั้งหมดจะหักจากเงินฉ้อโกง เมื่อผู้กู้ถึงแก่ความตาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการให้สิทธิพิเศษในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะเป็นการปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคหรือไม่เป็นธรรมต่อสมาชิกของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของอีกสองสมาคมดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการดำเนินการในลักษณะบังคับในทางอ้อมหรือจู่ใจหรือจัดการให้สมาชิกของผู้ฟ้องคดีจำต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกในสมาคมฉ้อโกงทั้งสองสมาคมเพื่อที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นสิทธิพิเศษในการกู้เงินสามัญของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว อันถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติที่เข้าข่ายเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการฉ้อโกง พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดชักชวน ชี้ช่อง หรือจัดการให้ผู้อื่นเข้าเป็นสมาชิกในสมาคมฉ้อโกง โดยได้รับประโยชน์ตอบแทนอีกด้วย และยังไปกว่านั้นเมื่อบุคคลทั้งสี่กับพวกอีก ๒๐๐ คน เห็นว่าคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีมีการเบิกค่าใช้จ่ายจากผู้ฟ้องคดีเพื่อกิจการของสมาคมทั้งสองทั้งที่เป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากกันย่อมกระทบต่อเงินทุนของผู้ฟ้องคดี และกระทบต่อสิทธิความเป็นเจ้าของของหุ้นเรือนหุ้นของสมาชิกผู้ฟ้องคดีทุกคน บุคคลเหล่านั้นย่อมมีสิทธิเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกได้มีโอกาสตรวจสอบควบคุมและให้คณะกรรมการดำเนินการชี้แจงแก้ข้อสงสัยได้ ดังนั้น การที่บุคคลทั้งสี่ร่วมกับสมาชิกอื่นๆ อีกประมาณ ๒๐๐ คน ลงชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี เพื่อขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาบททวนและระงับการให้กู้เงินดังกล่าว รวมทั้งให้คณะกรรมการดำเนินการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องเหล่านั้นต่อที่ประชุมใหญ่วิสามัญ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ในการควบคุมตรวจสอบความถูกต้องตามข้อ ๔๔ ของข้อบังคับผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้สิทธิโดยชอบตามข้อ ๔๖ วรรคสอง ของข้อบังคับดังกล่าว และเป็นดำเนินการที่มีเหตุมีผล

/ตามสมควร...

ตามสมควรแก่กรณีซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีความผิดแต่อย่างใด มติของคณะกรรมการ
ดำเนินการของผู้ฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔
ที่ให้ผู้ถูกร้องฟ้องออกจากสมาชิก จึงเป็นความพยายามปิดกั้นการใช้สิทธิโดยชอบธรรม
ของสมาชิกที่จะให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการ อันแสดงให้เห็น
ถึงความไม่โปร่งใสหรือความพยายามที่จะปกปิดการดำเนินการ หรือการบริหารงาน
ที่มีผลกระทบต่อเงินทุนของผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเอง
และเป็นมติที่สั่งลงโทษสมาชิกซึ่งไม่มีความผิดให้ต้องออกจากความเป็นสมาชิกสหกรณ์
มติดังกล่าวจึงเป็นมติที่มีลักษณะฝ่าฝืนต่อกฎหมายและไม่เป็นไปตามข้อบังคับสหกรณ์
คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗
กันยายน ๒๕๕๔ ที่เพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเช่นว่านั้น
จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจ
ตามมาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้การจัดตั้ง
สหกรณ์จะต้องมีข้อบังคับยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อรับรอง จึงจะจัดตั้งได้ และเมื่อ
สหกรณ์ได้รับการจดทะเบียนแล้ว มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีฐานะ
เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีรวมทั้งสมาชิกของผู้ฟ้องคดีจะต้อง
ดำเนินการใดๆ ภายใต้ข้อบังคับ ผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้สมาชิกจำนวน ๔ คน พ้นจาก
การเป็นสมาชิกเนื่องจากบุคคลทั้งสี่กระทำการแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ ไม่ว่า
โดยประการใดๆ ตามที่ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๗) ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดไว้ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี
ได้ตรวจสอบพิจารณา ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวไม่ได้กำหนดวิธีการสอบสวนไว้ และผู้ฟ้องคดี
มีสภาพเป็นนิติบุคคล มิได้มีสภาพเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามวิธีการสอบสวน
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการสอบสวนวินัยของข้าราชการ
โดยเฉพาะ วิธีการสอบสวนของคณะกรรมการของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงว่า
ได้มีการกระทำตามพฤติการณ์ที่ปรากฏหรือไม่เท่านั้น ก็ถือว่าเป็นการสอบสวนตามวิธีการ
ที่น่าจะให้ความเป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว เนื่องจากการที่บุคคลดังกล่าวได้ชักชวน

/สมาชิก...

สมาชิกจำนวนประมาณ ๒๐๐ คน เพื่อให้ร่วมลงลายมือชื่อยื่นขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อยับยั้งการให้สมาชิกกู้เงินจำนวนคนละหนึ่งแสนบาท โดยระบุเหตุผลว่าเพื่อให้ คณะกรรมการชี้แจงการให้กู้เงินดังกล่าว รวมทั้งข้อเสนอนี้อีก ๓ ข้อ และต่อมา ผู้ฟ้องคดี ได้มีหนังสือ ที่ สอ.กปน. ๘๐๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗ ทำความเข้าใจ และชี้แจงการประชุมใหญ่วิสามัญเป็นรายบุคคลทั้ง ๒๐๐ คน จนเป็นที่เข้าใจ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑ ของข้อบังคับดังกล่าว ไม่ได้ให้ความหมายโดยชัดแจ้งว่า การกระทำ อันเป็นปฏิปักษ์ นั้น มีลักษณะเป็นการกระทำเช่นไร แต่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายว่า ฝ่ายตรงข้าม ข้าศึกศัตรู จึงสามารถอนุมานได้ว่าเป็นการกระทำที่ขัดขวางการดำเนินงานของผู้ฟ้องคดีหรือกระทำการอันก่อให้เกิด ความเสื่อมเสียต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ แห่งประเทศไทยและสหกรณ์อื่นจัดตั้งสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ขึ้น โดยอาศัยอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีสาระสำคัญคือให้สมาชิก ของสหกรณ์เท่านั้นที่เป็นสมาชิกของสมาคมได้ โดยต้องจ่ายเงินสงเคราะห์เป็นรายปี และจะได้รับประโยชน์ตอบแทนเมื่อถึงแก่ความตายในลักษณะการสงเคราะห์ศพของผู้ตาย เมื่อจัดตั้งเสร็จแล้วก็ได้เปิดรับสมาชิก โดยมีสมาชิกสหกรณ์สนใจสมัครเข้าเป็น สมาชิกสมาคมประมาณสามพันคน และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกที่เกษียณอายุจาก การเป็นพนักงานการประปานครหลวงแล้ว ซึ่งหน่วยงานการประปานครหลวง ไม่ได้จัดสวัสดิการด้านนี้ให้แก่พนักงาน การจัดตั้งสมาคมดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ และเป็นที่ยังพอใจของสมาชิกจำนวนมาก และเป็นเพียงการหาหลักประกันความเสี่ยง ให้สมาชิกและสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก และสหกรณ์อื่นด้วย เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สมาชิกได้ประโยชน์มากกว่า การรณรงค์ให้สมาชิกทำประกันชีวิตและประกันหนี้ ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายมากกว่า และผลประโยชน์ ไปตกอยู่กับคนอื่นที่ไม่ใช่สมาชิก จากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เปิดให้สมาชิกกู้เงินจำนวนคนละ หนึ่งแสนบาท โดยมีเงื่อนไขว่าการกู้เงินดังกล่าวไม่ต้องส่งเงินต้น แต่ให้ส่งดอกเบี้ยทุกปี โดยหักจากเงินปันผลเมื่อสิ้นปี และหักเงินกู้คืนจากเงินค่าอาปนกิจเมื่อถึงแก่กรรม ในการดำเนินการนี้ ได้กระทำโดยการออกเป็นระเบียบว่าด้วยเงินกู้ของสมาชิกประเภทสามัญ และในการร่างระเบียบนั้นคณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะกรรมการเงินกู้ของผู้ ฟ้องคดีเป็นผู้ร่างระเบียบนี้ โดยมีนางสาว เป็นกรรมการ

ในคณะกรรมการ...

ในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย รวมทั้งได้ประชุมและร่วมร่างระเบียบฉบับนี้ด้วย และนาย

ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ตรวจสอบกิจการได้เข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการ
ประมาณเดือนละครั้งทุกเดือน ได้ทราบข้อความและข้อเท็จจริงโดยละเอียดแล้ว
แต่ไม่ได้คัดค้านหรือโต้แย้งหรือให้ความเห็นท้วงติงแต่อย่างใด ทั้งที่มีอำนาจและหน้าที่
ในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการอยู่แล้ว การจัดทำระเบียบเงินกู้ดังกล่าว เริ่มจัดทำตั้งแต่
เดือนเมษายน ๒๕๕๔ และได้นำเสนอตั้งคณะกรรมการอนุมัติเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม
๒๕๕๔ และได้กำหนดให้สมาชิกยื่นกู้เงินได้ โดยมีกำหนดรับเงินในวันที่ ๑ มิถุนายน
๒๕๕๔ ซึ่งมีสมาชิกสนใจยื่นกู้จำนวนประมาณ ๗๐๐ คน ทั้งที่เป็นพนักงานประจำและ
ที่เกษียณอายุแล้ว แต่ปรากฏว่า ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา
บุคคลทั้งสี่ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือมายื่นต่อผู้ฟ้องคดีให้ยับยั้งการจ่ายเงินให้แก่สมาชิก
โดยอ้างว่าเพื่อให้ตรวจสอบและตอบคำถามให้เหตุผลในการกู้ยืมเงินดังกล่าว โดยมี
นางสาว _____ และนางสาว _____ เป็นผู้นำหนังสือมายื่นต่อผู้ฟ้องคดี

และในวันต่อมาได้เกิดความวุ่นวายขึ้น สมาชิกส่วนใหญ่เกิดความโกรธแค้น ไม่พอใจ
ต่อการกระทำดังกล่าวโดยข้อเท็จจริงนี้ ผู้ฟ้องคดีได้นำเสนอในชั้นการพิจารณา
ของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว พฤติกรรมของคณะบุคคลดังกล่าว โดยเฉพาะนางสาวรัฐกาญจน์
และนายขจรวัชร ซึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ที่จะยับยั้งหรือโต้แย้งกรณีนี้ หากไม่เห็นด้วยอยู่แล้ว
แต่หาได้กระทำการเช่นนั้นไม่ ปล่อยให้เวลาล่วงเลยจนไม่สามารถแก้ไขได้แล้ว จึงยื่นหนังสือ
ทักท้วงคัดค้านภายในเวลากระชั้นชิด ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า การจดทะเบียนจัดตั้ง
สมาคมฉาบงกิจสงเคราะห์ไม่เกี่ยวพันกับการดำเนินการตามกฎหมายสหกรณ์ ซึ่งน่าจะ
หมายความว่า เป็นการกระทำนอกเหนือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งกรณีศาลปกครองชั้นต้น
วินิจฉัยว่า เป็นการกระทำตามกฎหมายอื่น และหวังผลประโยชน์เพื่อชักจูงให้สมาชิก
มาร่วมสมัครเป็นสมาชิกของสมาคม อีกทั้ง ยังวินิจฉัยต่อไปว่า การที่คณะบุคคลดังกล่าว
ได้ยื่นขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เป็นสิทธิโดยชอบเพื่อตรวจสอบความโปร่งใสของผู้ฟ้องคดี นั้น
ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการวินิจฉัยนอกเหนือข้อเท็จจริงและอาจเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกดูหมิ่น
เกลียดชังได้ว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการโดยไม่สุจริต นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตามคำสั่ง
นายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๗๓๑/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๓ เรื่อง ให้สหกรณ์
ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการให้สหกรณ์จังหวัดที่รับผิดชอบภายใน
๑๕ วัน นับแต่วันที่การประชุมคณะกรรมการดำเนินการสิ้นสุดลง และให้สหกรณ์จังหวัด

/ในฐานะ...

ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์แจ้งให้สหกรณ์ทราบภายใน ๗ วันทำการ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีพิจารณาคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ดังกล่าวแล้วเห็นว่ามิได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขตามระยะเวลาที่กำหนด และหากมีข้อโต้แย้งประการหนึ่งประการใดต่อมติที่ประชุมดังกล่าว นายทะเบียนสหกรณ์มีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะโต้แย้งได้ แต่ได้ปล่อยให้เวลาล่วงเลยมาจนถึงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ จึงมีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมข้างต้น จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์โดยข้อเท็จจริงกรณีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ และได้ส่งรายงานดังกล่าวต่อนายทะเบียนสหกรณ์เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้ทราบแล้วโดยชอบ แต่ไม่ได้ให้ความเห็นโต้แย้งภายในเวลาอันควรตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ ซึ่งแสดงว่ามตินั้นชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับแล้ว เมื่อข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับรองแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามข้อบังคับจึงชอบด้วยข้อบังคับและกฎหมายแล้ว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้บุคคลทั้งสี่ชอบที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี โดยการอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ของผู้ฟ้องคดี และหากผลเป็นเช่นไรก็ต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ แล้วจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ควรใช้อำนาจวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของบุคคลทั้งสี่และยังไม่ควรเพิกถอนหรือแทรกแซงการดำเนินการในขั้นตอนของผู้ฟ้องคดี

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า เมื่อจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้วผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นนิติบุคคลและต้องดำเนินการใดๆ ภายใต้ข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี ดังนั้นเมื่อสมาชิกทั้งสี่รายแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ ผู้ฟ้องคดีก็ต้องดำเนินการตามข้อบังคับ ซึ่งข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการประปานครหลวง จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๗) มิได้กำหนดวิธีการสอบสวนไว้ อีกทั้ง สหกรณ์เป็นนิติบุคคลมิได้มีสภาพเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงไม่ต้องปฏิบัติตามวิธีการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

/หรือตามพระราชบัญญัติ...

หรือตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ วิธีการสอบสวนของ
ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงว่าบุคคลทั้งสี่รายมีพฤติกรรมที่ปรากฏหรือไม่เท่านั้น
ซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของ
ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินถึงหลักเจตนาของกฎหมาย ซึ่งตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้สหกรณ์ที่จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคลเพื่อให้เกิด
สถานะแห่งความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อบุคคลอื่นที่ผู้แทนหรือ
คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ไปมีหนี้สัมพันธ์ อีกทั้ง เป็นการรับรองให้มีสิทธิและ
หน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา แต่เนื่องจากกฎหมายสหกรณ์มิได้กำหนดรายละเอียด
ต่างๆ ถึงแนวทางปฏิบัติบางอย่างไว้ ดังนั้น วิธีปฏิบัติของการเป็นนิติบุคคลจึงต้องใช้
กฎหมายอื่นเข้ามาควบคุมพฤติกรรมของสหกรณ์ได้ การดำเนินงานของสหกรณ์ต้อง
อยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เพราะกฎหมายมีศักดิ์คุ้มครองกิจการของสหกรณ์
ตลอดถึงระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นเองจะขัดหรือแย้งกับกฎหมายไม่ได้ และเมื่อพิจารณา
ตามข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๑๑ วรรคสอง ที่กำหนดให้การให้สมาชิกออกจากสหกรณ์จะกระทำได้อีกเมื่อคณะกรรมการ
ได้ตรวจสอบพิจารณา ปรากฏว่าสมาชิกมีเหตุใดๆ ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๗)
และได้ลงมติให้สมาชิกออกคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการดำเนินการ
ที่อยู่ในที่ประชุมแล้ว ก็เป็นอันถือว่าสมาชิกนั้นถูกให้ออกจากสหกรณ์ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำว่า
ตรวจสอบพิจารณา ย่อมหมายความว่าถึง การตรวจสอบเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง
จะต้องกระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้การกระทำของบุคคลทั้งสี่จะผิดโดยชัดแจ้ง
ก็ต้องมีการสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑ วรรคสอง ของข้อบังคับดังกล่าว การที่
ผู้ฟ้องคดีมีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากการเป็นสมาชิกโดยไม่มี การตั้งคณะกรรมการสอบสวน
จึงถือเป็นการลงมติที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ ไม่ได้ให้ความหมายว่า

การกระทำเป็นปฏิบัติมีลักษณะการกระทำเช่นใด นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ตามข้อ ๕๖ (๘)
ของข้อบังคับดังกล่าว ให้อำนาจคณะกรรมการสามารถกำหนดระเบียบต่างๆ ได้ ดังนั้น
การกำหนดระเบียบใดๆ จึงต้องกระทำโดยเสียงข้างมากของที่ประชุมคณะกรรมการ
มิใช่เป็นอำนาจของคนใดคนหนึ่ง การที่นางสาว

เข้าร่วมประชุมในฐานะ

กรรมการคนหนึ่งไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งหรือคัดค้านระเบียบเงินกู้ก็เป็น

สิทธิส่วนบุคคล...

สิทธิส่วนบุคคล แม้หากใช้สิทธิโต้แย้งคัดค้านก็ไม่ทำให้ระเบียบนั้นตกไปเพราะการกำหนดระเบียบถือเสียงข้างมากเป็นสำคัญมิใช่อำนาจของนางสาว เพียงผู้เดียวแต่อย่างใด ส่วนนาย ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการมีหน้าที่ตามข้อบังคับ สหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๗๕ มิได้กำหนดให้มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับระเบียบหรือลงมติใดๆ ในที่ประชุมคณะกรรมการ มีหน้าที่เพียงตรวจสอบกิจการของผู้ฟ้องคดีที่เกิดขึ้นแล้วว่าถูกหรือผิดแล้วรายงาน ต่อคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน การไม่โต้แย้งหรือคัดค้านระเบียบในที่ประชุม จึงมิใช่หน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ ดังนั้น การเข้าชื่อให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญของ นาย จึงเป็นการใช้สิทธิในฐานะสมาชิกที่ไม่ถือเป็นปฏิบัติ นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดี มีมุมมองความเป็นจริงด้านผลประโยชน์โดยมิได้คำนึงถึงมุมมองทางกฎหมายหรือแนวคิด ของความเป็นสหกรณ์ การดำเนินงานตามที่กล่าวอ้างถึงการให้สิทธิเงินกู้เพิ่มขึ้นแก่สมาชิก สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์มากกว่าสมาชิกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม ฌาปนกิจสงเคราะห์ จึงมิใช่เป็นกฎเกณฑ์เดียวกันที่ใช้กับผู้เป็นสมาชิก ถือเป็นข้อกำหนด ที่ไม่เสมอภาค ส่วนเงื่อนไขเงินกู้ที่กำหนดให้ไม่ต้องส่งเงินต้นแต่จะหักเอาจากเงินฌาปนกิจ สงเคราะห์เมื่อถึงแก่กรรม เปรียบเสมือนไม่มีการกำหนดระยะเวลาชำระเงินต้น ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ก็ให้เรียกเก็บเอาจากเงินปันผล ซึ่งเงินปันผลเป็นเงินในอนาคต ขึ้นอยู่กับกำไร ถ้าไม่มีกำไรก็ไม่มีการจ่ายปันผล จึงเป็นเงื่อนไขการเก็บดอกเบี้ยจากเงิน ที่ไม่แน่นอน อีกทั้งเงินที่ได้จากการฌาปนกิจสงเคราะห์มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศพ และสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งทีตกลงเข้าร่วมกันนั้น ซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะหากำไรหรือรายได้ เพื่อแบ่งปันกันหรือใช้เป็นหลักประกันเงินกู้แต่อย่างใด จึงเห็นว่าการดำเนินงานตามลักษณะที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติ การฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และไม่ชอบด้วยการบริหารกิจการด้านเงินกู้ ที่ควรจะเป็นส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การกระทำของบุคคลทั้งสี่เป็นปฏิบัติต่อสหกรณ์ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า การที่สมาชิกทั้งสี่ร่วมลงชื่อร้องขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้คณะกรรมการชี้แจงข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานหรือขอให้ทบทวน และระงับการให้เงินกู้ถือเป็นการใช้สิทธิและอำนาจหน้าที่ตามที่ข้อ ๗ (๒) และข้อ ๔๘ ของข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีกำหนด คือ มีสิทธิเข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญและใช้อำนาจหน้าที่ ของที่ประชุมใหญ่ในการควบคุมตรวจสอบความถูกต้อง จึงเป็นการใช้สิทธิโดยชอบ

/ตามข้อ ๔๖...

ตามข้อ ๔๖ วรรคสอง ของข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี การมีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจาก
การเป็นสมาชิกด้วยเหตุดังกล่าว จึงเป็นการปิดกั้นการใช้สิทธิโดยชอบธรรมตามที่
ข้อบังคับกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น
ที่พิพากษายกฟ้อง เพื่อคุ้มครองระบบสหกรณ์และคงไว้ซึ่งความเป็นสหกรณ์

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า
คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีมีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากการเป็นสมาชิก
โดยไม่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนถือว่าการลงมติที่ไม่ชอบด้วยข้อบังคับ นั้น
ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตามข้อ ๑๑ วรรคสอง ของข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี กำหนดให้
เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้ตรวจสอบพิจารณาปรากฏว่าสมาชิกมีเหตุใดๆ ดังกล่าวนี
และได้ลงมติให้สมาชิกออกกะแฉกไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการ
ดำเนินการที่อยู่ในที่ประชุมแล้ว ก็เป็นอันถือว่าสมาชิกนั้นถูกให้ออกจากสหกรณ์
ซึ่งข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีไม่ได้กำหนดให้ตั้งกรรมการสอบสวน แต่ให้คณะกรรมการ
ดำเนินการทั้งคณะตรวจสอบพิจารณา เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี
ได้ตรวจสอบพิจารณาข้อเท็จจริงครบถ้วนตามข้อบังคับแล้วที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการผู้ฟ้องคดีจึงได้มีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากสหกรณ์ด้วยเสียงคณะกรรมการทั้งคณะ
ซึ่งมากกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการดำเนินการที่อยู่ในที่ประชุม ปรากฏตามรายงาน
การประชุมคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน
๒๕๕๔ อันเป็นการลงมติที่ชอบด้วยข้อบังคับแล้ว ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า
บุคคลทั้งสี่ใช้สิทธิในฐานะสมาชิก ไม่ถือเป็นปฏิบัติ และเห็นว่าการดำเนินการ
ตามลักษณะที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการฉกฉกรหา
พ.ศ. ๒๕๔๕ และไม่ชอบด้วยการบริหารกิจการด้านเงินกู้ที่ควรจะเป็น นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า
ตามมาตรา ๔๒๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติให้การใช้สิทธิ
ซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น ท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย
คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้รับการเลือกตั้งมาจากสมาชิกส่วนใหญ่
ซึ่งมอบความไว้วางใจให้มาเป็นผู้บริหารกิจการของสหกรณ์ด้วยความสุจริต ยุติธรรม
และสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพ
เดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมทรัพย์และให้กู้ยืมเงิน เมื่อมีสมาชิก
ทำตัวเป็นฝ่ายตรงข้าม มุ่งขัดขวางการบริหารงานของผู้ฟ้องคดี อาจทำให้สมาชิกคนอื่นสับสน

ไม่นำเงิน...

ไม่นำเงินมาฝากหรืออาจถอนเงินฝาก จนทำให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่องได้ ทั้งนี้ ไม่เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์และสมาชิกส่วนใหญ่ เพียงอ้างว่าใช้สิทธิในฐานะสมาชิก และไม่สนใจว่าสมาชิกที่ต้องการกู้เงินกำลังเดือดร้อน ต้องการใช้เงินเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้หาวิธีช่วยเหลือสมาชิกที่ต้องการกู้เงินเพื่อนำไปใช้ปลดเปลื้องภาระ และต้องให้สามารถส่งชำระหนี้ได้ด้วย ผู้ฟ้องคดีมีการประชุมใหญ่ทุกปีเพื่อรับรองงบดุล งบกำไรขาดทุน และอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมกับรายงานผลการดำเนินงาน และอีกไม่กี่เดือนก็จะมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว การจัดประชุมก่อนอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า การดำเนินการตามลักษณะที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และไม่ชอบด้วยการบริหารกิจการด้านเงินกู้ที่ควรจะเป็น นั้น คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ที่ผ่านมาผู้ฟ้องคดีเคยให้สมาชิกทำประกันชีวิต และให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับประโยชน์ ซึ่งเงินดังกล่าวไปตกแก่บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์หลายๆ แห่งได้คิดหาวิธีเพื่อช่วยเหลือสมาชิกและครอบครัวในลักษณะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสหกรณ์ต่างๆ ทั่วประเทศ จนได้มีการจัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จากการรายงานให้ทราบของที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ โดยสมาชิกที่กู้เงินเมื่อเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ได้ยินยอมเป็นหนังสือให้หักเงินฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อชำระหนี้ก่อนที่จะจ่ายให้ผู้รับประโยชน์ เมื่อตนเองถึงแก่กรรม และการชำระหนี้โดยให้ส่งเฉพาะดอกเบี้ยย นั้น เป็นการช่วยเหลือสมาชิกในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ และยังมีกรให้สมาชิกกู้เงินอีกหลายประเภทที่ผู้ฟ้องคดีให้ส่งเฉพาะดอกเบี้ยย หรือชำระด้วยเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน หรือบางประเภทเสียดอกเบี้ยยต่ำกว่าเงินกู้ปกติร้อยละ ๑ โดยไม่มีเงินเฉลี่ยคืน เมื่อไม่มีกฎหมายห้าม ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของผู้ฟ้องคดี ก็น่าจะเป็นธรรมและเสมอภาคกับสมาชิกทุกคนแล้ว ซึ่งหากบุคคลทั้งสี่มีข้อสงสัยสามารถสอบถามและตรวจสอบรายละเอียดได้ที่ผู้ฟ้องคดี และหากมีการทุจริตก็สามารถดำเนินการทางกฎหมายได้ ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ให้ความเห็นโต้แย้งภายในเวลาอันควรตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาตามคำขอท้ายคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี

/ศาลปกครองสูงสุด...

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ
ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้ประชุม
กำหนดให้สมาชิกของสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์มีสิทธิกู้เงินสามัญ
เพิ่มได้อีกคนละหนึ่งแสนบาท ซึ่งในการประชุมดังกล่าว นางสาว

ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะกรรมการ และนาย ได้เข้าร่วมประชุม
ในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการ ต่อมา วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันก่อนถึง
กำหนดการจ่ายเงินกู้ดังกล่าวหนึ่งวัน นางสาว และนาย ได้ร่วมกับ
นาย และนางสาว และสมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน

มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการสหกรณ์ ขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้สามัญแก่สมาชิก
และร้องขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการชี้แจงความเกี่ยวข้อง
กับสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ทำให้สมาชิกจำนวนหนึ่งไม่พอใจต่อการกระทำของบุคคลทั้งสี่
และมีการชักชวนให้มีการลงลายมือชื่อคัดค้านการขอระงับการจ่ายเงินกู้และคัดค้าน
การขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญของนาย กับพวก ผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการ
ดำเนินการเห็นว่าการกระทำของบุคคลทั้งสี่ เป็นการขัดขวางการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี
โดยขัดแจ้งและเป็นการกระทำที่ไม่ประสงค์ดีต่อสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการของ
ผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่
๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลทั้งสี่มีการกระทำ
ที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับซ้ำแล้วซ้ำอีก หวังประโยชน์ส่วนตน และการขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ
พร้อมทั้งการขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อการดำเนินการ
ของคณะกรรมการ พฤติกรรมเช่นนี้เป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ฟ้องคดี จึงมีมติให้
บุคคลทั้งสี่ออกจากความเป็นสมาชิก บุคคลทั้งสี่จึงมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อ
ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๑๐๗/๒๒๖๒ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔
แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงและการดำเนินการพร้อมเอกสารประกอบข้ออ้างอิง โดยผู้ฟ้องคดี
มีหนังสือ ที่ สอ.กปน. ๔๓๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดี
ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าการลงมติของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี

/เป็นการกระทำ...

เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งรอนายทะเบียนสหกรณ์
ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการ สั่งให้เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔
เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ในวาระที่ ๔.๔ เฉพาะประเด็นที่ ๓ ที่มีมติให้นาย

นาย นางสาว และนางสาว ออกจากการเป็นสมาชิก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า
คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเพื่อให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี แต่ไม่ได้รับแจ้ง
ผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาล
มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรอนายทะเบียนสหกรณ์
ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการและมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวเพื่อทุเลาการบังคับการปฏิบัติ
ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับ
คำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้น
พิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วย จึงอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า
คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรอนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗
กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ชอบด้วยกฎหมาย
หรือไม่ โดยมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีก่อนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจ
ออกคำสั่งดังกล่าวหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ วรรคสอง
บัญญัติว่า ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์
มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์
มอบหมาย มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า ถ้าที่ประชุมใหญ่หรือ
ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ
ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์
หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้ และข้อ ๒ ของ

/คำสั่งนายทะเบียน...

คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๑๓๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้ง
รองนายทะเบียนสหกรณ์ กำหนดว่า แต่งตั้งให้ข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์
ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้เป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ (๑) รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
(๒) ผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ (๓) ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
(๔) ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ ๑ และพื้นที่ ๒ (๕) สหกรณ์จังหวัด

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้กำหนด
ให้สมาชิกของสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของสมาคมฉาบปะกัจสงเคราะห์มีสิทธิกู้เงินสามัญเพิ่ม
ได้อีกคนละหนึ่งแสนบาท ต่อมา นางสาว นาย

นาย นางสาว และสมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน
ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงประธานคณะกรรมการสหกรณ์ ซึ่งเป็นเวลา
ก่อนกำหนดการจ่ายเงินกู้ดังกล่าวหนึ่งวัน ขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้สามัญแก่สมาชิกและ
ร้องขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการชี้แจงความเกี่ยวข้องกับ
สมาคมฉาบปะกัจสงเคราะห์ ทำให้สมาชิกจำนวนหนึ่งเกิดความไม่พอใจต่อการกระทำ
ของบุคคลทั้งสี่ จนเกิดการด่าทอกัน และมีการชักชวนให้มีการลงลายมือชื่อคัดค้านการระงับ
การจ่ายเงินกู้และคัดค้านการเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ ผู้ฟ้องคดีโดยคณะกรรมการดำเนินการ
เห็นว่า การกระทำของบุคคลทั้งสี่เป็นการขัดขวางการดำเนินการของสหกรณ์โดยชัดแจ้ง
และเป็นการกระทำที่ไม่ประสงค์ดีต่อสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้พิจารณา
ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ มีมติให้นาย

นาย นางสาว และนางสาว รวม ๔ คน ออกจากการเป็นสมาชิก
ผู้ฟ้องคดี บุคคลทั้งสี่ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ร้องขอความเป็นธรรม
ต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่ามติของคณะกรรมการ
ดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเป็นมติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบ
หรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์
ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับคำสั่ง
นายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๑๓๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้ง
รองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการ
ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวได้ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า

/บุคคลทั้งสี่...

บุคคลทั้งสองซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี โดยการอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่
ของผู้ฟ้องคดี และหากผลเป็นเช่นไรก็จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์
แห่งชาติ แล้วจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ควรใช้อำนาจวินิจฉัยคำร้องทุกข์
ของบุคคลทั้งสองและยังไม่ควรเพิกถอนหรือแทรกแซงการดำเนินการในชั้นตอนของผู้ฟ้องคดี นั้น
เห็นว่า ข้อ ๑๑ วรรคสาม ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด

พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้สมาชิกที่ถูกให้ออกจากสหกรณ์มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่
โดยผ่านคณะกรรมการดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบการให้ออก คำวินิจฉัย
ของที่ประชุมใหญ่เป็นที่สิ้นสุด เป็นข้อบังคับที่กำหนดให้สิทธิแก่สมาชิกที่ถูกให้ออก
ในการอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์พิจารณาตรวจสอบ
มติของคณะกรรมการดำเนินการ โดยข้อบังคับดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี มิได้มีผลยกเลิก
หรือตัดอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อย่างใด
ดังนั้น หากผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า มติของคณะกรรมการดำเนินการ
ของผู้ฟ้องคดีเป็นมติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่ง
ของนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการ
ดำเนินการของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวได้ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวตามที่
ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้น อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจในการออกคำสั่ง
ดังกล่าว นั้น ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งรอนายทะเบียน
สหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุม
คณะกรรมการดำเนินการ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๕๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกตามมาตรา ๕๖
ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน
ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้เรียกประชุมใหญ่
วิสามัญก็ได้ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า การให้ออกจากสหกรณ์ สมาชิกอาจถูกให้ออก

/จากสหกรณ์...

จากสหกรณ์ เพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้... (๗) จงใจฝ่าฝืนข้อบังคับ หรือระเบียบ หรือมติที่ประชุมใหญ่ หรือมติของคณะกรรมการดำเนินการ หรือประพฤติกการใดๆ อันเป็นเหตุให้เห็นว่าไม่ซื่อสัตย์สุจริตหรือแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ไม่ว่าโดยประการใดๆ ข้อ ๔๖ วรรคสอง ของข้อบังคับดังกล่าว กำหนดว่า สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนลงลายมือชื่อทำหนังสือ ร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ และข้อ ๔๙ ของข้อบังคับเดียวกัน กำหนดว่า อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกเรื่องที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์...

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่อง พฤติกรรมของนาย นาย นางสาว และ เข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลทั้งสี่ เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับซ้ำแล้วซ้ำอีก หวังประโยชน์ส่วนตนและการขอเปิด ประชุมใหญ่วิสามัญพร้อมทั้งการระงับการจ่ายเงินกู้ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อ การดำเนินการของคณะกรรมการ พฤติกรรมเช่นนี้เป็นกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ จึงมีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากความเป็นสมาชิก บุคคลทั้งสี่จึงมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า การลงมติของคณะกรรมการ ดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ สสพ.๒ ๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ในวาระที่ ๔.๔ เฉพาะประเด็นที่ ๓ ที่มีมติให้นาย นาย นางสาว และนางสาว ออกจากการเป็นสมาชิก จากข้อเท็จจริง ดังกล่าวเห็นว่า หากบุคคลทั้งสี่และสมาชิกอื่นๆ เห็นว่า การกระทำของคณะกรรมการ ดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่กำหนดให้สมาชิกของผู้ฟ้องคดีที่เป็นสมาชิกสมาคมฯ ปกป้องสิทธิ มีสิทธิกู้เงินกู้สามัญเพิ่มขึ้นได้อีกคนละหนึ่งแสนบาทเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อบังคับ บุคคลทั้งสี่ในฐานะสมาชิกสหกรณ์ที่อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำ ของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะร้องขอเพื่อให้มีการตรวจสอบ การดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีได้ โดยสมาชิกจำนวน

/ไม่น้อยกว่า...

ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ
เมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบ
ข้อ ๔๖ วรรคสอง ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด
พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่ที่จะพิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกเรื่องที่เกิดขึ้น
เกี่ยวกับกิจการของผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๔๕ ของข้อบังคับดังกล่าว การกระทำของบุคคลทั้งสี่
ที่ชักชวนให้สมาชิกอื่นอีกประมาณ ๒๐๐ คน มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔
ถึงประธานคณะกรรมการสหกรณ์ขอให้ระงับการจ่ายเงินกู้สามัญแก่สมาชิกและขอให้
เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีชี้แจงความเกี่ยวข้องกับ
สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ จึงเป็นการใช้สิทธิในฐานะสมาชิกตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๔๖ วรรคสอง ของข้อบังคับ
สหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามสมควรแก่เหตุ
และมีใช้การแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ที่อาจถูกให้ออกจากสหกรณ์ตามข้อ ๑๑
วรรคหนึ่ง (๗) ของข้อบังคับดังกล่าวแต่อย่างใด การที่คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดี
มีมติในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ให้บุคคลทั้งสี่ออกจากสมาชิก
เนื่องจากเห็นว่าพฤติการณ์ของบุคคลทั้งสี่เป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ จึงไม่ชอบด้วยข้อบังคับ
สหกรณ์ออมทรัพย์ จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดี
มีคำสั่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔
เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยให้เพิกถอนมติที่ประชุม
คณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๓๙ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔
ในวาระที่ ๔.๔ เฉพาะประเด็นที่ ๓ ที่มีมติให้นาย นาย นางสาว
และนางสาวรุจิราออกจากการเป็นสมาชิก จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว ดังนั้น
คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งรองนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ สสพ.๒ ๘/๒๕๕๔
ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์เกี่ยวกับ
ประโยชน์ที่สมาชิกของสหกรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์จะได้รับจากการที่
มีสิทธิกู้เงินกู้สามัญเพิ่มขึ้นอีกคนละหนึ่งแสนบาท นั้น เห็นว่า คดีนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย

/เกี่ยวกับ...

เกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่สั่งให้เพิกถอนมติของ
คณะกรรมการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่มีมติให้บุคคลทั้งสี่ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์
ศาลจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีประเด็นนี้เนื่องจากไม่ใช่ประเด็นพิพาทในคดีนี้
และไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย
พิพากษายืน

นายสมรรถชัย วิชาลาภรณ์

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายกิตตชัย ธรรมชัย

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายไชยวัฒน์ ชำรงศรีสุข

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายโสภณ บุญกุล

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายธีรรัฐ อร่ามทวีทอง

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

5
746
๐
สัญญา อ่อนไพเราะ.

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวิบูลย์ กัมมาระบุตร

ภาคผนวก

จัดทำโดย

คณะกรรมการดำเนินการ ชุดที่ ๔๖

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

๑. รองศาสตราจารย์พิเศษ พลโท ดร.วีระ วงศ์สรรค์	ประธานกรรมการ
๒. นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม	รองประธานกรรมการ
๓. ดร.เสกสรรค์ ทองศรี	รองประธานกรรมการ
๔. พลตำรวจโท วิโรจน์ สัตยสันต์สกุล	รองประธานกรรมการ
๕. ดร.ธานี ก่อบุญ	รองประธานกรรมการ
๖. ร้อยตำรวจเอก สุวิทย์ มากด้วง	รองประธานกรรมการ
๗. นายสมชาย รัตน์อารี	เลขานุการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ปิติปัญญา	กรรมการดำเนินการ
๙. นายณัฐกร แก้วดี	กรรมการดำเนินการ
๑๐. นายต่อศักดิ์ ยุทธรัตน์	กรรมการดำเนินการ
๑๑. นายอุทัย ศรีเทพ	กรรมการดำเนินการ
๑๒. นายวิรัช ป้อมบ้านดำ	กรรมการดำเนินการ
๑๓. นายสุรศักดิ์ ชัยชนะ	กรรมการดำเนินการ
๑๔. นายวินัย นียโมสถ	กรรมการดำเนินการ
๑๕. นายณสรวง ก้อนวิมล	กรรมการดำเนินการ

ผู้เรียบเรียง

๑. นายณัฐกร	แก้วดี	ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนา
๒. นายรุ่งโรจน์	สรุทธิพิบูลย์	ผู้อำนวยการสำนักนายทะเบียนและกฎหมาย กรมส่งเสริมสหกรณ์

ฝ่ายส่งเสริมกิจการสหกรณ์

๑. ดร.สมนึก	บุญใหญ่	ผู้จัดการใหญ่
๒. นายนลทวัช	สมาธิ	รองผู้จัดการสถาบันพัฒนาบุคลากรและ ความมั่นคงสหกรณ์ออมทรัพย์
๓. นายยุทธนา	ชุ่มจิต	ผู้จัดการฝ่ายส่งเสริมกิจการสหกรณ์
๔. นางสาววิญญา	ชูสกุล	หัวหน้าแผนกส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์
๕. นางสุธารัตน์	โสภา	หัวหน้าแผนกคุณภาพและมาตรฐาน
๖. นายสิทธิชัย	พิกุลแกม	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์
๗. นางสาวอารีรัตน์	อาจารย์วิชา	เจ้าหน้าที่คุณภาพมาตรฐาน